

PLEAN EACNAMAÍOCHTA AGUS POBAIL CHONTAE NA GAILLIMHE 2024-2030

AN CHÉAD DRÉACHT

DEIREADH FÓMHAIR 2024

Comhairle Chontae na Gaillimhe
Galway County Council

Galway County Local Economic &
Community Plan 2024 – 2030

Gaillimhe Plean Áitiúil
Eacnamaíochta agus Pobail 2024 - 2030

Coiste um Fhorbairt Pobail Áitiúil
Chontae na Gaillimhe
Galway County Local Community
Development Committee

CLÁR AN ÁBHAIR

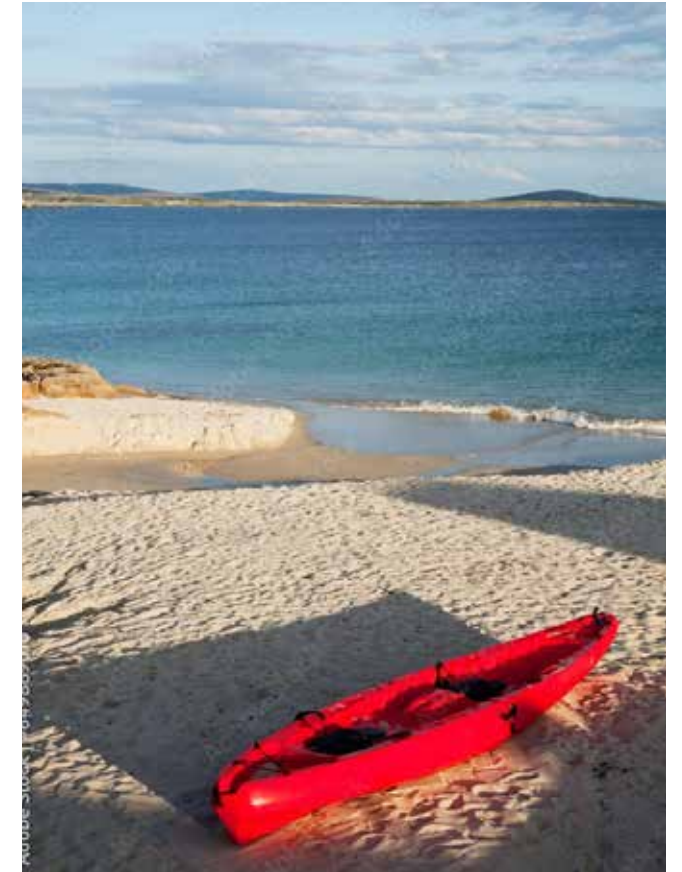
1.0 - RÉAMHRÁ LECP	4
2.0 - LUACHANNA, PRIONSABAIL & TOSAÍOCHTAÍ TRASNACHA	8
3.0 - ANAILÍS SOCHEACNAMAÍOCHTA	11
4.0 - COMHTHÉACS BEARTAIS	32
5.0 - CUID COMHAIRLIÚCHÁIN	34
6.0 - ANAILÍS SCOT	38
7.0 - FÍS & SPRIOCANNA ARDLEIBHÉIL	40
8.0 - PLEAN FORFHEIDMITHE DO CHONTAE NA GAILLIMHE	45
9.0 - MONATÓIREACHT AGUS MEASÚNACHT	

AGUISÍNÍ

AGUISÍN A - COMHTHÉACS BEARTAIS	87
AGUISÍN B - BALLRAÍOCHT LCDC	87
AGUISÍN C - BALLRAÍOCHT CPS	87
AGUISÍN D - AILÍNIÚ PHLEAN FORBARTHA CHONTAE NA GAILLIMHE	88
AGUISÍN E - AILÍNIÚ LECP CHONTAE NA GAILLIMHE LE RSES DON NWWRA	92
AGUISÍN F - GLUAIS	96

1.0 RÉAMHRÁ LECP

Is é cuspóir atá leis an bPlean Eacnamaíochta agus Pobail (LECP), de réir mar a fhoráiltear dó faoin Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014, ná creat, cuspóirí agus gníomhaíochtaí is gá leo a leagan amach chun tacú le forbairt eacnamaíochta agus forbairt áitiúil agus pobail Chontae na Gaillimhe agus chun na forbairtí sin a chur chun cinn. Feidhmíonn an LECP mar an sásra príomha ar an leibhéal áitiúil chun gníomhaíochtaí ábhartha a eascraíonn as straitéisí agus beartas náisiúnta agus réigiúnacha a bhfuil sainchúram áitiúil acu a thabhairt chun tosaigh.

Feidhmíonn an LECP mar chreat cumasúcháin chun tacú le Rialtas Áitiúil agus páirtithe leasmhara eile chun deimhniú go comhoibríoch go ndéanfaidh a dtionscadail, cláir agus tograí siúd cáilíocht an tsaoil a fheabhsú dóibh siúd a mhaireann agus a oibríonn i gContae na Gaillimhe.

Éilítear leis an Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014 go mbeidh na gnéithe eacnamaíochta den LECP á bhforbairt ag Coiste Polasaí Straitéiseach (CPS) an údaráis áitiúil maidir le Forbairt Eacnamaíochta agus Fiontraíochta agus go mbeidh na gnéithe pobail den LECP á bhforbairt ag an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil (LCDC).

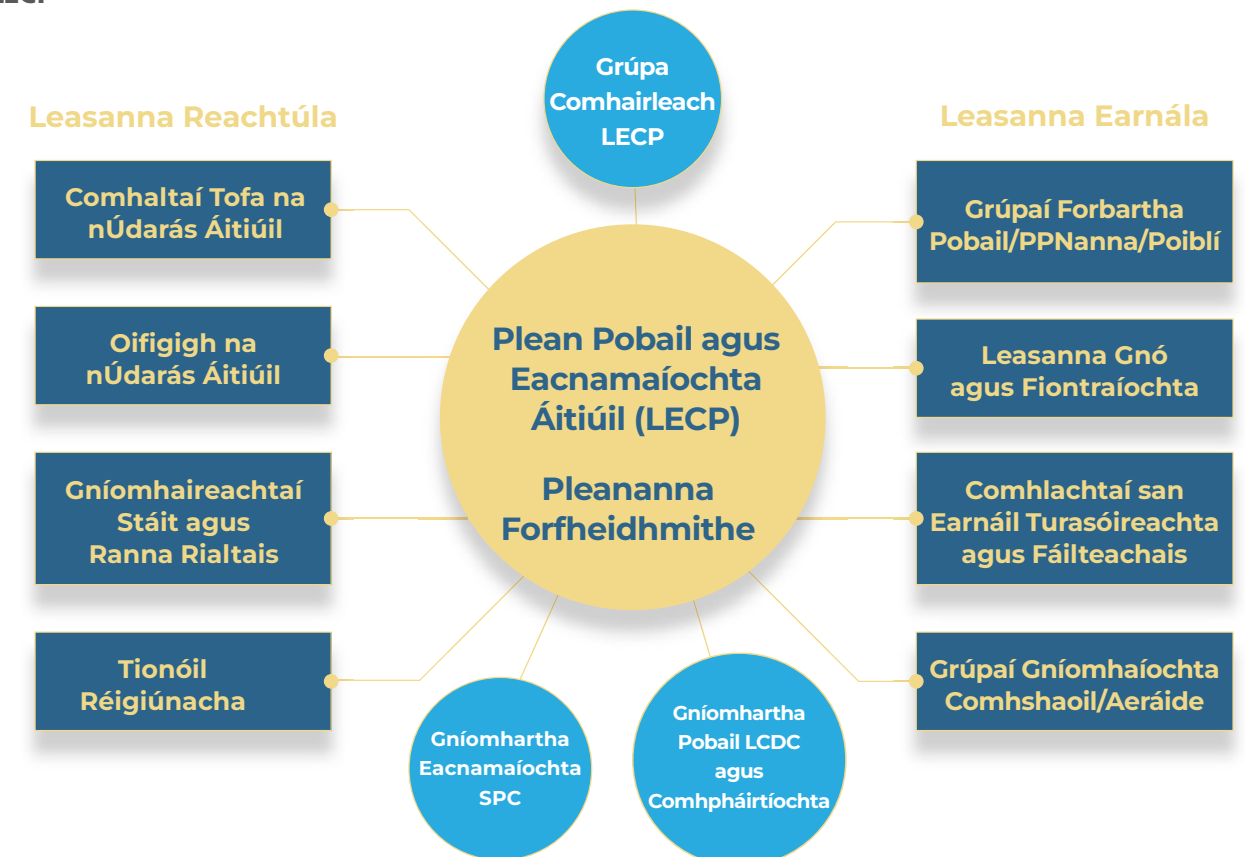
Léirítear i léaráid 1.1 an caidreamh atá idir na páirtithe leasmhara éagsúla a bhfuil baint acu le hullmhú, forfheidhmiú agus meastóireacht an LECP.

1.1 Cén chaoi a leagfar an LECP amach?

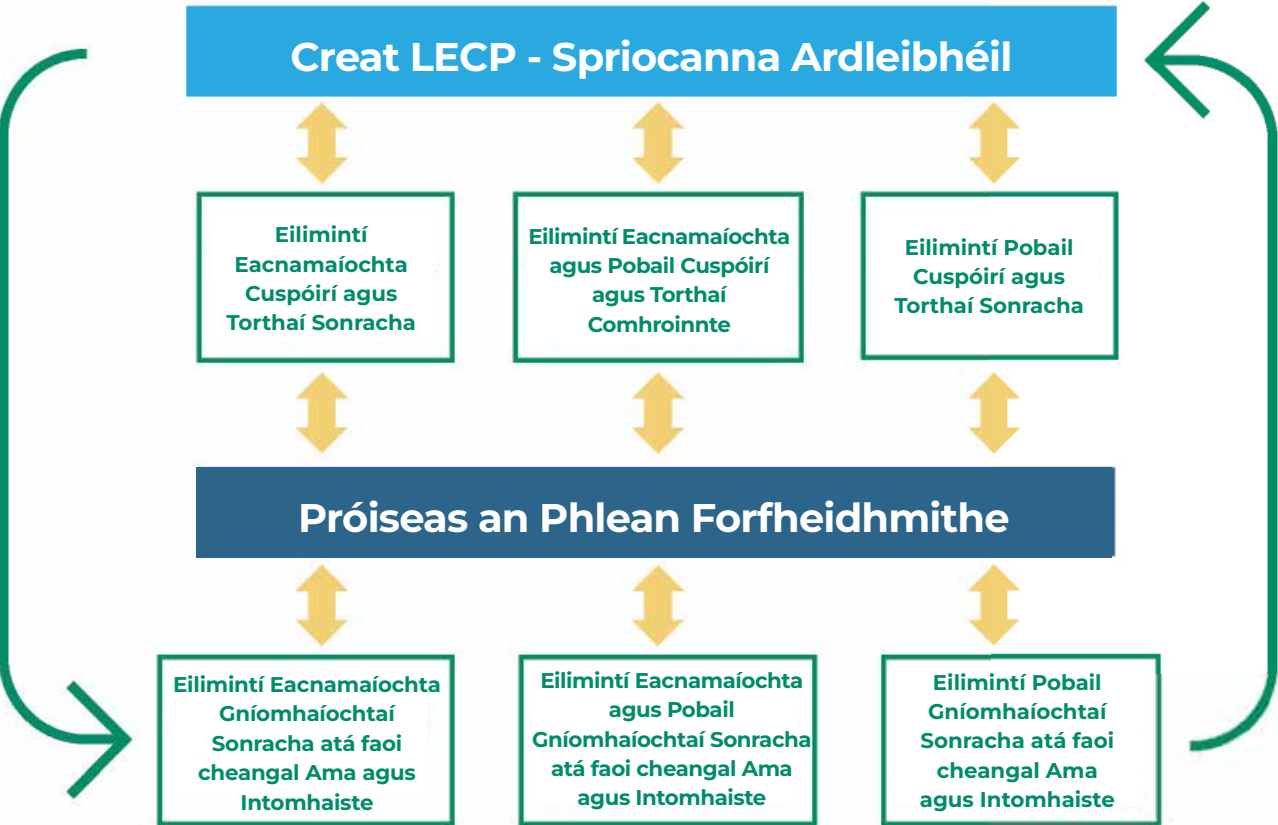
Beidh an LECP do 2024-2030 ina dhá chuid: Creat ginearálta LECP a fhorbairt lena léirítear na Spriocanna Ardleibhéil agus Cuspóirí Inmharthana Pobail agus Eacnamaíochta, ar aon le torthaí agus táscairí ardleibhéil a mheas do thréimse 6 bhliana an LECP.

Trí Phlean Forfheidhmiúcháin a fhorbairt lena sonraítear na hionchuir, gníomhaíochtaí agus acmhainní is gá leo do thréimhse an phlean forfheidhmiúcháin sin chomh maith le príomhtháscairí feidhmíochta chun measúnacht a éascú.

Léaráid 1.1 Páirtithe leasmhara a bhfuil baint acu le hullmhú, forfheidhmiú agus meastóireacht an LECP

Fíor 1.2: Creat LECP

Leis an bpróiseas dhá chéim seo, soláthraítear cur chuige níos sofheagrúla agus solúbtha maidir le soláthar na dtionscadal agus gníomhaíochtaí chun na Spriocanna agus Cuspóirí Ardleibhéil a bhaint amach, agus cumasófar Pleananna Forfheidhmiúcháin beartas, cúinsí agus riachtanais a bheidh ag teacht chun cinn a fhreagairt.

Léirítear i Léaráid 1.2 na stuchtúir agus an creat straitéiseach agus pleananna forfheidhmiúcháin mar chuid den próiseas LECP:

1.2 Céard é an próiseas chun LECP a fhorbairt?

Léirítear i Léaráid 1.3 na céimeanna ina nglacfar agus a bhfoilseofar LECP don tréimhse 2024 - 2030 ag an deireadh.

1.3 Céard é cuspóir na cáipéise seo?

Tá sé de chuspóir ag an gcáipéis seo A thugtar an Creat LECP uirthi bunús fianaise agus réasúnaíocht a thabhairt don phlean forfheidhmiúcháin LECP. Déanfaidh an cháipéis seo a méid seo a leanas:

- Mínigh céard is LECP ann agus cé a sholáthróidh na gníomhaíochtaí atá ann.
- Déan cur síos ar an gcaoi a forbraíodh agus a ullmhaíodh an LECP.
- Tabhair achoimre ar staitisticí eacnamaíochta agus pobail i nGaillimh
- Achoimrigh na príomhthorthaí ón gcomhairliúcháin phoiblí.

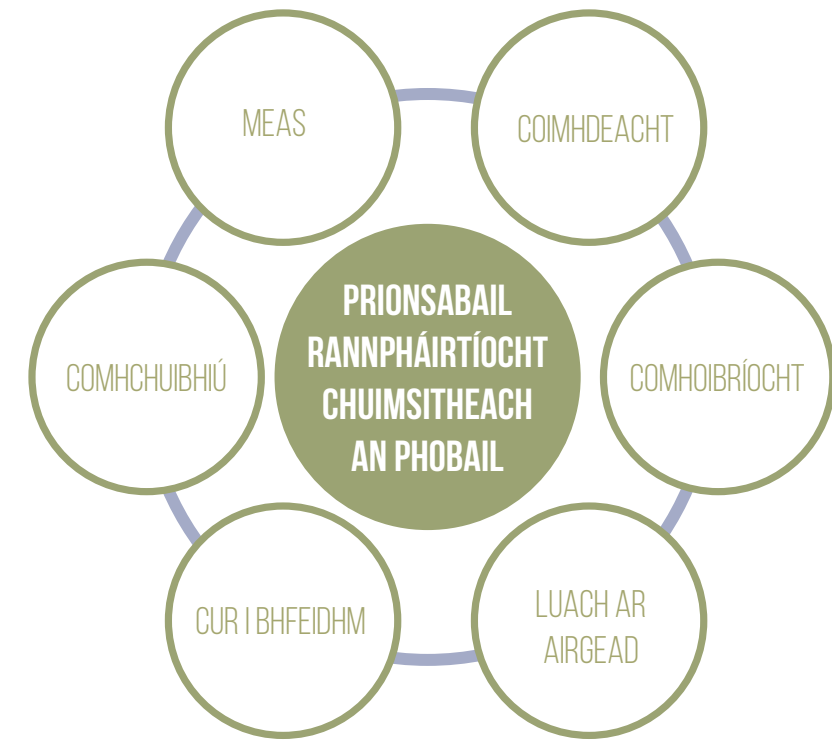
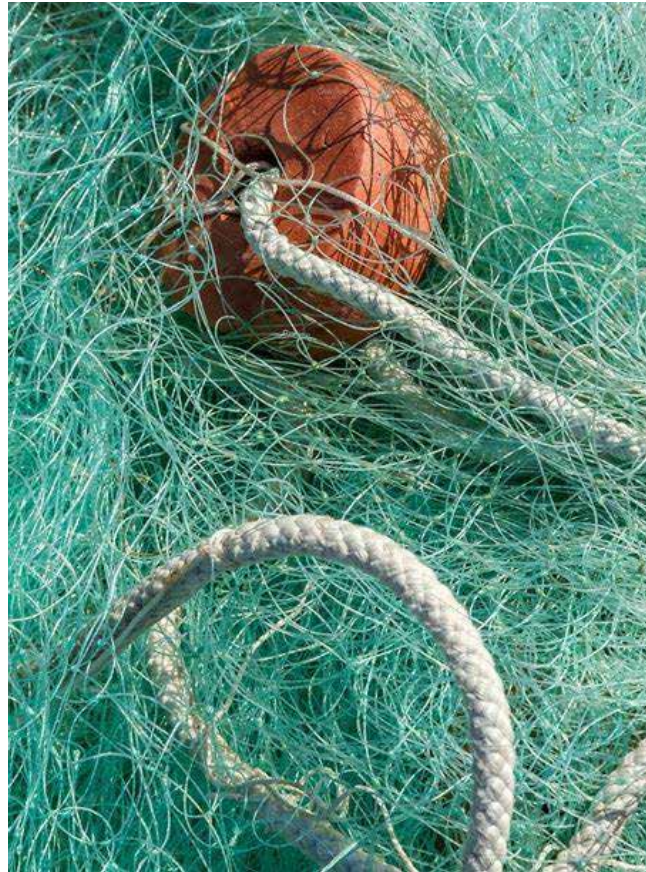
- Soláthraigh anailís SWOT, a rinne torthaí thaighde agus chomhairliúcháin phoiblí eolas dó.
- Luaigh na sé Cuspóir Ardleibhéil a threoródh an LECP thar na sé bhliain amach romhainn.
- Soláthraigh achoimre sonraithe maidir leis na cuspóirí agus na gníomhaíochtaí faoi gach Cuspóir Ardleibhéil.
- Mínigh cén chaoi a ndéanfar monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach ar an LECP ar bhonn leanúnach.

Fíor 1.3: Próiseas Forbartha LECP

Céim 1: Ullmhúchán	Anailís Socheacnamaíoch	Ráiteas Socheacnamaíoch agus Spriocanna Ardleibhéil bunaithe ar Anailís Socheacnamaíoch	Ullmhaithe ag an nGrúpa Comhairleach. Sínithe ag SPC agus LCDC
Céim 2: Comhairliúchán Poiblí	Comhairliúchán Poiblí ar Spriocanna Ardleibhéil	Athbhreithniú ar an Ráiteas bunaithe ar chomhairliúchán	Ullmhaithe ag an nGrúpa Comhairleach. Sínithe ag SPC agus LCDC
Céim 3: Cuspóirí agus Torthaí a Fhorbairt	Cuspóirí agus torthaí mionshonraithe a fhorbairt	Ullmhaithe ag an nGrúpa Comhairleach. Sínithe ag SPC agus LCDC	Dréacht Deiridh chuig MDanna agus RAanna le haghaidh ionchur
Céim 4: Plean a Chríochnú	SPC agus LCDC le glacadh leis an dréacht deiridh a léiríonn ionchur MD agus RA	LA chun an dréacht deiridh a fhaomhadh	Aighneacht chuig an Aire agus arna fhoilsiú ag an Udarás Áitiúil
Céim 5: Cur i bhFeidhm	Pleananna Forfheidhmithe	Na hacmhainní atá ar fáil a mheas	Cur i bhfeidhm leanúnach solúbtha
Céim : 6 Monatóireacht agus Meastóireacht	PTFanna chun aghaidh a thabhairt ar na torthaí molta	Bailiú sonraí leanúnach lena n-áirítear cás-staidéir	Tuairisc forfheidhmithe

2.0 LUACHANNA, PRIONSABAIL & TOSAÍOCHTAÍ TRASNACHA

Treoraithe ag na Treoirlínte LECP 2021 agus an cleachtas is fearr reatha ó thaobh rannpháirtíochta agus ionchuimsitheach de, beidh roinnt Luachanna, Prionsabail agus Tosaíochtaí Trasnacha sonraithe a bheith mar bhonn faoin LECP. Déanfaidh na luachanna, prionsabail agus tosaíochtaí trasnacha eolas do gach chuid de phróiseas forbartha an LECP.

Léaráid 2.1 Prionsabail rannpháirtíocht chuimsitheach an phobail

2.1 Cén luachanna a bheidh mar bhonn faoi fhorbairt an LECP?

Tá na nithe seo a leanas i liosta na mbunluachanna a mbeidh tionchar acu ar chúrsa agus ábhair LECP Chontae na Gaillimhe:

- Ceartas Sóisialta agus an creideamh go bhfuil gach duine i dteideal cearta eacnamaíochta, polaitíochta agus sóisialta comhionanna.
- Pobail a spreagadh trí eolas, scileanna, tuiscint agus muinín a spreagadh le gcumasófar iad a bheith ina rannpháirtithe criticiúla, cruthaitheacha agus gníomhacha sa tsochaí.
- Is éard atá i gceist le Forbairt Inmharthana ná gealltanais le go gcumasófaí forbairt chun riachtanais reatha a fhreagairt gan baint de chumas na nglúnta amach romhainn a riachtanais féin a fhreagairt. Is próiseas treoraithe, leanúnach é seo a bhfuil sé mar aidhm aige athruithe

eacnamaíochta, comhshaoil agus sóisialta a dhéanamh chun folláine saoránaigh a chur chun cinn as seo amach.

- Rannpháirtíocht Ghníomhach le gach páirtí leasmhar, saoránaigh agus neamhsaoránaigh san áireamh. Tá sé sin rí-thábhachtach le deimhniú go mbeidh aon bheartas nó cláir atá dírithe ar phobail éifeachtach agus rathúil.
- Is éard atá i gceist le Cearta Daonna, Comhionannas agus Frith-idirdhealú ná na luachanna seo a chur chun cinn sa tsochaí agus gealltanais a dhéanamh aghaidh a thabhairt na cineálacha idirdhealuithe éagsúla a bhfuil taithí ag go leor grúpaí éagsúla orthu.
- Tugann Cuimsiú Sóisialta tosaíocht do riachtanais na bpobal a fhulaingíonn eisiamh sóisialta nó eacnamaíoch, lena n-áirítear leithlisiú tuaithe, agus tugtar aghaidh ar bhunchúiseanna na saincheisteanna seo chun cuimsiú a chinntiú.

2.2 Cén prionsabail a bheidh faoi bhonn fhorbairt an LECP?

As roinnt foinsí a tarraingíodh na prionsabail maidir le rannpháirtíocht chuimsitheach an phobail sa treoir seo, Luachanna agus Prionsabail ar son an Chomhoibrithe agus Obair Comhpháirtíochta leis an bPobal agus an Earnáil Dheonach.

- **Meas** ar éagsúlacht eolais, scileanna, dearchtaí agus taithí pearsanta á tabhairt don phróiseas ag gach páirtí leasmhar.
- **Coimhdeacht**, trí phobail a athint agus a éascú, bíodh sé tíreolaíoch nó pobal leasa, d'fhonn tionchar a rith ar chinntí, gníomhaíocht a dhéanamh agus comhroinnt cumhachta a chur chun cinn.

- **Comhchuihbhiú** le straitéisí agus caighdeán dea-ghnáis reatha atá ábhartha d'fhorbairt áitiúil agus pobail
- **Luach ar Airgead** trí chur chuige comhoibríoch uile-rialtas a thugann tús áite do luach sochaíoch agus riachtanas pobail.
- **Cur i bhFeidhm** trí leas a bhaint as acmhainn na struchtúirí áitiúla agus náisiúnta reatha atá i bhfeidhm.
- **Comhoibriú** le páirtithe leasmhara agus pobail ábhartha chun tacú le cuir chuige inmharthana maidir le polasaí agus forbairt cláir agus forfheidhmiú.

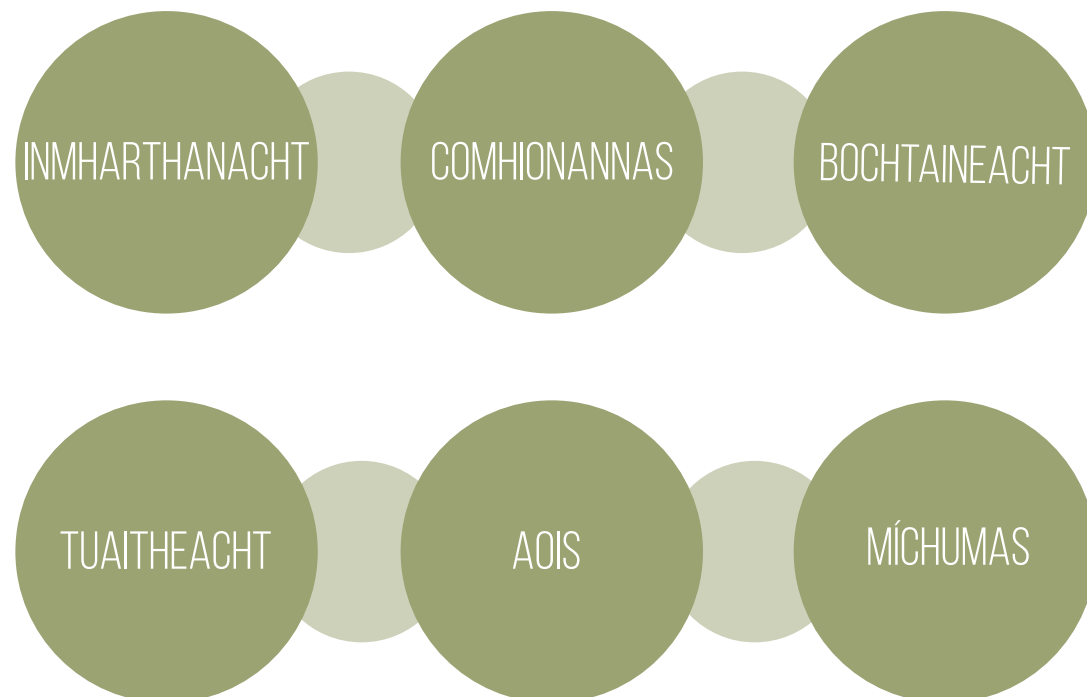
2.3 Cén tosaíochtaí trasnacha a bheidh mar bhonn faoi fhorbairt an LECP?

Sa bhreis ar leanúnachas a chinntiú leis an Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch agus Plean Forbartha an Chontae, ní mór lánaírd a thabhairt do mheasúnacht a dhéanamh ar thionchar féideartha an LECP de réir na dtosaíochtaí trasnacha seo a leanas:

- Inmharthanacht
- Comhionannas
- Bochtaineacht
- Tuaitheacht
- Aois
- Míchumas

Léaráid 2.2 Tosaíochtaí trasnacha

3.0 ANAILÍS SOCHEACNAMAÍOCH

Soláthraítear anailís cuimsitheach ar na gnéithe socheacnamaíochta a ritheann tionchar ar Chontae na Gaillimhe sa chuid seo. Tugtar achoimre leis ar an gceantar lena n-áirítear eochairphróifílí pobail, earnálacha eacnamaíochta, claonta fostaíochta agus an próifíl comhshaoil.

3.1 Próifíl Tíreolaíochta agus Riaracháin

Próifíl Riaracháin

Tá an Contae suite i dTionól Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair (NWRA). Is roinn shuntasach é an NWRA i rialachas réigiúnach in Éirinn. Bunaithe faoin Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014, is é an NWRA ceann den trí tionól réigiúnach in Éirinn. Is é an príomhról atá aige ná tacú le pleanáil straitéiseach agus forbairt inmharthanach agus iad a chomhordú agus a chur chun cinn ina chríocha, d'fhonn folláine eacnamaíochta, sóisialta agus comhshaoil an réigiúin a fheabhsú ar an iomlán. Cé go bhfuil Contae na Gaillimhe agus Cathair na Gaillimhe araon sa NWRA agus iad in aice a chéile go tíreolaíoch agus go bpléitear iad i gcomhar lena chéile, tá críocha riaracháin agus struchtúir

rialachais ar leith acu. Deartar an LECP do Chontae na Gaillimhe go speisialta chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais agus spriocanna forbartha dóibh siúd a mhaireann, a thugann cuairt agus a oibríonn i gContae na Gaillimhe. Tá sé tábhachtach idirdhealú a dhéanamh idir Contae na Gaillimhe agus Cathair na Gaillimhe ón tús, a bhfuil LECP ar leith acu faoi sheach. Tá an t-idirdhealú seo rithábhachtach chun straitéisí logánta a phleanáil agus a chur i bhfeidhm a fhreastalaíonn ar dhinimic shocheacnamaíochta agus pobail ar leith atá sa dhá cheantar. Tá an deighilt seo ábhartha go háirithe i gcomhthéacs LECPs, toisc go bhfuil cuir chuige shaincheaptha i leith fhorbairt eacnamaíochta agus pobail bunriachtanach. I gcásanna a gcuimsíonn sonraí Contae na Gaillimhe agus Cathair na Gaillimhe araon, úsáidtear "Contae agus Cathair na Gaillimhe" leis an dá cheantar a chur in iúl lena chéile, lena n-aithnítear cásanna nach bhfuil sonraí ar leith don dá cheantar ar fáil.

Léaráid 3.1 Ceantair Bhardasacha Chontae na Gaillimhe

Sonraítear struchtúr rialachais Chontae na Gaillimhe trí na cúig Cheantar Bardasach (CB) atá ann: Baile Átha an Rí, Béal Átha na Sluaighe, Conamara, Baile Locha Riach, agus Tuaim. Tá tréithe agus riachtanais fhorbartha ar leith ag na ceantair seo ar a ndéanann 39 gComhalta Tofa ionadaíocht i gComhairle Chontae na Gaillimhe. Tá ról ríthábhachtach ag na hionadaithe seo i múnú agus cur chun cinn an LECP, lena ndeimhnítear go dtugtar aghaidh ar riachtanais fhairsinge na gceantar faoi sheach agus forbairt chothrom agus chuimsitheach a chothú dá bharr.

Próifíl Tíreolaíochta

Tá an dara ceantar riaracháin is mó in Éirinn ag Contae na

Gaillimhe, agus Contae Chorcaí sa chéad áit. Tá achar thart ar 6,100 km² aige agus cósta a shíneann beagnach 2,000 ciliméadar. Tá na ceithre oileán amach ón gcósta a bhfuil an daonra is mó orthu sa tír mar chuid de Chontae na Gaillimhe, is iad siúd Inis Mór, Inis Óirr, Inis Meáin agus Inis Bó Finne. Roinneann an Contae teorainn le cúig chontae eile, Maigh Eo ó thuaidh, Clár ó dheas, Ros Comáin agus Uíbh Fhaillí thoir agus Tiobraid Árann atá thoir ó dheas. De réir Dhaonáireamh 2022, tá an daonra Gaeltachta is mó in Éirinn ag Contae na Gaillimhe agus labhraíonn 36,687 an Ghaeilge go laethúil.

Tá tírdhreach éagsúil agus nádúrtha ina thréith lárnach sa Chontae le réigiún sléibhtiúil Conamara suite siar ó Abhainn na Coiribe, talamh torthúil

talmhaíochta san oirthear agus limistéar aolchloiche sa deisceart ina measc. Tagann na tréithe topagrafacha seo le chéile chun a suíomh tírdhreacha den scoth agus éagsúil a thabhairt do Ghaillimh.

Tá ocht nAnaclann Nádúrtha sa Chontae chomh maith le líon suíomhanna Natura 2000 AE nach beag, rud a léiríonn na timpeallachtaí nádúrtha ar leith atá le haimsiú mórthimpeall an Chontae. Is iad Cuan na Gaillimhe san iarthar, Abhainn na Sionainne san oirthear, Loch Deirgeirt san oirdheisceart agus, an loch intíre is mó i bPoblacht na hÉireann, Loch Coirib i lar an chontae, na críocha nádúrtha atá ag an gContae.

3.2 Próifíl Lonnaíochta

Ordlathas éagsúla lonnaíochtaí

Tá ordlathas shaintréitheacht lonnaíochtaí i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028. Cé is moite gurb í Cathair na Gaillimhe baile Chontae na Gaillimhe, tá roinnt lonnaíochtaí i gContae na Gaillimhe atá i bPlean Straitéiseach Limistéar Ceannchathartha (MASP). Is iad siúd Baile Chláir, Bearna, Óran Mór, Cnoc Mhaoil Drise agus An Garrán. Aithníodh an MASP

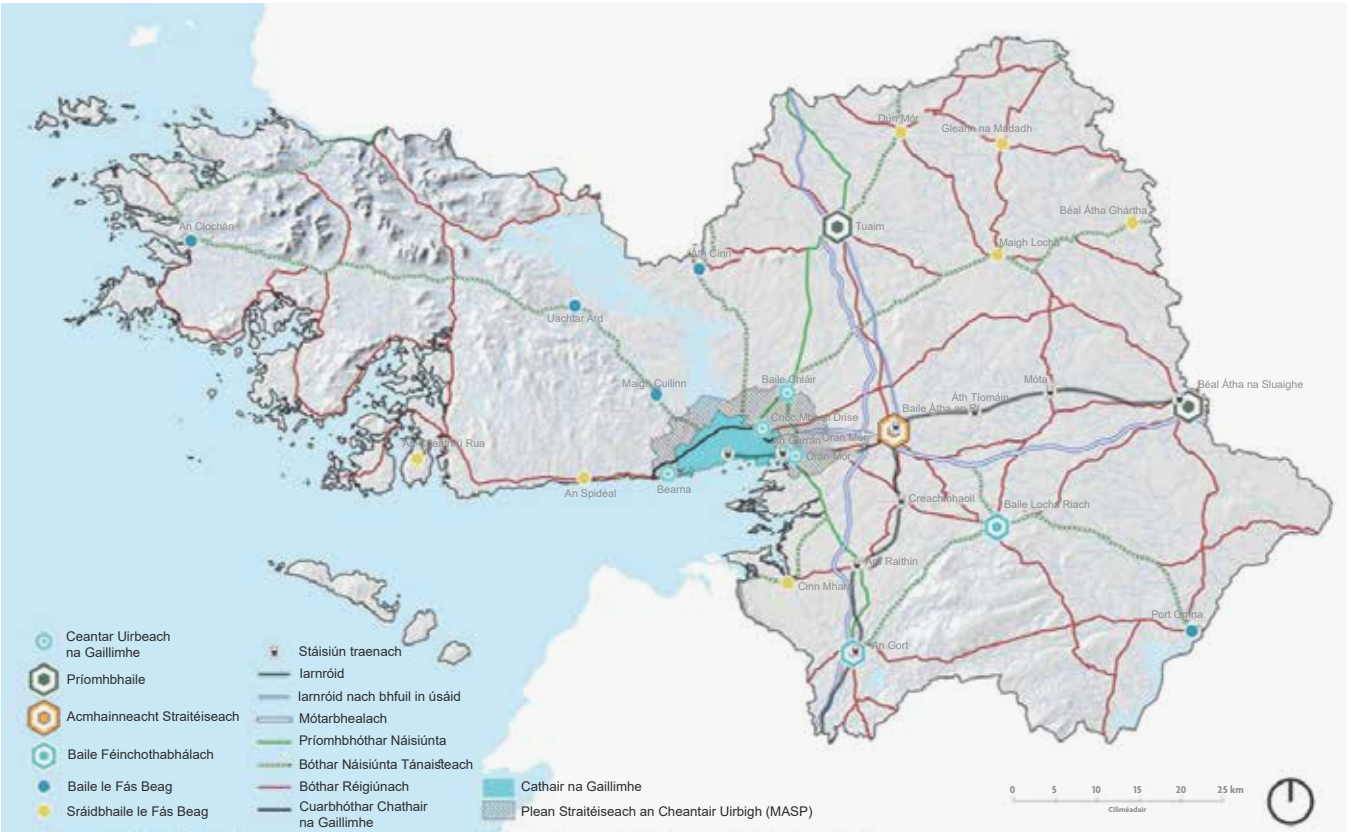
chun freastal ar thairseach chriticiúil i bhfás an daonra sa cheantar, rud a dheimhneoidh beogacht agus mealltacht Chathair na Gaillimhe agus na mbailte agus sráidbhailte mórthimpeall uirthi.

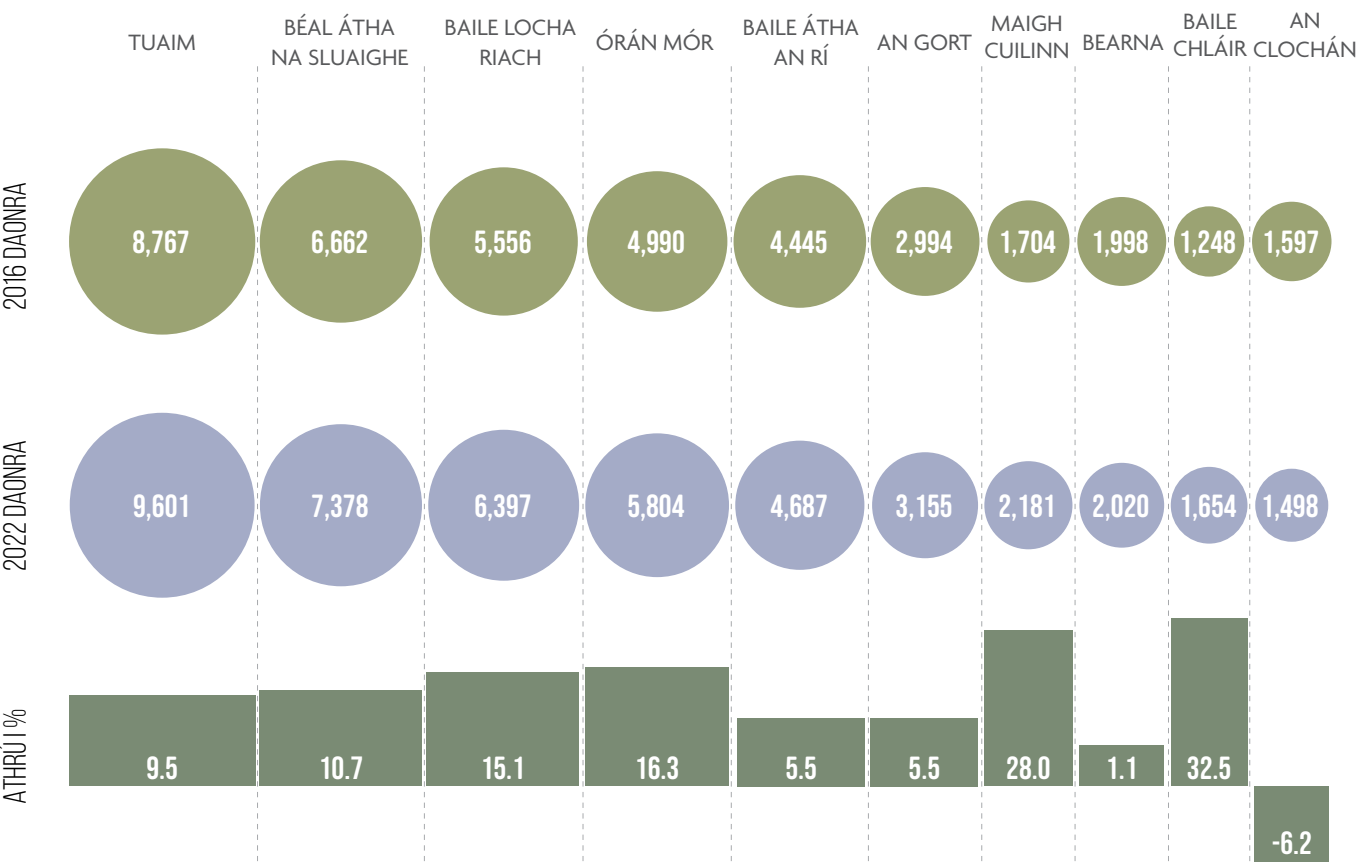
Ainmnítear Béal Átha na Sluaighe agus Tuaim mar Eochair Bailte, bailte atá ina lárionaid straitéiseacha réigiúnacha ó thaobh na fostaíochta de ar scála suntasach agus féadfaidh siad feidhmiú sa réigiún chun cur agus tacú le ceantair in ord is airde san ordlathas lonnaíochta.

Is í Baile Átha an Rí an t-aon lonnaíocht sa Chontae atá ainmnithe mar bhaile atá de Poitéinsiúil Straitéiseach. Meastar gur lárionad seirbhíse mór gníomhach ó thaobh na heacnamaíochta de a sholáthraíonn fostaíocht don cheantar mórthimpeall air.

Tá an Gort agus Baile Locha Riach ainmnithe mar Bhailte Féinchothaithe de bharr an fháis mhóir atá tagtha ar an daonra agus an bunús teoranta fostaíochta acu, rud a fhágann go mbraitear ar cheantair eile le haghaidh fostaíochta agus/nó seirbhísí agus teastaíonn infheistíocht dhírithe 'ar gcúl' uathu le bheith níos cothaithe.

Léaráid 3.2 Categories of settlement map Galway County

Fíor 3.3: Athrú daonra i mBailte Chontae na Gaillimhe idir 2016 agus 2022

Tá cúig lonnaíocht i gContae na Gaillimhe atá ainmnithe mar 'Bhaile Fás Beag'. Bailte beaga iad a bhfuil poitéinseal acu ó thaobh seirbhísí agus fostaíochta áitiúla de. Is gá athghiniúint agus athbheochan bailte a chur chun cinn agus tacú le fiontraíocht áitiúil agus deiseanna fostaíochta lena mbeogacht mar lárionad seirbhíse a dheimhniú do cheantair thuaithe mórtimpeall orthu. Tá an Clochán, Maigh Cuilinn, Uachtar Ard, Port Omna agus Áth Cinn ainmnithe mar Bhailte Fás Beag.

Sainmhínítear Sráidbhailte Fás Beag mar shráidbhailte Beaga a bhfuil poitéinseal acu ó thaobh seirbhíse agus fostaíochta áitiúil de. Tá an Ceathrú Rua, an Spidéal, Béal Átha Ghártha, Dún Mór, Gleann na Madadh, Cinn Mhara agus Maigh Locha ainmnithe mar Shráidbhailte Beagfháis.

Contae tuaithe

I gcontae na Gaillimhe, maireann 75.6% den daonra i gceantair thuaithe, níos airde ná an ráta NWR ar 63% agus an ráta Stáit ar 36.3%. I measc dóibh siúd a mhaireann i gceantair uirbeacha sa Stáit, maireann

52% acu i mbailte a bhfuil os cionn 10,000 cónaitheoir iontu, i gcomparáid le 22.6% sa NWR. Níl aon lonnaíocht a bhfuil dlús daonra os cionn 10,000 aice i gContae na Gaillimhe. Leis an daonra tuaithe seo, léirítear an tábhacht a bhaineann le conláistí pobail agus rochtain ar sheirbhís go háitiúil.

Anois tá 38 mBailte NWR le daonraí idir 1,500 agus 10,000, méadú ar an 34 i 2016. I gContae na Gaillimhe, tá 3 bhaile tagtha sa chatagóir méide seo (Uachtar Ard, Port Omna, Baile Chláir) agus thit ceann amháin faoin táirseach (An Clochán).

Daonra á mhéadú i Lonnaíochtaí Uirbeacha

Do Dhaonáireamh 2022 ar aghaidh, tugadh modh nua isteach lonnaíochtaí uirbeacha a shainmhíniú agus daonra bailte a áireamh, Ceantair Chomhthógtha Uibreacha (BUAs). Tá 12 BUAs i gContae na Gaillimhe. Tabhair faoi deara, leis an modh nua seo, níl daonraí comparáideach go díreach leo siúd ón nDaonáireamh deireanach.

Nuair a léirítear sonraí an Daonáirimh 2022 agus 2016 bunaithe ar na seanchríocha lonnaíochta, tugtar léargas níos soiléire ar na hathruithe sa daonra thar na lonnaíochtaí uirbeacha

i gContae na Gaillimhe. Idir 2016 agus 2022, feiceadh méadú sa daonra i móramh na mbailte, leis an méadú is mó i mBaile Chláir (32.5%). As na bailte uile a bhí san áireamh, ba é An Clochán an t-aon cheann a raibh laghdú daonra ann (titim 16.2%).

Rátaí folúis chónaithe níos airde ná an Stát

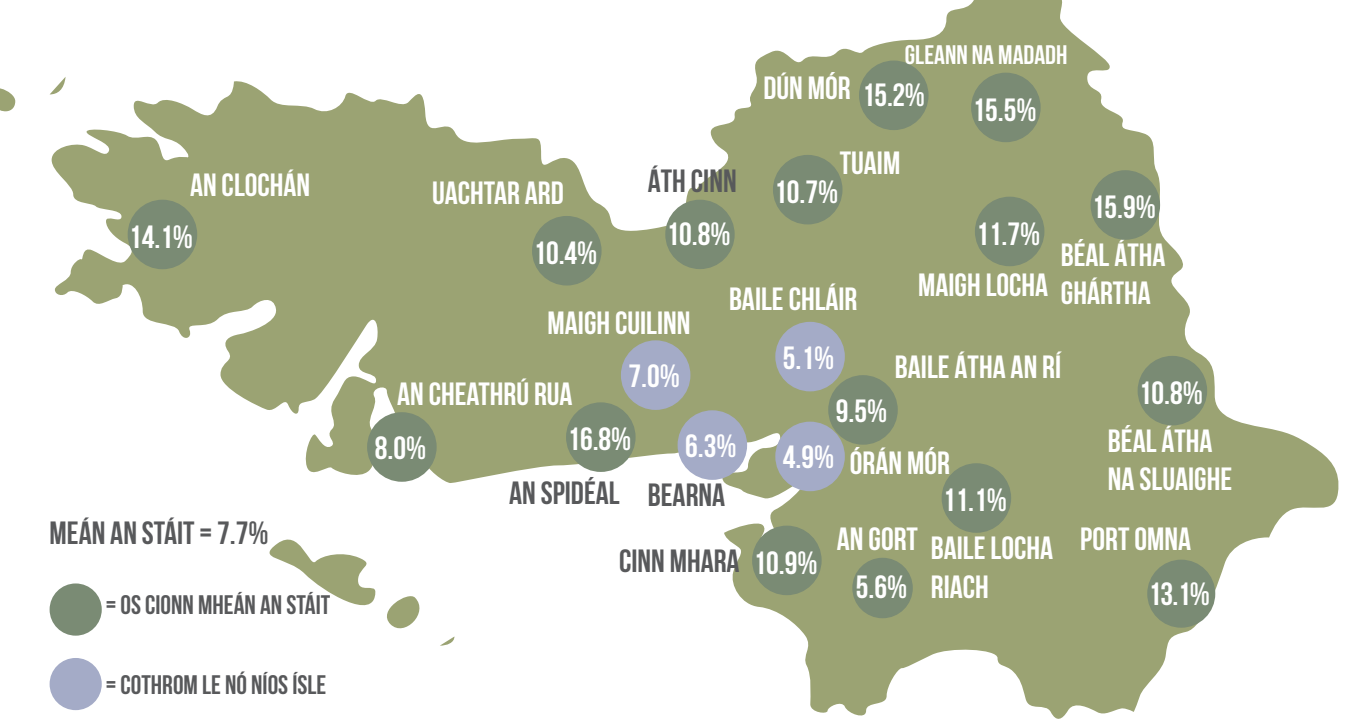
Tugtar tomhas ar stoc tithíochta le sonraí an Daonáirimh 2022, ar tithe áitithe agus áitribh chónaithe fholmha. Tabhair do d'aire nach beidh áitribh atá á dtógáil nó réadmhaoine tréigthe mar chuid de chomhaireamh na n-áitreamh cónaithe agus ní hionann áitreamh

atá rangaithe folamh chun críocha an daonáirimh agus é a bheith ar fáil le haghaidh athúsáide. In 2022, bhí an ráta folúis chónaithe i gContae na Gaillimhe (10.7%) níos ísle ná Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair (NWR) (11.5%), ach níos áirde na ráta an Tsáite (7.7%).

Bhí an ráta maidir le tithe saoire gan chónaí iontu ar 5.2% i 2022 i gContae na Gaillimhe, rud a léiríonn méadú ón ráta 2016 ar 4.9%. Bhí na figiúirí don dá bhliain sin níos ísle ná an NWR ach níos airde ná an Stát.

Dar le hanailís ar fholúis réigiúnacha ón Eanáir 2022 agus dearóiliú an NWRA, bhí na bailte seo a leanas i gContae na Gaillimhe os cionn Meán an Stáit

Fíor 3.4: Bailte Chontae na Gaillimhe le ráta folúis chónaithe agus dearóilithe os cionn Mheán an Stáit i 2022

maidir le folús cónaithe agus dearóiliú atá ar 4.9% (ba é 6.8% an meánráta do Chathair agus Contae na Gaillimhe in 2020).

3.3 Próifíl Déimeagrafach

Daonra ag fás

Idir 2016 agus 2022, tháinig borradh faoi dhaonra Chontae na Gaillimhe, ag ardú ó 179,390 cónaitheoir go 193,323. Seo ráta fáis 7.8%. Bhí an ráta fáis seo beagán níos airde ná an ráta comhroinnte do Chathair agus Contae na Gaillimhe, a sheas ar 7.6%. Ag leibhéal an CB, léirigh CB Bhaile Locha Riach fás daonra atá os cionn an mheáin le ráta 10.1%, rud a sháraíonn ráta fáis Chontae na Gaillimhe ar an iomlán. Anuas air sin, tá an ráta fáis i ndaonra Chontae na Gaillimhe frithchaite go dlúth i leathnú an stoic thithíochta, a raibh ráta fáis 7.9% tomhaiste thar an tréimhse chéanna, rud a léiríonn soláthar tithíochta

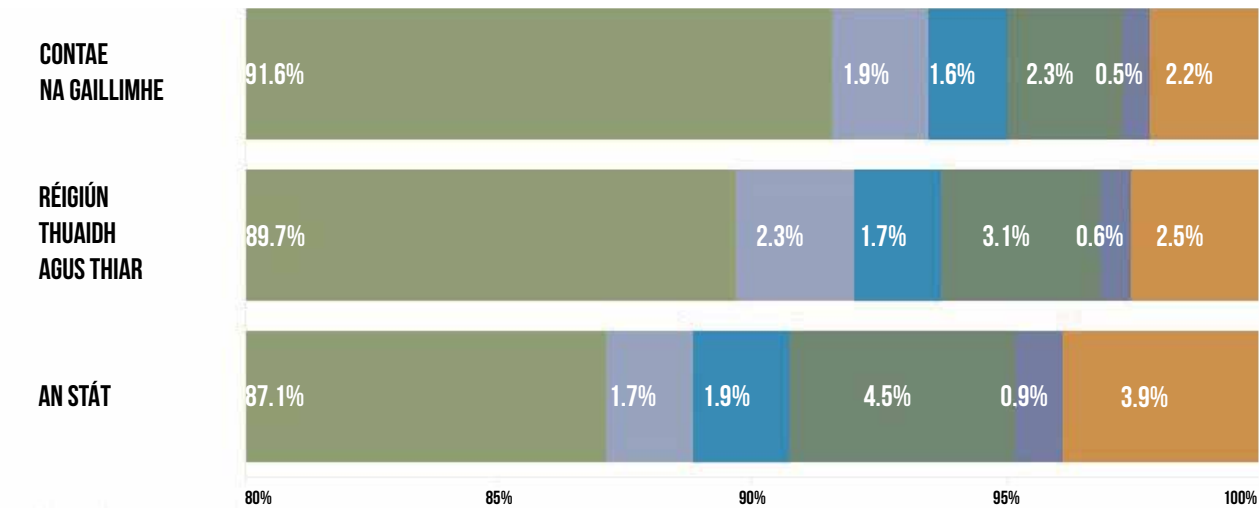
cothrom leis an daonra atá a fás a éascú. Lena scrúdaítear foinsí an fháis dhaonra, feictear go bhfuil 46.0% de mhéadú i ndaonra Chontae na Gaillimhe mar thoradh ar mhéadú nádúrtha (breitheanna lúide básanna). Tá an céatadán seo i gcodarsnacht le meán an NWR ar 37.9%, agus feictear an ráta is airde i gCathair na Gaillimhe ag 53.3% agus an ráta is ísle i Liatroim ag 24.4%. Tugann imirce isteach míniú ar an 54% eile d'fhás daonra i gContae na Gaillimhe, níos ísle ná meán an NWR ar 62.1%.

Daonra ag dul in aois

I 2022, tugtar le fios go bhfuil staitisticí éagsúla deimeagrafacha ag Contae na Gaillimhe i gcomparáid leis an meán náisiúnta agus réigiúnach. Le meánaois 39.7, atá beagán níos airde ná an meán náisiúnta ar 38.8, chonacthas méadú ar an bhfigiúr seo sa Chontae ó 2016,

a bhí ar 38.1. Bhí an t-athrú déimeagrafach seo á thionlacan ag cóimheas aoise is cleithiúnais 60.3%, nó, seisear cleithiúnaithe ar gach deichniúr in aois fostaíochta.

Go suntasach, sheas cóimheas Óige is Cleithiúnais ar 33.6%, ag sárú mhéan an Stáit ar 30.1%, leis na cóimheasanna is airde ar leibhéal an CB tomhaiste i mBaile Átha an Rí (35.5%) agus Baile Locha Riach (34.7%). Thairis sin, bhí céatadáin níos airde naíonán, daltaí réamhscoile, daltaí bunscoile agus daltaí meánscoile ag Contae na Gaillimhe i gcomparáid leis an NWR agus an Stát araon. Os a choinne sin, bhí a chóimheas Seanaoise agus Cleithiúnais, ar 26.7%, níos airde ná meán an Stáit ar 23.1%, agus Béal Átha na Sluaighe (32.6%) agus Conamara (32.1%) na CB leis na cóimheasanna is airde. In ainneoin céatadáin níos ísle grúpaí seanaoise áirithe i gcomparáid leis an NWR,

tomhaistear figiúirí níos airde i gContae na Gaillimhe ná an Stát go fóill.

Cionta níos airde daoine pósta agus teaghlach

Thuiriscigh píosa níos mó ná leath (50.9%) mhuintir Chontae na Gaillimhe gur singil é an stádas pósta atá acu i 2022, ba é sin níos ísle ná na cionta sa NWR (52.0%) agus sa Stát (53.9%). I ndáiríre, bhí cion ard daoine pósta ag Contae na Gaillimhe (40.5%) nuair a chuirtear i gcomparáid é leis an NWR (38.7%) agus an Stát (37.1%).

Mar a cheapfaí, i bhfianaise ardchion daoine pósta, bhí cion na dteaghlach atá ina dteaghlaigh chúpla le gasúir (38.4%) agus gan gasúr (19.9%) níos airde na meáin an Stáit (33.7% agus 19.2% faoi sheach).

Os a choinne sin, bhí cion na dteaghlach duine aonair (23.0%) agus na dteaghlach aontuismitheora (8.5%) i gContae na Gaillimhe faoi mheán an Stáit (23.1% agus 9.9% faoi sheach).

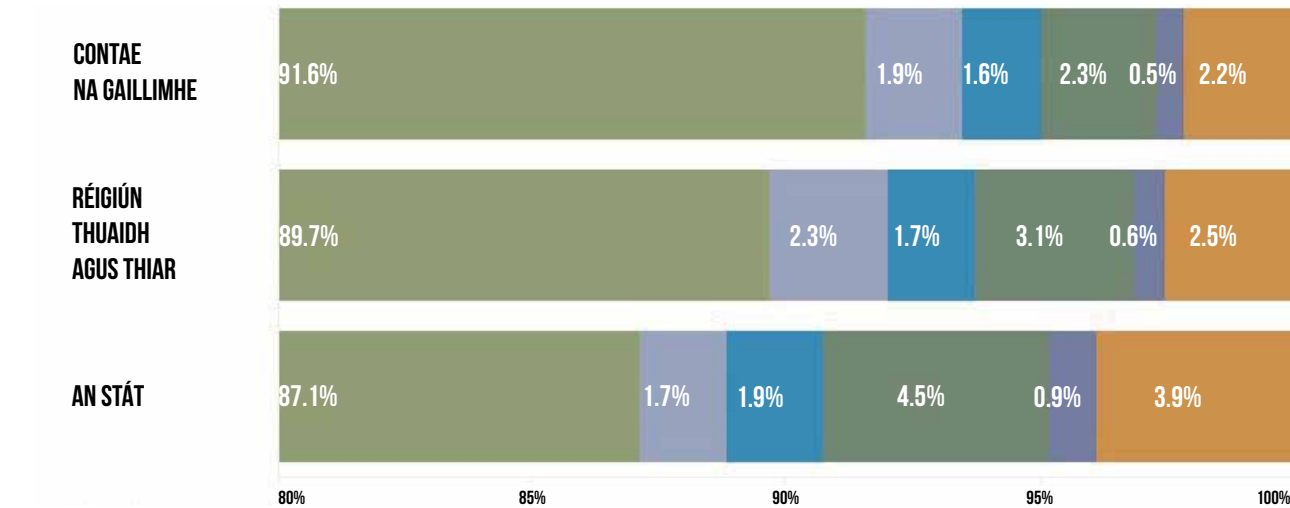
Daonra ag éirí níos ilghnéithí

In 2022, léirítear daonra atá Geal-Éireannach go príomha i gContae na Gaillimhe, atá in 87.2% dá chónaitheoirí. Ba iad Geal-Lucht Siúil na hÉireann (1.4%), Áiseach nó Áiseach Éireannach (1.6%), Gorm nó Gorm Éireannach (0.6%), Geal Eile (7.8%), agus 1.4% a d'aithin mar eithneach eile a chuimsigh an chuid eile de. Léiríonn an comhdhéanamh déimeagrafach seo ilghnéitheacht íseal go leor i gcomparáid leis an leibhéal náisiúnta, ina gcuimsíonn Geal Éireannaigh 81.6% den daonra.

É sin ráite, thar an tréimhse idir 2016 agus 2022, chonacthas méadú i gcionta na ndaoine atá Áiseach nó Áiseach Éireannach (+0.7%), Gorm nó Gorm Éireannach (+0.1%), Geal Eile (+0.3%), agus eithneachtaí eile (+0.3%) i gContae na Gaillimhe.

Ba é Tuaim an CB i gContae na Gaillimhe is ilghnéithí ó thaobh na heithneachta de i 2022, agus Geal Éireannach i 84.5% dá dhaonra. Ba iad Geal-Lucht Siúil na hÉireann (2.5%), Áiseach nó Áiseach Éireannach (1.8%), Gorm nó Gorm Éireannach (1.1%), Geal Eile (8.8%), agus eithneachtaí eile (1.4%) a chuimsigh an chuideile.

Bhí cion níos airde náisiúnaigh na hÉireann (91.6%) i gContae na Gaillimhe i gcomparáid leis an NWR (89.7%) agus Stát (87.1%) araon in 2022. Thairis sin, bhí daonra is airde an Lucht Siúil sa Stát ann, le 2,509 i 2022,

titim bheag ó 2,640 i 2016. B'ionann an daonra sin ag 7.6% de dhaonra iomlán an Lucht Siúil sa Stát. Mar údar súntais, bhí cionta an Lucht Siúil is airde i gcomparáid leis an daonra iomlán le feiceáil i CB Bhéal Átha na Sluaighe (27.5 ar 1,000 daonra iomlán) agus Thuama (23.5 ar 1,000 daonra iomlán).

Ó thaobh na náisiúntachta de, bhí ardchion Náisiúnaithe Éireannacha i gContae na Gaillimhe (91.6%) i gcomparáid leis an Stát (87.1%) i 2022. Is iad an Ríocht Aontaithe (1.9%), an Pholainn (1.6%), an Ind (0.5%), Tíortha AE27 eile (2.3%) agus tíortha eile (2.2%) na náisiúntachtaí eile.

Sa bhreis air sin, ón 6 Feabhra 2022, cuireadh lóistín ar fáil d;os cionn 3,600 Náisiúnacha Úcráineacha in os cionn 20 súiomh timpeall Chontae na Gaillimhe mar Thairbhithe Cosanta Sealadaí, rud a léiríonn freagra an Chontae maidir leis an gcogadh san Úcráin.

Daonra ilteangach

I gContae na Gaillimhe, tá cion suntasach den daonra os cionn 3 bhliana d'aois in ann Gaeilge a labhairt, agus seasann an figiúr ar 50.3%. Sáraíonn sé seo cion an Stáit ar 40.4%, rud a bheifí ag súil leis i bhfianaise go bhfuil an daonra Gaeltachta is mó sa tír i gContae na Gaillimhe.

I measc dóibh siúd a mhaígh go labhraíonn siad teangacha eile seachas Béarla sa bhaile, bhí líon mór cainteoirí Polainnise i gContae na Gaillimhe, 22.5% den déimeagrafaic seo. Sháraigh sé so an meán NWA ar 20.7% agus meán an Stáit ar 16.5% araon, rud a chuireann béim ar thírdhreach teangeolaíoch éagsúil an Chontae.

In ainneoin an éagsúlacht teangeolaíoch i gContae na Gaillimhe, áfach, bhí líon na gcainteoirí theangacha iasachta a thuairiscigh nach labhair siad Béarla go maith nó in aon chor ar 13.2%. Tá an figiúr seo i gcomhréir le ráta an Stáit agus bhí sé níos ísle ná cion an NWR ar 15.4%.

Sláinte measartha maith, agus ardchion cúramóirí

I gContae na Gaillimhe, rátáil formhór suntasach na ndaoine go raibh a sláinte ghinearálta go maith nó go han-mhaith, ba é sin 89.3% den daonra iomlán. Sháraigh an figiúr sin an ráta NWR 88.1% agus an meán náisiúnta ar 88.9%. Bhí laghdú 3% i ráta féin-thuairiscithe sláinte ó 2016 i leith, áfach, claonadh atá i gcomhréir le leibhéil NWR agus Stáit. Dar le Daonáireamh 2022, ba é 20.0% cion na ndaoine a thuairiscigh go raibh míchumas acu i gContae na

Gaillimhe, an ráta is ísle sa NWR agus níos ísle ná an ráta náisiúnta ar 21.5%. Ar leibhéal an CB, léirigh CB Bhéal Átha na Sluaighe ráta míchumais níos airde ar 21.9% i gcomparáid leis an Stát, agus thuairiscigh na ceithre CB eile rátaí míchumais níos ísle. Thairis sin, tuairiscíodh céatadán ard cúramóirí i measc dhaonra Chontae na Gaillimhe, le 6.5% daoine ag feidhmiú sa réimse seo, thar meán an Stáit ar 5.8%. Bhí an claonadh seo i gcomhréir leis na contaetha tuaithe uile sa NWR, a raibh daonra cúramóirí idir 6.4% agus 6.9%.

Cion níos ísle oibrithe deonacha ná an Stát

Ba é 16.2% cion na ndaoine a ghlac páirt i ngíomhaíochtaí deonacha a bhain le heagraíochtaí sóisialta, carthanachta, creidimh, polaitíochta, spóirt nó pobail thar Chontae na Gaillimhe. Ba é sin níos ísle ná meán an Stáit ar 18.0%.

Contae measartha sábháilte le ráta coireachta ag laghdú

I gcaitheamh 2022, tuairiscíodh 3,462 coireanna san iomlán i 44 stáisiún Gardaí i gContae na Gaillimhe. B'ionann sin agus 1.7% de choireanna iomlán sa

Stát, cion íseal i bhfianaise go maireann 3.8% den daonra i gContae na Gaillimhe. Léirigh sé sin méadú gearrthéarmach ó 3,038 i 2020, ach laghdú fadtéarmach i bhfad níos suntasaí ó 5,463 i 2008. I measc

na gcoireanna sin i 2022, ba iad gadaíocht agus coireanna gaolmhara (20.5%), bagairtí/iarrachtaí ar dhúnmharú, ionsaí, ciapadh agus coireanna gaolmhara (16.5%) agus coireanna a bhain le hord

poiblí agus cód sóisialta eile na coireanna ba choitianta (14.8%). Ba iad na trí chatagóir sin na cinn ba choitianta ar fud an Stáit freisin.

PRÍOMHTHORTHAÍ:

- Tá daonra Chontae na Gaillimhe ag fás ar ráta níos moille na meán an Stáit, tá fás daonra níos sciobtha feicthe i CB Bhaile Locha Riach, áfach. Tá an fás seo measartha cothrom, le beagán os cionn leath de mar gheall ar imirce isteach agus an chuid eile mar thoradh ar fhás nádúrtha. Tugtar le fios go bhfuil fás cosúil leis sin sa stoc tithíochta agus go raibh soláthar tithíochta in ann coinneáil suas leis an bhfás daonra.
- Bhí próifíl níos óige aoise i gContae na Gaillimhe, le cionta arda gasúir agus déagóirí, ach tá an daonra ag dul in aois, áfach, agus léirítear é sin i méadú an mheánaoise idir 2016 agus 2022. I bhfianaise an méid sin, tá gá le tacaíochtaí do theaghlaigh óga ar nós chúram leanaí agus le tacaíochtaí dóibh siúd ag dul in aois ó thaobh rochtana de agus chun scoilteacht a chosc.
- Bhí éagsúlacht measartha íseal ag Contae na Gaillimhe i gcomparáid leis an Stát, ach chonacthas méaduithe in éagsúlacht an daonra idir 2016 agus 2022. I gContae na Gaillimhe a bhí daonra an Lucht Siúil ba mhó in aon chontae riaracháin amháin i 2022, ach thit an figiúr sin ó 2016. Bhí cionta arda daoine den Lucht Siúil i CB Bhéal Átha na Sluaighe agus CB Thuama go háirithe. Léiríonn an t-éagsúlacht ag dul i méid an gá atá le tacaíochtaí lánpháirtithe lena ndeimhnítear go bhfuil meas ar phobail nua agus go bhfuil ionadaíocht acu i gContae na Gaillimhe.
- Bhí os cionn leath an daonra in ann Gaeilge a labhairt i gContae na Gaillimhe, méid suntasach níos airde ná meán an Stáit. Bhí daonraí suntasacha cainteoirí teangacha iasachta i gContae na Gaillimhe freisin, cainteoirí Polainnise go háirithe. Léiríonn sé sin an gá le leanúint den Ghaeilge a chaomhnú i gContae na Gaillimhe, agus lena ndeimhnítear go soláthraítear eolas tábhachtach i réimse teangacha agus tacú leo siúd a bhfuil cumas teoranta acu Béarla a labhairt.
- Tá Contae na Gaillimhe measartha sláintiúil, le sonraí 2022 ag taispeáint cion níos airde daoine ag tuairisciú sláinte mhaith nó an-mhaith agus ráta míchumais níos ísle i gcomparáid leis an Stáit. Ní mór tacaíochtaí sláinte a bheith cuí agus dírithe don áit a mbeidh siad is éifeachtaí, go háirithe i bhfianaise an daonra ag dul in aois.
- Cé go raibh ráta coireachta laghdaithe go mór i gContae na Gaillimhe ó 2008, bhí líon coireanna píosa beag níos airde i 2022 ná na blianta 2018 agus 2019 roimh COVID.

3.4 Próifíl Oideachais, Fostaíochta agus Bochtaineachta

Daonra atá oilte go maith

Léirigh Daonáireamh 2022 claonta suntasacha oideachais i ndaonra Chontae na Gaillimhe. Tugadh le fios nach raibh oideachas foirmiúil ag 2.6% den daonra, agus go raibh bunoidéachas críochnaithe ag 8.7%, meánoideachais bainte amach ag 13.2% agus ardoideachas faighte 19.4%. Tá na cionta sin go mór i gcomhréir leis an méid a tuairiscíodh ar an leibhéal náisiúnta, rud a léiríonn leanúnachas i sealbhú oideachais ar fud an Stáit.

Léiríodh gur chríochnaigh níos mó daoine a n-oideachas foirmiúil ag 21 bliana d'aois

nó níos sine i gContae na Gaillimhe, áfach, a chuimsigh 43.5% den daonra. Tá an figiúr sin os cionn ráta an NWR ar 39.7% agus meán náisiúnta ar 42.4%, a thugann le fios go bhfuil daoine ag fáil oideachais tríú leibhéal.

Idir 2016 agus 2022, bhí méadú i líon na ndaoine a raibh cáilíochtaí tríú leibhéal acu i gContae na Gaillimhe, ag ardú ó 50.4% go dtí 56.1%. I bhfianaise an claonadh sin ag dul i méid, léirítear an béim atá ag fás ar shealbhú ardoideachais i gContae na Gaillimhe.

Maidir le difríochtaí inscne ó thaobh sealbhú oideachais de, léiríodh bearna suntasach idir baineannaigh agus fireannaigh i nDaonáireamh 2022. Go sonrach, bhain 41.3% de bhaineannaigh cáilíocht ar leibhéal baitsiléara nó níos airde amach, i gcomparáid le

30.3% d'fhireannaigh agus léirigh an dá inscne sin i gContae na Gaillimhe leibhéil oideachais níos airde ná meán an Stáit.

Lena n-aithnítear an ról ríthábhachtach atá ag caipiteal daonna i gcur chun cinn rath eacnamaíochta agus sóisialta, bhí infheistíocht in ardoideachas agus oiliúint ghairme thar a bheith tábhachtach i múnú tírdhreach socheacnamaíoch na hÉireann. Dar leis an Údarás Ardoideachais, bhain 4,835 mac léinn as Contae agus Cathair na Gaillimhe céim amach ó Institiúidí Ardoideachais i 2022 san iomlán, rud a léirigh méadú 12% ó 2018. Thairis sin, thaispeáin sonraí ón Roinn Oideachais athruithe i rollú in gcláir Bhreiseoideachais agus Oiliúna (FET) i mBord Oideachais agus Oiliúna na Gaillimhe agus Ros Comáin (ETB). Roimh

phaindéim COVID-19, sheas líon na dtairbhíthe FET ar 21,184 i 2019 agus laghdaigh an figiúr sin go 15,044 i 2020 de dheasca éifeachtaí diúltacha na paindéime maidir le gníomhaíochtaí oideachais.

Lucht oibre an-oilte

Taispeántar cionta arda oibrithe gairmiúla, bainistíochta agus teicniúla i gContae na Gaillimhe ar 44.4%, atá os cionn an NWR (40.4%) agus an Stá (44.1%). Is iad Baile Locha Riach (53.0%) agus Baile Átha an Rí (52.2%) na ceantair leis na rátaí is mór ar leibhéal na toghroinne. É sin ráite, chonacthas laghdú 5.1% i gcion na bhfeirmeoirí i gContae na Gaillimhe ó 2016 go dtí 2022, rud atá i gcomhréir leis an gclaonadh náisiúnta ar 4.4%.

Rátaí rannpháirtíochta an lucht oibre beagán íseal i gcomparáid leis an Stát

In 2022, tuairiscíodh ráta rannpháirtíochta lucht oibre ar 60.6% i gContae na Gaillimhe, píosa beag níos ísle ná meán an Stáit ar 61.2%. Tomhaiseann an méadrach sin cion na ndaoine atá 15 bhliana d'aois agus níos sine atá fostaithe nó atá ar fáil le hobair, seachas scoláirí, cúramaí baile, daoine ar scor agus dóibh siúd nach bhfuil sé d'acmhainn acu obair de bharr

míchumais. Trí anailís, léiríodh go raibh ráta rannpháirtíochta lucht oibre na mban i gContae na Gaillimhe (55.7%) i gcomhréir go han-dlúth le meán an Stáit (55.6%), agus ráta rannpháirtíochta na bhfear beagán níos ísle, ar 65.7%, i gcomparáid le 67% don Stát.

Ráta dífhostaíochta is ísle sa Réigiún

I 2022, léiríodh ráta dífhostaíochta níos ísle i gContae na Gaillimhe (7.2%) ná sa Stát (8.3%), agus ba é sin an ráta b'ísle sa NWR. Mar údar suntais, bhí rátaí dífhostaíochta íseal i CB Bhaile Átha an Rí ar 5.7% agus CB Bhaile Locha Riach ar 6.0% go háirithe, ach i CB Chonamara tá an ráta sin ar 8.9% agus ar 8.7% i mBéal Átha na Sluaighe, níos airde ná meán an Stáit. Léirigh sé sin laghdú suntasach ón ráta dífhostaíochta a tuairiscíodh ar 11.7% i gContae na Gaillimhe i 2016.

Bhuail dífhostaíocht fhadtéarmach, a shainmhínítear mar thréimhse a mhaireann 12 mhí nó níos faide, 60.9% de dhaoine dífhostaíochta i gContae na Gaillimhe, 58.8% acu ina mná agus 62.7% ina bhfir. Bhí an claonadh sin i gcomhréir go dlúth le meán an Stáit ar 60.2%, 59% ina mná agus 61.1% ina bhfir.

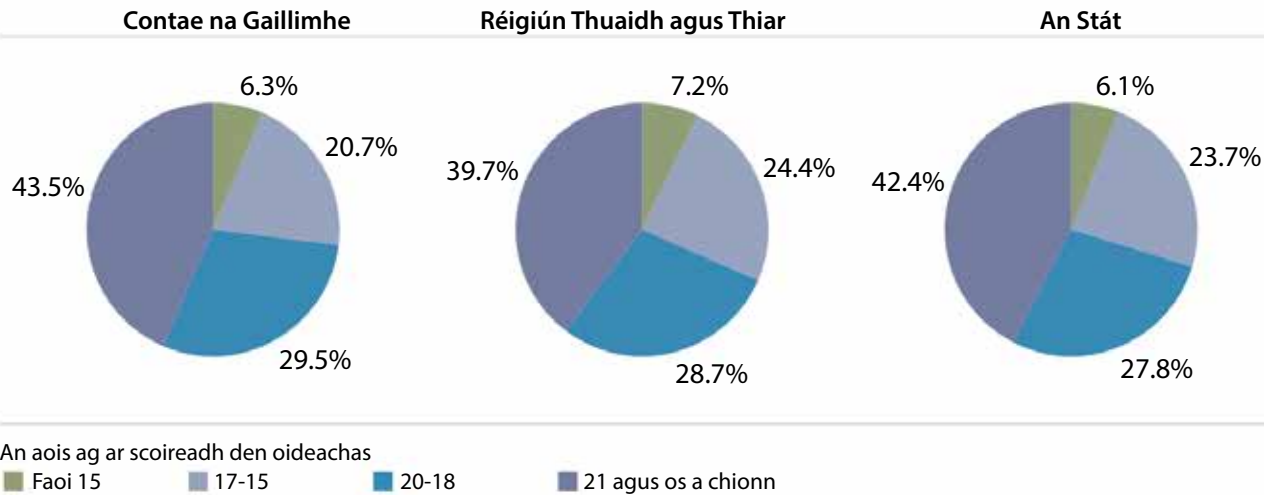
Faoi Fheabhra 2024, bhí 4,101 duine ar an gClár Beo thar Oifigí Leasa Sóisialta Chontae na Gaillimhe i mBéal Átha na Sluaighe, An Clochán, An Gort, Baile Locha Riach agus Tuaim. Léiríonn sé sin laghdú 25.0% ón líon iomlán i bhFeabhra 2019 (5,467).

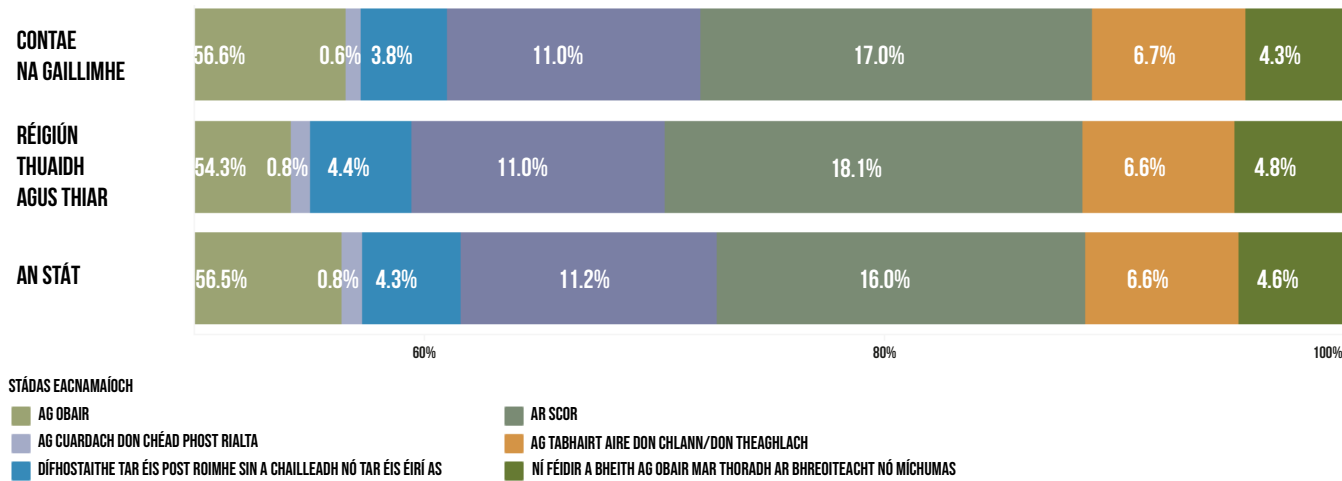
Réimse Éagsúil na nEarnalácha Fostaíochta

Trí shonraí Dhaonáireamh 2022, léirítear na hearnálacha fostaíochta is mó i gContae na Gaillimhe, le Seirbhísí Gairmiúla ar 26.7%, Gnó agus Tráchtáil ar 19.3%, agus Tionscnaimh Déantúsaíochta ar 16.9%. Is codanna ríthábhachtacha iad na hearnálacha seo i dtírdheach eacnamaíochta an Chontae.

Dar leis an NWR, is iad na nithe seo a leanas na hearnálacha atá aitheanta trí chomhairliúcháin agus taighde pháirtithe gaolmhara don RSES:

- Turasóireacht
- Fuinneamh Inathnuaite agus Eacnamaíocht Ísealcharbóin
- An Geilleagar Muirí agus Gorm
- TFC agus Eolaíochtaí na Beatha
- Teicneolaíocht Talmhaíochta agus Gnó Agraibhia
- Miondiól
- Ard-déantúsaíocht agus Ardinnealtóireacht.

Tá na hearnálacha sin lárnach le forbairt réigiúnach cothrom a chothú i gcomhréir le creata náisiúnta.

Tá sé mar sprioc ag Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe 2023-2031 méadú 10% i gcaiteachas iomlán turasóra a bhaint amach faoi 2030. Mealltar 984,000 turas baile go Gaillimh faoi láthair agus 1.7 milliún cuairteoir ó thar sáile, rud a ghineann €754 milliún i gcaiteachas turasóireachta. Tá sé mar sprioc ag an straitéis seo cuairteoirí a mhealladh ar thurais níos faide agus níos mó airgead a chaitheamh i mbailte agus sráidbhailte na Gaillimhe trí phoitéinseal suntasach turasóireachta a chur chun cinn sa Chontae.

Tá borradh suntasach faoi líon na gcliant-chomhlachtaí IDA i gCathair agus Contae na Gaillimhe, ag méadú ó 66 i 2011 go dtí 99 i 2022. Sholáthraigh

na comhlachtaí sin fostaíocht dhíreach do 24,400 duine i 2022, fás glan seasmhach é sin le deich mbliana anuas. Anuas air sin, is ionann 5.6% de stoc IDA agus na cliant-chomhlachtaí atá suite i nGaillimh anois. Cosúil leis sin, tá fostaíocht dhíreach i gcliant-chomhlachtaí ar tacaigh Fiontar Éireann leo tar éis méadú ó 6,103 i 2010 go dtí 8,651 i 2022.

Bhí ról suntasach ag tionscadail fhorbartha áitiúla i leith fiontar i nginiúint fostaíochta. I 2022, d'fhostaigh cliant-chomhlachtaí ar tacaigh Oifig Fiontar Áitiúil na Gaillimhe leo 1,192 duine, ag cur go mór le beocht eacnamaíochta an Chontae.

Léirigh anailís cuimsitheach a rinne Coimisiún Forbartha an Iarthair i 2019 tírdhreach spleodrach frontair i gContae na Gaillimhe. Sa tuarascáil d'aithin 18,003 fiontar gníomhach, atá 5.3% de ghníomhaíocht an Stáit, a bhfuil 104,035 páirteach

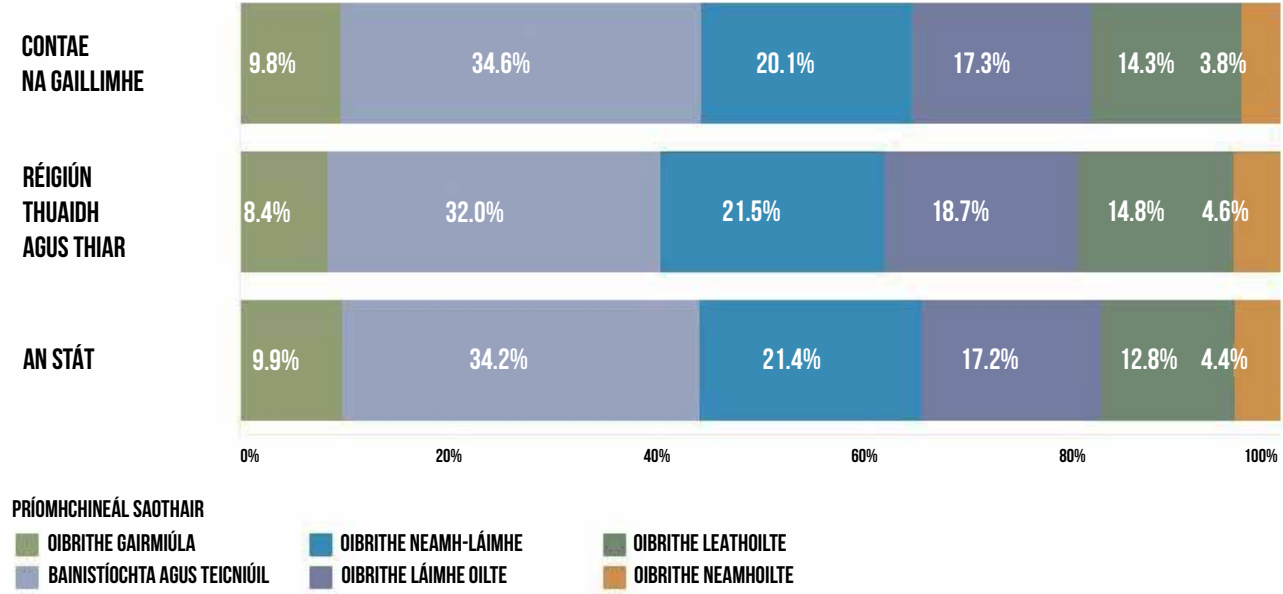
iontu, 4.6% de ghníomhaíocht an Stáit. Cuireann na torthaí seo béim ar an éiceachóras láidir fiontraíochta agus na deiseanna fostaíochta atá sa Chontae.

Tá an chuid is mó de na fhiontair sin ina SME ach fostaíonn siad níos lú ná 75% den Lucht Oibre

Cuimsíonn micrea-ghnóthais, a shainmhínítear iad mar dóibh siúd a fhostaíonn níos lú ná 10 duine, formhór na bhfiontar gníomhach i gCathair agus Contae na Gaillimhe, agus iad 91.5% den iomlán. In ainneoin a leitheadúlachta, ní ach 19.9% de lucht oibre an Chontae iontu. Ba iad gnóthais bheaga agus mheánmhéide (SMEanna), a fhostaíonn níos lú ná 250 duine, agus ba ionann sin agus 99.8% de gach gnóthas i nGaillimh agus 74.3% den lucht oibre iontu. Cuireann

an méid seo béim ar an ról suntasach atá ag SMEanna i bhfostaíocht áitiúil agus gníomhaíocht eacnamaíochta.

Cé go raibh níos lú acu ann, bhí tionchar suntasach ag gnóthais mhóra (250+ fostaí) mar gheall ar a lucht oibre measartha mór. In ainneoin nach raibh siad ach 0.2% de ghnóthais ghníomhacha, d'fhostaigh na 30 gnóthas mór atá cláraithe i gContae agus Cathair na Gaillimhe 17,792 duine le chéile, ba ionann sin agus 25.7% den lucht oibre iomlán. Go suntasach, tháinig sé chun solais gurb iad earnáil na tógála (19.6%), mórdhíola agus miondíola (13.9%), agus seirbhísí gairmiúla, teicniúla agus eolaíochta (10.4%) rithábachtach i dtírdhreach fiontraíochta an Chontae.

Bearna ag leathnú idir Réigiún agus Stát maidir le ioncam indiúscartha

Tomhas rithábachtach maidir le rath eacnamaíochta ná leibhéal ioncam indiúscartha in aghaidh an duine, atá ina chomhartha suntasacht i ndáil le cumhacht ceannaigh teaghlach agus inacmhainneacht tithíochta. I 2021, ba é €23,495 an duine an meánioncam indiúscartha i gCathair agus Contae na Gaillimhe. Tá an figiúr sin píosa beag níos ísle ná Meán an Stáit atá ar €24,376 per capita. Trí leibhéil ioncam indiúscartha a mheas, tugtar léargas luachmhar ar fholláine airgeadais dhaoine agus theaghlach i nGaillimh, rud a dhéanann eolas do mheasúnuithe níos leithne maidir le sláinte eacnamaíochta agus caighdeán maireachtála sa réigiún.

Rátaí díothachta athraitheach

Déanann an Innéacs Díothachta HP Pobal rachmas agus díothacht ábhartha a thomhas i gceantair thíreolaíochta. De réir sonraí Dhaonáireamh 2022, bhí 4.3% de na CB i gContae na Gaillimhe rachmasach, bhí 49.3% acu de Bheagán Os Cionn an Mheáin, bhí 41.1% de Bheagán Faoin Meán agus 5.3% Faoi Mhíbhuntáiste.

Cé gur rangaíodh de Bheagán Os Cionn an Mheáin ar leibhéal an Chontae ina iomláine, léirítear ardleibhéil mhíbhuntáiste i bpócaí áirithe. Mar shampla, i dToghroinn Uirbeach Bhéal Átha na Sluaighe agus Toghroinn Uirbeach Thuama, tá pócaí áirithe atá rangaithe Faoi Mhíbhuntáiste agus Faoi Mhíbhuntáiste Go Mór. Tugann sé sin le fios an gá atá ann d'idirghabháil chun aghaidh a thabhairt ar an díothacht logánta seo.

Cion níos ísle daoine ag obair ón mbaile i gcomparáid leis an Stát

Chonacthas claonadh náisiúnta suntasach i dtreo na cianoibre le méadú 173% ón Daonáireamh 2016 go dtí 2022. Tuairiscíodh cion beagán níos ísle daoine ag obair ón mbaile i gContae na Gaillimhe ar 29.8%, áfach, i gcomparáid le meán an Stáit ar 32.2%. Bhí Cathair na Gaillimhe i gceannas sa NWR le 31.1% den daonra a ghlac páirt i gCianobair. Go suntasach, ba léir go raibh faid níos faide idir áitribh chónaithe agus moil cianoibre i gContae na Gaillimhe, le 43.2% laistigh 5km agus 26.2% suite 10km nó níos faide óna chéile, rud atá i gcodarsnacht le meán an Stáit ar 57.6% laistigh 5km agus 17.8% 10km nó níos faide.

Cion níos ísle teaghlaigh nasctha leis an idirlíon i gcomparáid leis an Stát

Bhí cion níos airde teaghlaigh i gContae na Gaillimhe gan rochtain acu ar an idirlíon (11.3%) i gcomparáid le meán an Stáit (8.7%), agus cion níos ísle acu le nascacht leathanbhanda (75.2%) i gcomparáid leis an Stát (79.4%). Nochtann na torthaí sin an difríocht i rochtain idirlín, rud a chuireann béim ar an ngá le hiarrachtaí bonneagar digiteach

a fheabhsú agus rochtain chothrom ar acmhainní agus deiseanna ar líne a dheimhniú.

Ráta Folúis Trádála níos airde ná an Stát

Féadfaidh réadmhaoine folmha trádála tionchar mór a rith ar bheogacht eacnamaíochta bhailte agus shráidbhailte.

Faoi Mheán Fómhair 2020, ba é 1,621 líon na réadmhaoine trádála folmha i gCathair agus Contae na Gaillimhe, le ráta folúis trádála ar 13.4%. Tá an ráta sin os cionn Meán an Stáit atá ar 11.4%. I bhfreagra na faidhbe sin, tairiscítear

moltaí i dtuarascáil an NWRA atá dírithe ar lár bhailte agus shráidbhailte a athnuatan. Tá tionscadail a chur in ord tosaíochta mar chuid de na moltaí sin, amhail Lár Bailte ar dTúis agus scéimeanna ar nós URDF, RRDF, ERDF, agus Scéim Athnuachan Bhaile agus Shráidbhaile.

Íomhá: Joan Nagle - Cairpéid Chonamara

PRÍOMHTHORTHAÍ:

- Bhí rátaí oideachais ard ar fud Chontae na Gaillimhe, le borradh faoi choin na ndaoine a raibh oideachais tríú leibhéal acu idir 2016 agus 2022. Léiríonn sonraí FET gur mhéadaigh líon na mac léinn as Gaillimh a bhain céim amach ó institiúidí tríú leibhéal ar fud na hÉireann freisin. Go ginearálta, tugtar le fios go bhféadfar leanúint de bheith ag tógáil ar láidreacht oideachais agus oiliúna i gContae na Gaillimhe.
- Feictear an leibhéal ard oideachais seo in ardchion na n-oibrithe gairmiúla, bainistíochta agus teicniúla ar fud Chontae na Gaillimhe i gcomparáid leis an Stát. Maidir leis an earnáil tionsclaíochta, ba iad Seirbhísí Gairmiúla, Gnó agus Trádála, agus Earnálacha Déantúsaíochta na fostóirí ba mhó ó thaobh na tionsclaíochta de i gContae na Gaillimhe. Taispeánann sé sin go mb'fhéidir go bhfuil gá ag teacht chun solais le tacaíochtaí oiliúna agus forbartha, agus le bonneagar leordhóthanach chun tacú le fás inmharthana na n-earnálacha sin.
- Tá an ráta dífhostaíochta is ísle sa NWR i gContae na Gaillimhe agus tá sé níos ísle na meán an Stáit. In ainneoin sin, tá ceantair dhíothachta i gContae na Gaillimhe, le beagnach leath na gCB rangaithe de beagán faoin meán nó faoi mhíbhuntáiste in Innéacs Díothachta HP 2022. Tá dhá cheantar ard-dhífhostaíochta sa Chontae freisin, agus tá leibhéal ioncam indiúscartha faoin meán ar fud Chontae na Gaillimhe. I bhfianaise sin, b'fhéidir go dtugann na figiúirí sin le fios gá ag teacht chun solais le tacaíochtaí fostaíochta agus airgeadais dírithe, le béim ar leith ar cheantair a bhfuil an-díothacht agus dífhostaíocht iontu.
- Tá borradh suntasach tagtha faoi fhiontar i gContae na Gaillimhe, agus líon na gcliant-chomhlachtaí IDA agus comhlachtaí a dtacaíonn LEO na Gaillimhe leo ag fás go dtí beagnach 10,000 i 2022. Bhí formhór na ngnóthas ar fud na Gaillimhe ina SME, agus gan ach 30 comhlacht mór cláraithe. É sin ráite, bhí os cionn ceathrú de na fostaithe sna comhlachtaí móra sin. I bhfianaise láithreachta agus rath na 30 comhlacht mór sin, d'fhéadfaí poitéinseal a bheith ann gnóthais nua a mhealladh agus a bhailliú chun suiteáil sa Chontae. I bhfianaise líon réasúnta ard na SMEanna, d'fhéadfaí comhartha a bheith ann maidir leis an poitéinseal tacaíochtaí nuálaíochta agus gnó atá leanúnach a sholáthar, mar shampla, seirbhísí digitithe, meantóireacht, cláir do ghnólachtaí bheaga nuathionscanta agus comhairle chun gnólachtaí beaga a mhéadú.

3.5 Próifíl Timpeallachta

Truailliú bruascair íseal i gcomparáid leis an Stát i gceantair áirithe, agus níos airde go suntasach i gceantair eile

Is é an Coimisiún Náisiúnta Maoirseachta agus Iniúchóireachta (NOAC) a dhéanann measúnacht ar fheidhmíocht timpeallacht na nÚdarás Áitiúil, Contae na Gaillimhe san áireamh, trí shuirbhéanna éagsúla. Le suirbhé amháin acu, déantar measúnú ar thruailliú bruascair

thar chatagóirí éagsúla. I 2022, bhí 20% de Chontae na Gaillimhe gan truailliú nó bruascar, atá gcomhréir le cion an Stáit. Bhí 43% de Chontae na Gaillimhe truaillithe de bheagán, cion atá níos ísle ná meán an Stáit ar 62%. Rangaíodh 7% de Chontae na Gaillimhe truaillithe go suntasach, áfach, difríocht 6 phointe céatadán ón mheán náisiúnta ar 1%. Cuireann an torthaí seo spotsolas ar méideanna éagsúla truaillithe bruascair i gContae na Gaillimhe, rud a chuireann béim ar an ngá le idirghabháil dhírithé chun cáilíocht comhshaoil a choinneáil ar fud an réigiúin.

Stádas éiceolaíochta measartha maith locha agus aibhneacha i gContae na Gaillimhe

Tugann LECPs ardán d'Údaráis Áitiúla chun éiceachórais áitiúla a fheabhsú agus a chosaint. I gContae na Gaillimhe, bhí torthaí suntasacha saothraithe ag na hiarrachtaí sin. Dar le tuarascáil GCC "Cáilíocht Uisce in Éirinn 2013-2018", tá cion níos airde dobharlaigh aibhneacha (56%) agus dobharlaigh locha (79%) a bhfuil stádas éiceolaíochta sásúil acu i gContae na Gaillimhe i gcomparáid le meáin an Stáit ar 53% agus 50% faoi sheach.

Íomhá: Conamara - Beanna Beola

Léiríonn na torthaí seo gealltanais Chontae na Gaillimhe i leith caomhnú na bithéagsúlachta agus cuirtear béim ar éifeachtúlacht na dtionscadal áitiúil d'fhonn sláinte éiceolaíochta a choinneáil.

Laghdú i gcoillteoireacht ó 2007 i leith

Bhí leibhéil na coillteoireachta thuas seal thíos seal i gContae na Gaillimhe le blianta beaga anuas. Ag a pointe b'airde i 2010 le 561 heicteár, laghdaigh coillteoireacht ó shin i leith agus a pointe b'ísle feicthe i 2020 le 96 heicteár, agus méadú de bheagán feicthe i 2021 le 144 heicteár. Faoi 2022, ba é 63,795 limistéar iomlán foraoise i gCathair agus Contae na Gaillimhe, ba é sin 10.4% dá limistéar iomlán, dar leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara. Léirítear sa Léaráid thíos coillteoireacht iomlán i Heicteáir (ha) i nGaillimh do gach bliain idir 2007 agus 2021.

Cion teaghlaigh measartha íseal nasctha le príomhsholáthar uisce poiblí.

I 2022, bhí rátaí níos ísle teaghlaigh i gContae na Gaillimhe nasctha le príomhsholáthar uisce (57%) i gcomparáid leis an NWR (71%) agus an Stát (82%). Mar a bheifí ag súil leis, bhí cion

níos airde teaghlaigh i gContae na Gaillimhe (29%) nasctha le scéimeanna grúpa uisce i gcomparáid leis an NWR (20%) agus an Stát (5%). Dar le Clár Náisiúnta um Acmhainn Soláthair Uisce ó Uisce Éireann faoi Mheitheamh 2023, tá acmhainn féideartha ar fáil ag na 43 foinse uisce uile i gCathair agus Contae na Gaillimhe, ach tá feabhsúcháin ag teastáil ó 79.1% acu chun spriocanna daonra beartaithe a bhaint amach go dtí 2031.

Tá an chuid is mó de ghléasraí do chóireáil fuíolluisce ag oibriú i gcáil

Tá bonneagar éifeachtach fuíolluisce ríthábhachtach chun daonra sa todhchaí agus fás fostaíochta a éascú i mbailte agus sráidbhailte Chontae na Gaillimhe. Dar le Clár Cáile um Chóireáil Fuíolluisce le hUisce Éireann ó Mheitheamh 2022, ní raibh ganntanas maidir le cáil cóireála sa bhreis ach i gceithre (11.4%) as 35 lonnaíocht i gContae na Gaillimhe. Bhí tionscadail le haghaidh Gléasra do Chóireáil Fuíolluisce pleanáilte nó i bhfeidhm i ngach ceann de na lonnaíocht sin. Sa bhreis air sin, braitheann 61% de theaghlaigh i gContae na Gaillimhe ar dhabhaigh shéarachais aonair do chóireáil seireachais, cion níos airde i gcomparáid leis an NWR (46%) agus an Stát (21%).

Leibhéil níos airde maidir le húinéireacht cairr ná an Réigiún

I 2022, ní raibh carr ag 7.9% de theaghlaigh i gContae na Gaillimhe. Ba é sin níos ísle ná an réigiún (11.4%) agus an Stát (14.4%). Sa bhreis air sin, bhí níos mó de charr amháin ag 55.5% de theaghlaigh i gContae na Gaillimhe, os cionn meán an réigiúin (47.7%) agus an náisiúin (44.7%). Anuas air sin, chuaigh 80.9% de chónaitheoirí Chontae na Gaillimhe chuig an obair trí fheithiclí pearsanta, níos airde ná an réigiún (78.7%) agus an Stát (68.2%), agus níor úsáid ach 7.3% iompar gníomhach nó poiblí, i gcodarsnacht le meán an Stáit ar 19.7%. Taispeáineann na torthaí seo spleáchas an Chontae ar fheithiclí pearsanta chun dul ag obair agus na deiseanna chun modhanna iompair eile a chur chun cinn le himharthanacht a fheabhsú.

Glacadh le feithiclí leictreach níos ísle ná an Stát ach ag méadú go fóill

Braitheann an t-athrú go dtí eacnamaíocht íseal-charbóin sa NWR go mór ar ghluacadh le Feithiclí Leictreach (EVs). In 2021, chonacthas 339 EVs ceadaithe i gCathair agus Contae na Gaillimhe, ba é sin 4.3% de na carranna príobháideacha nua agus ar athlámh a ceadaíodh

Íomhá: Ba i dtimpeallacht talmhaíochta

don chéad uair, beagán faoin meán náisiúnta ar 5.3%. Mhéadaigh cion EV Chathair agus Chontae na Gaillimhe go 9.5% idir Eanáir go dtí Bealtaine 2022, ach d'fhan sé píosa beag faoi mheán an Stáit ar 10.2%. Tá soláthar bhonneagar luchtair EV ríthábhachtach chun glacadh le EV sa réigiún a threisiú. Tá sonraí fíor-ama maidir le bána/stáisiúin EV príobháideacha agus poiblí ar fáil trí acmhainn amhail "Mapa Luchtaithe Oscailte" agus mapa fíor-ama BSL, ag soláthar eolais luachmhaire do pháirtithe leasmhara agus úinéirí EV.

Scóráil BER níos ísle ná meán an Stáit

Tá sé ríthábhachtach tacú le teaghlaigh agus gnólachtaí a Rátáil Fuinnimh Foirgnimh

(BER) a fheabhsú le hathrú an réigiúin go eacnamaíocht íseal-charbóin a éascú. Ó 2009 go dtí R3-2023, bhain 27% d'áitribh a rinneadh iniúchadh orthu go náisiúnta BERs idir "A" agus "B" amach. I gContae na Gaillimhe, bhain 23% d'áitribh chónaithe a rinneadh iniúchadh orthu gráid cosúil le sin amach. Ina choinne sin, san earnáil neamhchónaitheach, bhain 17% d'fhoirgnimh a rinneadh iniúchadh orthu BERs idir "A" agus "B" amach, le 18% d'fhoirgnimh neamhchónaitheach a rinneadh iniúchadh orthu i gContae na Gaillimhe na gráid sin amach.

Beagnach dhá oiread tithe ag úsáid Foinsí Fuinnimh Inathnuaite don teas in ionad móna

Sa NWR, is é ola an príomhfhoinsí teasa do 59% de theaghlaigh, níos airde go suntasach ná an 34% a tuairiscíodh sa chuid eile den Stát. Tá an difríocht seo mar gheall ar an rochtain teoranta do ghás nádúrtha trasna an chuid is mó den NWR, nuair a nach n-úsáideann ach 5% de theaghlaigh é, i gcodarsnacht ghéar leis an 39% i gceantair eile den Stát. Feictear móin níos mince mar bhreosla teasa tí sa NWR, dar le 11% de theaghlaigh, i gcomparáid le 2% sa chuid eile den Stát. Athraíonn úsáid móna go suntasach idir contaetha, le Contae na Gaillimhe agus Ros Comáin ag léiriú rátaí níos airde (18% agus 20% faoi sheach) i comparáid le Clár (5%) agus Cathair na Gaillimhe (1%).

Tugadh ceist nua isteach i nDaonáireamh 2022 maidir le foinsí fuinnimh inathnuaite do theas, a léirigh go n-úsáideann 34% de theaghlaigh i gContae na Gaillimhe foinsí fuinnimh inathnuaite. Tá an ráta seo os cionn na bhfigiúirí don NWR (28%) agus an chuid eile den Stát (25%), agus tuairiscíodh an ráta is ísle i gCathair na Gaillimhe ar 17%. Cuireann na léargais seo béim ar na difríochtaí réigiúnacha i rogha breosla teasa agus taispeántar an fás i nglacadh fhoinsí fuinnimh inathnuaite i gContae na Gaillimhe.

Gineann an ghaoth cumhacht agus ioncam

Sa Phlean Gníomhach ar son na hAeráide, tugtar tús áite do chion leictreachais inathnuaite a mhéadú go 80% faoi 2030, le fócas ar theicneolaíochtaí fhuinneamh gaoithe agus gréine leis an sprioc sin a bhaint amach. Tá an-dul chun cinn déanta ag Contae na Gaillimhe maidir le fuinneamh gaoithe, le hacmhainn 326 MW suiteáilte thar ocht bhfeirm gaoithe faoin nDeireadh Fómhair

2021, rud a chuir 7.5% le hacmhainn fhuinneamh gaoithe iomlán an Stáit. Is ionann an acmhainn shuntasach seo agus rátaí trádála suntasacha do Chomhairle Chontae na Gaillimhe, le sonraí Fhuinneamh Gaoithe na hÉireann ag léiriú go raibh €2.3 milliún i rátaí trádála mar thoradh ar an earnáil fhuinneamh gaoithe ar thalamh i 2020, a bhí 7.3% de rátaí bailithe iomlán na Comhairle Chontae don bhliain sin.

PRÍOMHTHORTHAÍ:

- Agus níos mó ná carr amháin ag os cionn leath na dteaghlach uile, d'fhéadfadh iompar i gContae na Gaillimhe a bheith níos inmharthana. Anuas air sin, bhí glacadh le feithiclí leictreacha níos moille ná sa Stát ach tá borradh tar éis teacht faoi le gairid. Léirítear an úinéireacht úsáide cairr i bpátrúin comaitéireachta, le úsáid iompair ghníomhach agus poiblí níos ísle i gContae na Gaillimhe ná an Stát. D'fhéadfadh gníomhaíochtaí chun iompar gníomhach agus poiblí chomh maith le réitigh iompair inmharthana a chur chun cinn tionchar an iompair ar an timpeallacht a laghdú ar fud Chontae na Gaillimhe.
- Tá láidreachtaí agus réimsí le feabhsú ag Contae na Gaillimhe maidir le táirgeadh agus úsáid fuinnimh. Go cónaitheach, bhí Contae na Gaillimhe faoi mheán an Stáit maidir leis an gcion tithe a raibh BERs maith acu, rud a chiallaíonn go raibh éifeachtúileacht i leith úsáid fuinnimh íseal thar Chontae na Gaillimhe. Bhí Contae na Gaillimhe níos fearr ná meán an Stáit maidir le tithe a raibh foinsí fuinnimh inathnuaite suiteáilte acu. Tá acmhainn shuntasach maidir le fuinneamh gaoithe ag Contae na Gaillimhe atá suiteáilte laistigh den Chontae féin agus amach óna chósta. Tugann sé sin le fios go bhfuil Contae na Gaillimhe ag teacht chun cinn i dtreo ghiniúint fuinnimh inmharthana, ach tá deiseanna ann le feabhsú cé chomh éifeachtach a bhaintear úsáid as an bhfuinneamh sin ar fud an Chontae.

DÉIMEAGRAFAIC
ANAILÍS
LÉARGAS

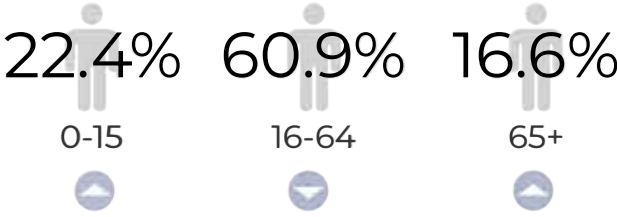
↘ NÍOS ÍSLE NÁ AN STÁT
↗ NÍOS AIRDE NÁ AN STÁT

PDAONRA 2022

193,323

↘ 7.8% 2016-2022
fás ar an daonra

STRUCHTÚR AOISE

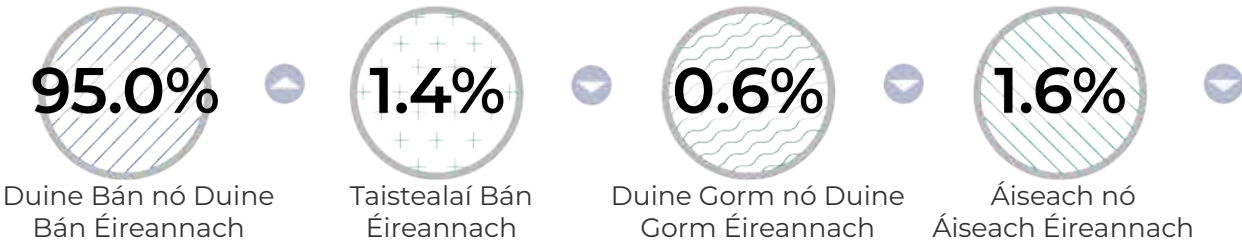

NÁISIÚNTACHT

↘ ...is náisiúnaigh Neamh-Éireannacha iad níos lú ná 1 as 10 gcónaitheoir

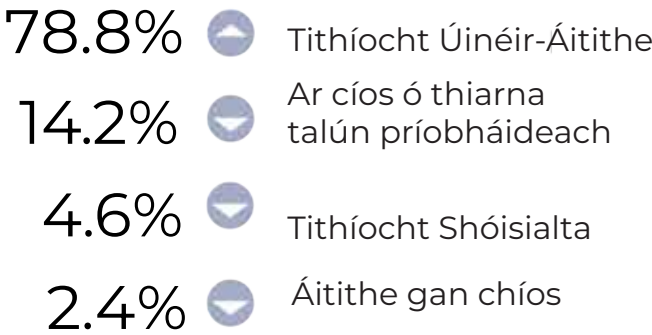
EITNEACHT

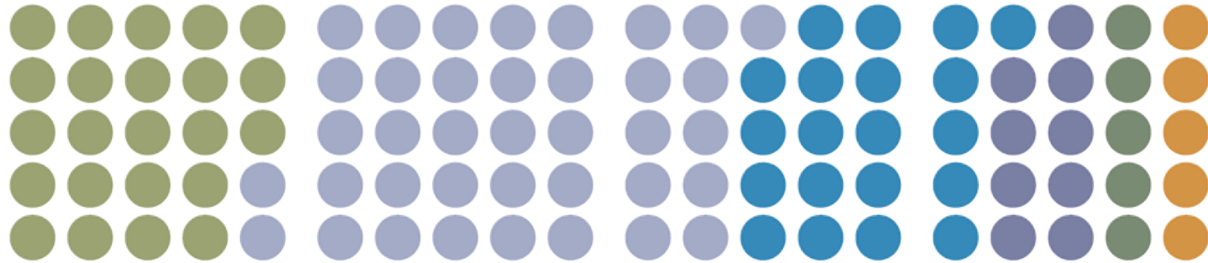
STOC TITHÍOCHTA

82,337

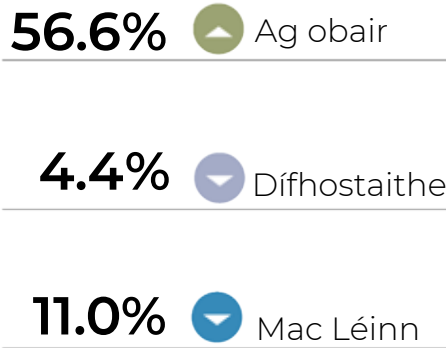
↘ 5.3% fás tithíochta ó 2016 - 2022

LÍONTA TÍ

STÁDAS EACNAMAÍOCH

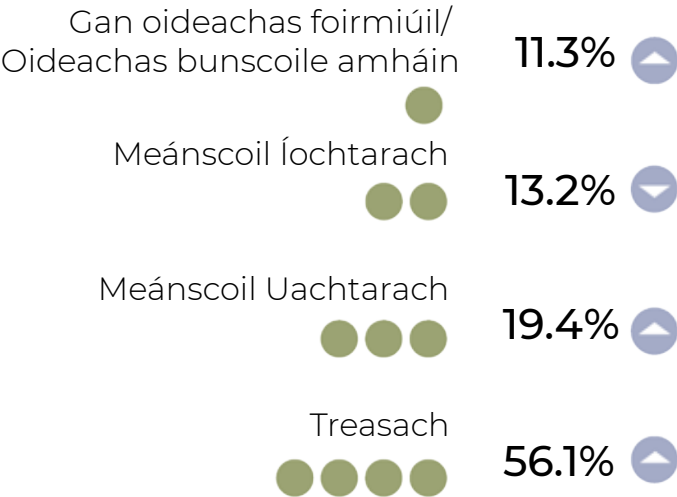

Ag tabhairt aire don chlann/ don theaghlach ↗ 6.7%

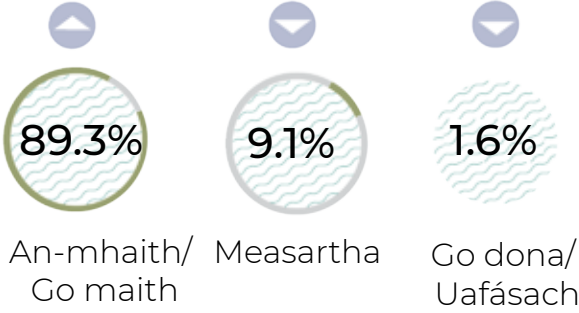
Ar scor ↗ 17.0%

Ní féidir a bheith ag obair mar thoradh ar bhreoiacht nó míchumas ↘ 4.3%

LEIBHÉAL OIDEACHAIS

SLÁINTE

MÍCHUMAS

Thuaireascigh 20% de na cónaitheoirí go raibh míchumas áirithe orthu.

4.0
COMHTHÉACS
BEARTAIS

Is é an LECP 2024-2029 an príomhshásra maidir le spriocanna náisiúnta agus réigiúnach a bhaint amach ag an leibhéal áitiúil. Sa tábla thíos, léirítear straitéisí náisiúnta a chomhdhéanann comhthéacs beartais maidir le pobal, eacnamaíocht agus timpeallachta agus a gcontrapháirteanna réigiúnacha agus áitiúla. Tá eolas déanta don LECP ag spriocanna, cuspóirí agus cleachtais is fearr atá achoimrithe sna pleananna agus straitéisí seo agus eile. Is gné thábhachtach den LECP 2024-2029 an

fócas méadaithe ar ghníomhú ar son na haeráide agus na inmharthanachta. Bhí Cuid 7, a phléann leis na Spriocanna Ardleibhéil, treoirithe ag beartas Náisiúnta, Réigiúnacha agus Áitiúla agus tagann sí le spriocanna chuspóirí Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDGs).

Beartas Réigiúnacha agus Áitiúla

STRAITÉIS RÉIGIÚNACH SPÁIS AGUS EACNAMAÍOCH 2020-2032 (NWRA)	PLEAN FIONTAIR RÉIGIÚNACH AN IARTHAIR GO DTÍ 2024	PLEAN CORPARÁIDE CHONTAE NA GAILLIMHE 2020- 2024	PLEAN FORBARTHA CHONTAE NA GAILLIMHE 2023-2029	PLEAN IOMPAIR AGUS PLEANÁLA CHONTAE NA GAILLIMHE 2022-2028
STRAITÉIS TURASÓIREACHTA CHONTAE NA GAILLIMHE 2023-2031	STRAITÉIS CULTÚIR AGUS CRUTHAITHEACHTA CHONTAE NA GAILLIMHE 2023-2027	CONTAE NA GAILLIMHE 2040	PLEAN OIBRE CHONTAE NA GAILLIMHE MAIDIR LE LÍONRAÍ RANNPHÁIRTÍOCHTA POBAIL (PPN) 2022	PLEAN OIÐHREACHTA AGUS BITHÉAGSÚLACHTA CHONTAE NA GAILLIMHE 2017-2022
PLEAN OIBRE CHOMHAONTAS AOIS-BHÁCH NA GAILLIMHE 2022	STRAITÉIS DHIGITEACH CHONTAE NA GAILLIMHE 2020-2023	PLEAN LINBH AGUS DAOINE ÓGA NA GAILLIMHE 2021-2023	CLÁR CÓIRÍOCHTA DO THAISTEALAITHE 2019-2024	CLÁR FORBARTHA LEABHARLANNA NA GAILLIMHE 2016 - 2021

Beartas Náisiúnta

PLEAN EACNAMAÍOCHTA NÁISIÚNTA (NEP)	FIONTRAÍOCHT 2025 ATHNUAITE	PLEAN FORBARTHA NÁISIÚNTA 2018-2027 (NDP)	ÁR DTODHCHAÍ TUAITHE: AN BEARTAS FORBARTHA TUAITHE 2021-2025
AN PLEAN SOGHLUAISTEACHTA TUAITHE DE CHÓNASCADH ÉIREANN TITHÍOCHT DO CHÁCH: PLEAN NUA TITHÍOCHTA ÉIREANN	PLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA HAERÁIDE 2024 (CAP24)	STRAITÉIS NÁISIÚNTA UM IMEASCADH IMIRCEACH (LE TEACHT, 2024)	
AN PLEAN SOGHLUAISTEACHTA TUAITHE DE CHÓNASCADH ÉIREANN TITHÍOCHT DO CHÁCH: PLEAN NUA TITHÍOCHTA ÉIREANN	PLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA HAERÁIDE 2024 (CAP24)	STRAITÉIS NÁISIÚNTA UM IMEASCADH IMIRCEACH (LE TEACHT, 2024)	
STRAITÉIS BHEALAÍ CHUN OIBRE 2021 - 2025	TREOCHLÁR MAIDIR LE HUILECHUIMSITHEACHT SHÓISIALTA 2020-2025	POBAIL INMHARTHANA, CHUIMSITHEACHA AGUS CHUMASAITHE 2019-2024	BEARTAS LÁR BAILTE AR DTÚS
PLEAN EACNAMAÍOCHTA NÁISIÚNTA (NEP)	FIONTRAÍOCHT 2025 ATHNUAITE	PLEAN FORBARTHA NÁISIÚNTA 2018-2027 (NDP)	ÁR DTODHCHAÍ TUAITHE: AN BEARTAS FORBARTHA TUAITHE 2021-2025
PLEAN FÁIS NÁISIÚNTA FBM AGUS FIONTRAÍOCHTA	AN BEARTAS NÁISIÚNTA MAIDIR LE FIONTRAÍOCHT SHÓISIALTA IN ÉIRINN 2024-2027	PLEAN FORBARTHA NÁISIÚNTA 2018-2027 (NDP) ÁR DTODHCHAÍ TUAITHE: AN BEARTAS FORBARTHA TUAITHE 2021-2025	

5.0 CUID COMHAIRLIÚCHÁIN

Bhí comhairliúchán poiblí dírithe ar Spriocanna Ardleibhéil a bheachtú, comh maith le cuspóirí agus gníomhaíochtaí féideartha a aithint chun teacht le gach sprioc. Rinneadh céim an LECP maidir le comhairliúchán poiblí i Meitheamh, Iúil, Lúnasa agus Meán Fómhair 2024.

5.1 An próiseas comhairliúcháin

Soláthraíodh réime modhanna rannpháirtíochta le rochtain ar an bpróiseas comhairliúcháin phoiblí a dheimhniú don oiread is mó daoine sa Chontae agus is féidir. Tugadh cuireadh dóibh siúd a raibh fonn orthu aighneacht a dhéanamh chun tagairt a dhéanamh do Ráiteas Socheacnamaíoch a d'ullmhaigh Comhairle Chontae na Gaillimhe d'fhonn tacú leis an gcéim chomhairliúcháin phoiblí.

Baineadh úsáid as modhanna i bpearsa agus comhairliúcháin araon. Leathnaíodh an cuireadh chuig an gcéim sin trí phreaseisiúint, gníomhaíocht na meán, feachtas mheán sóisialta, agus suíomh gréasáin dírithe www.galwaycountylecp.com.

5.2 Cé a bhí rannpháirteach

Bhí os cionn 27,1k duine rannpháirteach le cuid

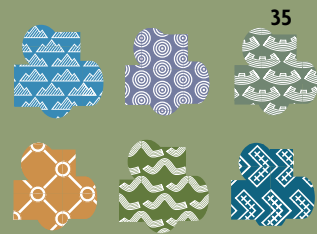
amháin den phróiseas comhairliúcháin ar a laghad san iomlán. Léirítear líon rannpháirtíochta agus déimeagrafaigh na ndaoine siúd a d'fheagair an suirbhé ar an gcéad leathanach eile.

5.3 Cén chaoi ar mhúnlaigh comhairliúchán poiblí na Spriocanna Ardleibhéil

Is cuid ríthábhachtach den chomhairliúcháin phoiblí ná deimhniú go léirítear an t-aiseolas a roinneadh i rith an phróisis chomhairliúcháin sa LECP. Léirítear tábla ar leathanach 36 achoimre ar an aiseolas a bhí faighte i dtaobh na Spriocanna Ardleibhéil, agus léirítear cén chaoi ar athraíodh na spriocanna deiridh lena dtaispeántar inchur an phobail. Tabhair faoi dear gur nuashonraíodh an teanga maidir le roinnt Spriocanna Ardleibhéil chun teanga torthaí-dírithe a léiriú, d'fhonn treo straitéiseach láidir a sholáthar don LECP/.

AN CHÉAD DRÉACHT

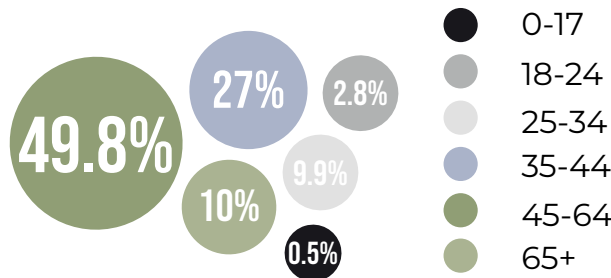
AN PRÓISEAS RANPHÁIRTÍOCHTA AR FUD CHONTAE NA GAILLIMHE

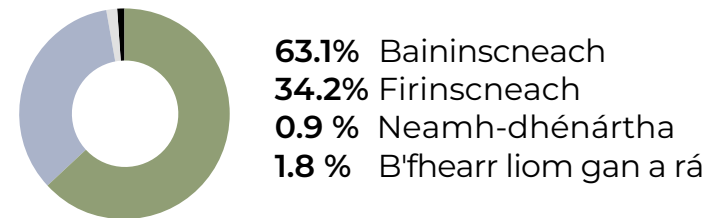
NA HUIMHREACHA

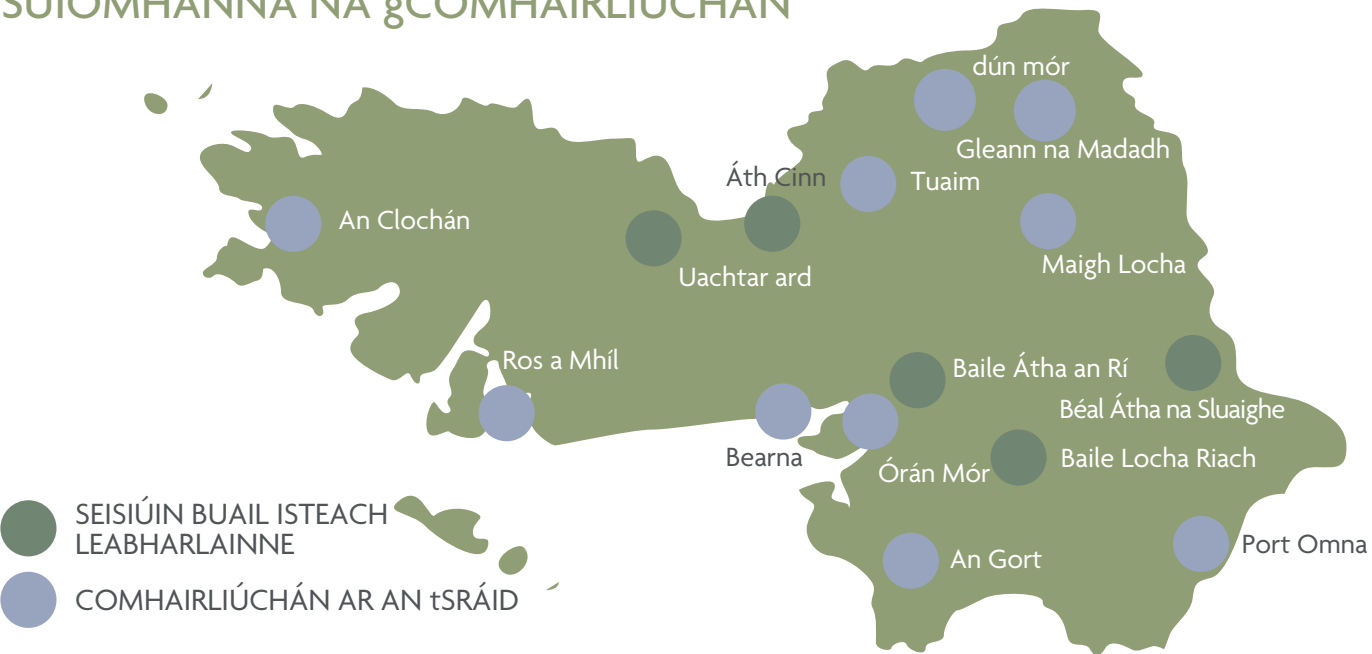
FREAGRÓIRÍ SUIRBHÉANNA AOIS

Inscne

SUÍOMHANNA NA gCOMHAIRLIÚCHÁN

NA DRÉACHTSPRIOCANNA ARDLEIBHÉIL

Sprioc 1:
Pobail Ghníomhacha, Shláintiúla agus Shábháilte

Sprioc 3:
Contae a bhfuil neart cultúir aige

Sprioc 5:
Contae inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide

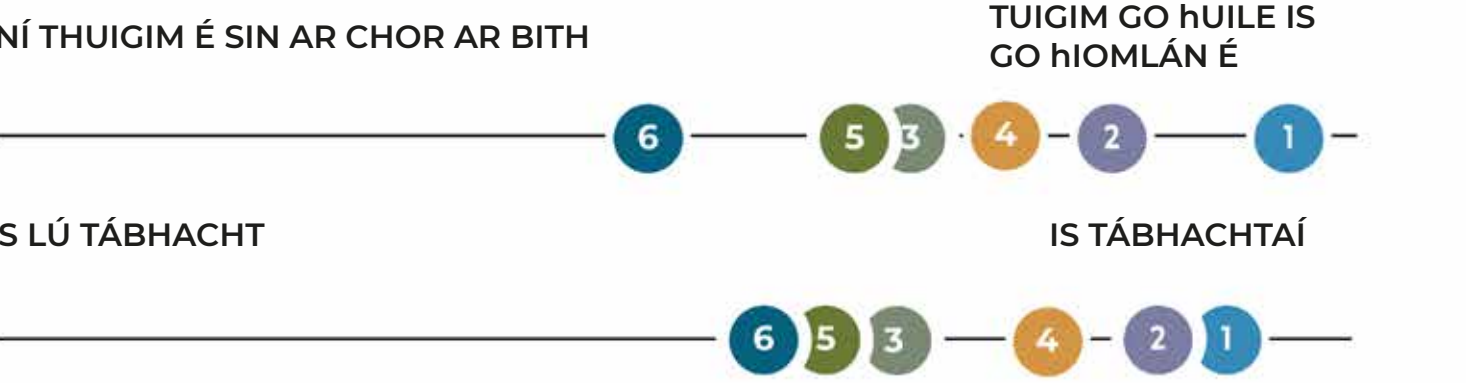
Sprioc 2:
Pobail Chomhionannais, Uileghabhálachta agus Rannpháirtíochta

Sprioc 4:
Contae ina bhfuil lonnaíochtaí bríomhara idir uirbeach agus tuaithe

Sprioc 6:
Contae atá seasmhach ó thaobh na heacnamaíochta de

AISEOLAS ÓN bPOBAL

Mar chuid den chomhairliúchán poiblí, lorgaíomar aiseolas ar shoiléire na ndrächtspríocanna ardleibhéil chomh maith lena n-ord tábhachta.

NA SPRIOCANNA ARDLEIBHÉIL ATHBHREITHNITHE

Sprioc 1:
Pobail Ghníomhacha, Shláintiúla agus Shábháilte

Sprioc 3:
Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil

Sprioc 5:
Contae inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide

Sprioc 2:
Pobail Chomhionannais, Uileghabhálacha agus Rannpháirtíochta

Sprioc 4:
Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe

Sprioc 6:
Contae a thugann tús áite d'fhorbairt eacnamaíoch agus d'oidreachas

	HLG 1	HLG 2	HLG 3	HLG 4	HLG 5	HLG 6
Dréacht	Pobail Ghníomhacha, Shláintiúla agus Shábháilte	Pobail Chomhionannais, Uileghabhálachta agus Rannpháirtíochta	Contae a bhfuil neart cultúir aige	Contae ina bhfuil lonnaíochtaí bríomhara idir uirbeach agus tuaithe	Contae inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide	Contae atá seasmhach ó thaobh na heacnamaíochta de
Athrú	Gan athrú	Mionathrú	Mionathrú	Athrú measartha	Gan athrú	Athrú measartha
Change		Pobail Chomhionannais, Uileghabhálacha agus Rannpháirtíochta	Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil	Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe		Contae a thugann tús áite d'fhorbairt eacnamaíoch agus d'oidreachas
Téamaí atá ag teacht chun cinn	- Sláinte agus Folláine - Sábháilteacht an Phobail - Bonneagar Sláinte - Tacaíochtaí agus Seirbhísí	- Bochtanas agus an Uilechuimsitheacht Shóisialta - Forbairt Pobail - Inrochtaineacht Uilíoch, Dearadh Uilíoch agus Cuimsiú Sóisialta - Imeachtaí Ilchultúrtha	- Cultúr agus Teanga - Turasóireacht - Na hEalaíona - Oidhreacht	- Iompar/ Inrochtaineacht - Athnuachan agus Athbheochan - Bailte, Sráidbhailte agus Oileáin - Forbairt Inmharthana Chothrom - Turasóireacht - An Réimse Poiblí/	- An Timpeallacht Nádúrtha - Geilleagar Glas - Leas a bhaint as na hAcmhainní Nádúrtha - Iompar Inbhuanaithe/ Glas - Aistriú Cóir - Aeráid	- Fostaíocht - Forbairt Fiontair - IDA - Oideachas agus Oiliúint - Foghlaim ar feadh an tsaoil - Teicneolaíocht - Taighde agus Nuálaíocht

6.0
ANAILÍS
SCOT

LÁIDREACHTAÍ

- Tírdhreach fisiciúil saibhir agus éagsúil.
- Cion ard daonra a mhaireann i cheantair thuaithe.
- Rochtain ar phríomhchathair agus limistéir fhostaíochta.
- Tá fás daonra i mbeagnach gach baile/BUA.
- Tá an daonra agus stoc tithíochta ag méadú ar rátaí atá cosúil lena chéile
- Rochtain éasca ar Chathair na Gaillimhe agus institiúidí tríú leibhéal amhail OÉ Gaillimhe agus OTA Chathair na Gaillimhe
- Rátaí coireachta measartha íseal
- Tá an réigiún Gaeltachta is mó in Éirinn suite i gContae na Gaillimhe
- Daonra éagsúil ilteangach
- Tá daoine ag maireachtáil níos sláintiúla agus níos faide
- Lucht oibre an-oilte, a bhfuil oideachas maith aige
- Rátaí fostaíochta ag méadú agus dífhostaíocht is ísle sa Réigiún.
- Fostaíocht ard agus réimse leathan earnálacha le fostaíocht ard
- Tá na ceithre oileán amach ón gcósta a bhfuil an daonra is mó orthu sa tír mar chuid de Chontae na Gaillimhe, is iad siúd Inis Mór, Inis Óirr, Inis Meáin agus Inis Bó Finne.
- Acmhainn leordhóthanach in uisce agus saoráidí fuíolluisce
- Glacadh measartha ard maidir le fuinneamh teasa inathnuaite sa bhaile

DÚSHLÁIN

- Rátaí folúis chónaithe agus trádála atá measartha níos airde ná meán an Stáit.
- Próifil ag dul in aois le próifil meánaoise ag méadú
- Cionta measartha íseal saorálaíochais ná meán an Stáit.
- Rátaí rannpháirtíochta Lucht Oibre beagán níos ísle ná meán an Stáit.
- Meánioncam indiúscartha íseal i gcomparáid le meán an Stáit.
- Pócaí le bochtanas measartha ard, go háirithe i dTuaim agus Béal Átha na Sluaighe i measc cheantar eile i gContae na Gaillimhe.
- Tá tacaíochtaí agus seirbhísí dírithe tiomanta ag teastáil ó na hoileáin amach ón gcósta.
- Fás in Éagsúlacht Eitneach agus an chion is airde Lucht Siúil sa Stát.
- Nascacht digiteach ag fás agus taobh thiar de mheán an Stáit.
- Níos mó limistéar atá rangaithe a bhfuil an-truailliú iontu.
- Laghdú tagtha ar leibhéil choillteoireachta (rátaí níos ísle ná an meán thar 2013-2019).
- Níos lú tithe ná meán an Stáit.

Sa chéad chuid eile, soláthraítear anailís SCOT (Láidreachtaí, Deiseanna, Dúshláin agus Bagairtí) bunaithe ar an bpróifil sóisialta, eacnamaíochta agus timpeallachta a luadh cheana féin. Baineadh úsáid as an eolas sin chun riachtanais fhéideartha

a aithint agus chun eolas a dhéanamh don Fhís, Spriocanna Ardleibhéil agus réimsí na gcuspóirí féideartha straitéiseacha.

DEISEANNA

- Cur chuige cothrom a dheimhniú maidir le forbairt pobail agus forbairt bonneagar a thagann leis an bhfás daonra.
- Comhairliúcháin phobail agus rannpháirtíocht pobail leanúnach a chur chun cinn le deimhniú go dtugtar cluas do gach grúpa agus go bhfuil ionadaíocht déanta ar a son.
- Úsáid a bhaint as struchtúirí ilghníomhaire reatha amhail an LCD, SPC, PPN a measc eile le comh-smaointeoireacht agus comhoibríocht idirghníomhaireach a dheimhniú.
- Leanúint de bheith ag cur roghanna sláinte beatha chun cinn le deimhniú go bhféadfaidh Gaillimh a leibhéil measartha ard a choinneáil ó thaobh na sláinte ginearálta de.
- Forfheidhmiú bheartas Bailte Ar dTúis a chur chun cinn le forbairt ar láir uirbeacha a spreagadh agus sraoilleáil uirbeach a mhoilliú i BUAanna atá ag leathnú.
- Idirghabhálacha agus acmhainní dírithe i limistéir a bhfuil leibhéil níos airde díothachta iontu.
- Úsáid leanúnach chomhthéacs tíreolaíoch na Gaillimhe a chur chun cinn le tairiscintí turasóireachta a fhás agus a éagsúlú go hinmharthana.
- Athúsáid oiriúnaitheach réadmhaoine trádála folmha a chur chun cinn agus a dhreasú.

BAGAIRTÍ

- Rátaí boilscithe domhanda agus géarchéim chostas maireachtála.
- Géarchéim geopholaitiúla.
- Éifeachtaí áitiúla ag an athrú aeráide.
- Maoirseacht agus bainistíocht a dhéanamh ar theicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn.

7.0 FÍS DO CHONTAE NA GAILLIMHE

Sprioc 1: Pobail ghníomhacha, shláintiúla agus shábháilte

Contae na Gaillimhe ina spreagtar daoine agus pobail a sláinte, folláine, sábháilteacht agus slándáil a fheabhsú.

Sprioc 2: Pobail Chomhionannais, Uileghabhálacha agus Rannpháirtíochta

Contae a dhéanann iarracht bochtanas agus míbhuntáiste a laghdú, agus a chothaíonn uilechuimsitheacht shóisialta, trí spreagadh agus rannpháirtíocht ghníomhach an phobail.

Sprioc 3: Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil

Contae a bhfuil féiniúlacht láidir aige, rud a chuimsíonn a oidhreacht, a theanga, agus a chultúr.

Sprioc 4: Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe

Contae atá tiomanta chun rochtain, athbheochan agus athghiniúint a fheabhsú ina mbailte, sráidbhailte agus oileáin ar mhodh inmharthana.

Sprioc 5: Contae Inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide

Contae a chosnaíonn a chomhshaol agus a thacaíonn le hathrú go sochaí atá neodrach ó thaobh na haeráide de.

Sprioc 6: Contae a thugann tús áite d'fhorbairt eacnamaíoch agus d'oidreachas

Contae a chuireann forbairt eacnamaíochta agus fiontraíochta, nuálaíocht, oideachas agus foghlaim ar feadh an tsaoil chun tosaigh go himmharthana.

Tá treo ginearálta an LECP treoirthe ag Spriocanna Ardleibhéil. Leis na príomhspríocanna sin, soláthraítear príomhaidhmeanna an LECP agus léirítear cén chaoi ar cheart do Chontae na Gaillimhe fás thar shaolré an phlean. Forbraíodh na sé Sprioc Ardleibhéil thíos chun anailís

socheacnamaíoch atá déanta a léiriú (breathnaigh cuid 3.0), agus chun teacht le beartas agus pleananna reatha (breathnaigh cuid 4.0) agus beartaithe trí chomhairliúchán le príomhpháirtithe leasmhara agus páirtithe leasmhara poiblí.

7.1 Cuspóirí Pobail Inmharthana & Cuspóirí Forbartha Eacnamaíochta Inmharthana

Glacadh le cur chuige bunaithe ar thaighde chun Spriocanna Ardleibhéil LECP a fhorbairt agus Spriocanna Inmharthana Pobail (SCOanna) agus Cuspóirí Forbartha Eacnamaíochta (SEDOanna) atá gaolmhar le gach sprioc. Rinneadh príomhthorthaí ón mbeartas comhthéacs, an próifíl socheacnamaíochta agus an comhairliúcháin phoiblí eolas don fhorbairt. Soláthraítear achoimre ar na Spriocanna Ardleibhéil agus na SCOanna/SEDOanna sa tábla thíos. Féadfar tuilleadh sonraí a aimsiú i gCaibidil 8: Plean Forfheidhmithe do Chontae na Gaillimhe.

SPRIOC ARDLEIBHÉIL	CUSPÓIRÍ INMHARTHANA POBAIL & CUSPÓIRÍ FORBARTHA EACNAMAÍOCHTA INMHARTHANA
Sprioc 1: Pobail ghníomhacha, sláintiúla agus sábhailte	SCO 1.1 Tacú le rochtain mhéadaithe ar sheirbhísí agus tionscnaimh sláinte agus folláine coirp agus meabhrach.
	SCO 1.2 Leanúint de ghníomhaíochtaí agus de thionscnaimh sábháilteachta pobail, idir chinn nua agus chinn atá ann cheana, a chur chun cinn agus a éascú.
	SCO 1.3 Rannpháirtíocht i ngníomhaíocht spóirt agus áineasa a mhéadú.
Sprioc 2: Pobail Chomhionannais, Uileghabhálacha agus Rannpháirtíochta	SCO 2.1 Leanúint ar aghaidh ag tacú le forbairt pobail, ag ceiliúradh na héagsúlachta agus ag cur cuimsiú gníomhach chun cinn do chách.
	SEDO 2.2 Feabhas a chur ar cháilíocht agus ar infhaighteacht tacaíochtaí agus seirbhísí a bhfuil sé mar aidhm leo bochtaineacht agus míbhuntáiste a laghdú.
	SCO 2.3 Daoine aonair agus pobail a chur ar a gcumas agus tacaíocht a thabhairt dóibh páirt ghníomhach a ghlacadh i bpróisis chinnteoireachta áitiúla.
	SCO 2.4 Rochtain chothrom a fheabhsú agus bacainní ar rannpháirtíocht a laghdú.
Sprioc 3: Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil	SCO 3.1 Leanúint ar aghaidh le húsáid agus léirthuisct na Gaeilge a chur chun cinn ar fud an Chontae.
	SCO 3.2 Tionscnaimh thurasóireachta, sócmhainní agus tionscail tacaíochta tánaisteacha a fhorbairt agus tacaíocht a thabhairt dóibh.

Sprioc 4: Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe	SCO 4.1 Tacú le bailte agus sráidbhailte Chontae na Gaillimhe chun feidhmiú mar mhoil shóisialta, chultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.
	SEDO 4.2 Tacú le forbairt inbhuanaithe agus athghiniúint bailte, sráidbhailte agus oileáin Chontae na Gaillimhe.
	SEDO 4.3 Feabhas a chur ar rochtain chothrom ar theicneolaíocht dhigiteach, fhaisnéise agus chumarsáide agus ar úsáid na teicneolaíochta sin.
	SEDO 4.4 Iompar agus gluaiseacht chuig, ó agus laistigh de Ghaillimh a fheabhsú agus a leathnú.
Sprioc 5: Contae Inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide de	SCO 5.1 Rannpháirtíocht an phobail agus an ghnó i ngníomhaíocht chomhshaoil a mhéadú agus lorg carbóin Chontae na Gaillimhe a laghdú.
	SEDO 5.2 Aistriú Cóir a chinntiú i gContae na Gaillimhe.
	SEDO 5.3 Tacú le cosaint, caomhnú agus feabhsú na hoidhreachta nádúrtha agus na bithéagsúlachta ar fud an Chontae.
	SEDO 5.4 Geilleagar glas, geilleagar ciorclach agus todhchaí fuinnimh inbhuanaithe na Gaillimhe a fhorbairt.
Sprioc 6: Contae a thugann tús áite d'fhorbairt eacnamaíoch agus d'oideachas	SCO 6.1 Tacú leis na nithe seo a leanas agus iad a chur chun cinn:rochtain mhéadaithe chothrom ar dheiseanna oideachais, oiliúina agus foghlam ar feadh an tsaoil, chomh maith leis rannpháirtíocht mhéadaithe iontu uile.
	SEDO 6.2 Príomhearnálacha agus frontair nua a mhealladh agus príomhearnálacha agus frontair atá ann cheana a bhfuil acmhainneacht shuntasach fostaíochta, ioncaim agus fáis acu a leathnú.
	SEDO 6.3 Tacaíocht forbartha a chur ar fáil do mhicrifhiontair agus do FBManna.
	SEDO 6.4 Bonneagar agus seirbhísí a fhorbraíonn lucht saothair ag a bhfuil na scileanna is gá chun an geilleagar atá ag teacht chun cinn a chothú agus éileamh a bheith air.
	SEDO 6.5 Timpeallacht a fhorbairt agus a chothú atá fabhrach don nuálaíocht, don fhiontraíocht agus don fhiontraíocht, lena n-áirítear tionscnaimh phobail agus frontair shóisialta.

7.2 Comhréireacht le Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíochta an NWRA

Toisc go bhfuil an LECP freagrach as straitéisí náisiúnta agus réigiúnacha a chur i bhfeidhm ar leibhéal áitiúil, tá sé ríthábhachtach go gcuimsíonn agus go dtagann an cháipéis seo le Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíochta (RSES) ó Thionól Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair (NWRA). Tá Cuspóirí Bheartas Réigiúnacha (CBRanna) sa RSES eagraithe faoi chúig phríomhuaillmhian fáis: Eacnamaíocht agus Fostaíocht (Réigiún Bríomhar), Comhshaol (Réigiún Nádúrtha), Nascacht (Réigiún Nasctha), Cáilíocht Saoil (Réigiún Cuimsitheach) agus Bonneagar (Ár Réigiún a Chumasú). Meastar na cúig uailmhian fáis seo le fócas láidir ar Dhaoine agus Áiteanna, agus mar aidhm acu tacú le réigiún atá: "Bríomhar", "Nádúrtha", "Nasctha", "Cuimsitheach" agus atá ina "hÁit Mhaith le Maireachtáil inti" Tugtar leis cur chuige nua atá "bunaithe ar áit" a bhfuil sé i gceist aige leas a bhaint as poitéinseal eacnamaíochta nár úsáid go fóill, le go mbeidh gach cuid de Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair - bíodh siad i gcathracha, bailte nó cúlchríocha tuaithe - in ann cur le forbairt náisiúnta.

Mar a luadh i dtreoirilínte 2021 na LECPanna - agus i gcomhréir leis an Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014 - ní mór do LECP Chontae na Gaillimhe a bheith leanúnach le RSES an NWRA. I bhfianaise an riachtanas beartais seo, d'ullmhaigh an NWRA "Nóta Mionteagaisc LECP do Chontae na Gaillimhe" chun béim a chur ar cheantair thosaíochta do chuimsiú i gculpóirí agus gníomhaíochtaí LECP an Chontae. De réir Nóta Mionteagaisc an NWRA:

"In ullmhú an LECP, ba cheart breithnithe a thabhairt don RSES Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair lena n-áirítear sraith Chuspóirí Beartas

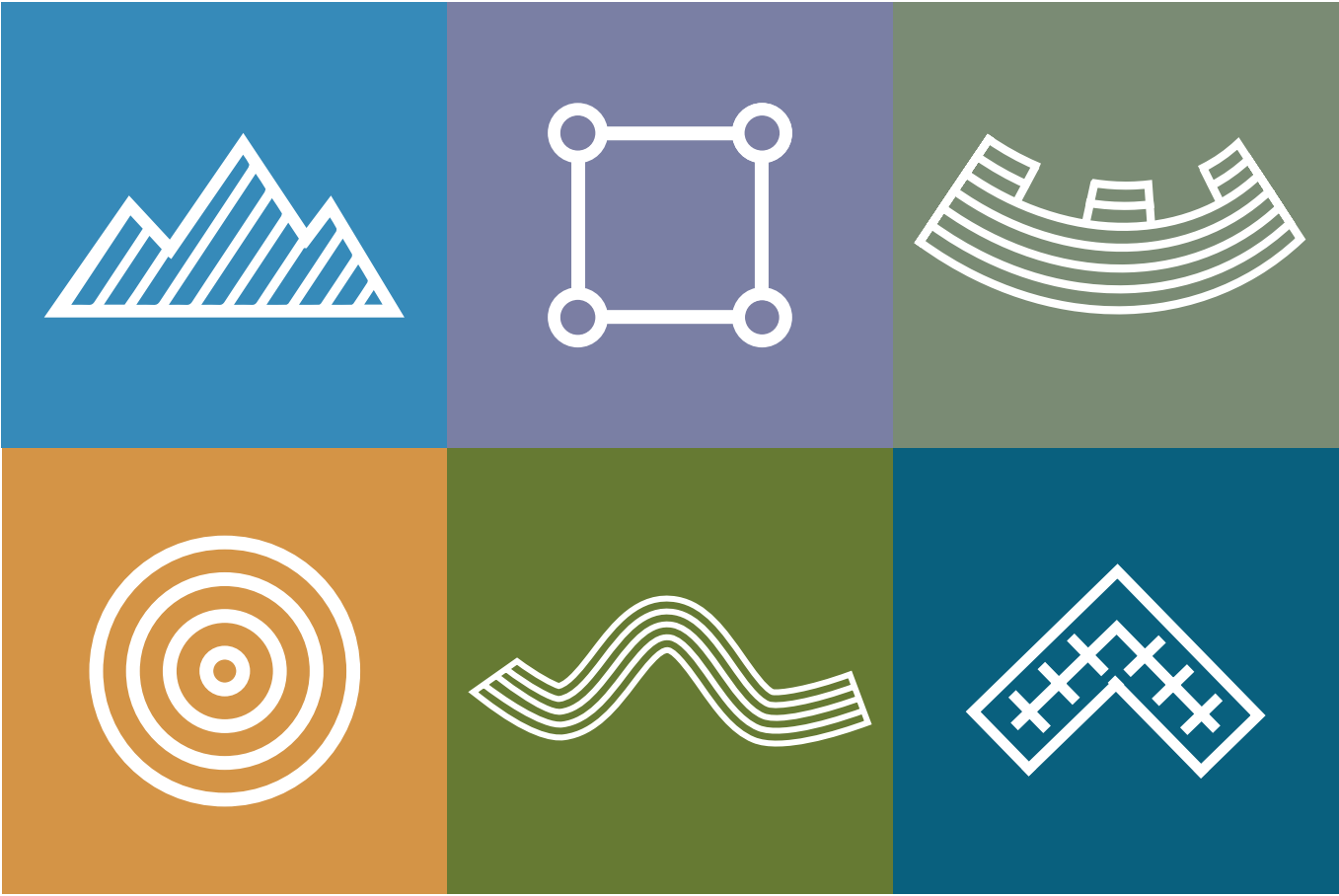
Réigiúnacha (CBRanna) don réigiún... "Leis an nóta mionteagaisc seo, cuirtear béim ar CBRanna a bhféadfadh an LECP seo tacú leo, agus na cuspóirí seo rangaithe ag ceannteidil chuí na gcaibidil sa RSES, is iad sin:

- Caibidil 3 – Daoine agus Áiteanna
- Caibidil 4 – Réigiún Bríomhar
- Caibidil 5 – Réigiún Nádúrtha
- Caibidil 6 – Réigiún Nasctha
- Caibidil 7 – Réigiún Cuimsitheach

Rinneadh breithniú ar na CBRanna sin ó na caibidlí atá liostáilte thuas i rith fhorbairt Chreat LECP Chontae na Gaillimhe, agus meas ar fhorbairt na Spriocanna Ardleibhéil, Cuspóirí Inmharthana Pobail (SCOanna) agus Cuspóirí Forbartha Eacnamaíochta Inmharthana (SEDOanna). Lena ndeimhnítear go dtacaíonn an Creat LECP Chontae na Gaillimhe leis an dul chun cinn i dtreo na CBRanna aitheanta sa RSES, cinntíodh go raibh an LECP ailínithe leis an RSES.

Soláthraítear tábla ailínithe an LECP in Aguisín E.

8.0 PLEAN FORFHEIDHMITHE DO CHONTAE NA GAILLIMHE

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 1: POBAIL GHNÍOMHACHA, SHLÁINTIÚLA AGUS SHÁBHÁILTE

LÁIDREACHTAÍ

- **Ardleibhéil sláinte mhaith go ginearálta** (89.3%) i gcomparáid leis an réigiún (88.1%) agus an Stát (88.9%). *(Daonáireamh 2022)*
- **Sláinte, Folláine agus Sábháilteacht** rangaithe ina gcéad réimse tosaíochta sa chomhairliúchán. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- **Rátaí measartha íseal coireachta a tuairiscíodh** i stáisiún Chontae na Gaillimhe (24.2 in aghaidh 1,000 duine) i gcomparáid leis an Stát (41.9 in aghaidh 1,000). *(Daonáireamh 2022)*
- Thuiriscigh 81.7% d'fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí **dearcadh dearfach maidir le sábháilteacht phoiblí**. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Rátáil 77.6% d'fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí **saoráidí agus clubanna spóirt go dearfach**, le hos cionn 10% á rátáil go hiontach. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léirigh Comhairliúchán ardrátaí **rannpháirtíochta i ngníomhaíochtaí sláinte fisiciúla**, le réimse clubanna spóirt a bhfreastalaítear go maith orthu, siúláin agus cláir áineasa a chuireann nós maireachtála gníomhach chun cinn. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Tá na **seirbhísí tacaíochta teaghlach reatha** ar fud an chontae, amhail na **cúig FRCs, aitheanta mar acmhainní bunriachtanach agus bhí aiseolas** dearfach faighte ina leith sa chomhairliúchán gníomhaire agus poiblí. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Tá **spiorad an mhuintearais láidir agus bród áitiúil** soiléir, le 88.9% d'fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí á n-aithint mar láidreacht. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*

DÚSHLÁIN

- **Daonra ag dul in aois le meánaois ag méadú** (38.2 i 2016 agus 39.7 i 2022). *(Daonáireamh 2022)*
- **Cionta measartha ard nach bhfuil in ann obair** mar gheall ar **róil chúram a chomhlíonadh** (6.5% i gcomparáid le 5.8% sa Stát). *(Daonáireamh 2022)*
- Ráta báis níos airde (7.46 in aghaidh 1,000 duine) ná an Stát (6.87 in aghaidh 1,000 duine). *(CSO)*
- **Líon na gcoireanna a tuairiscítear in aghaidh na bliana ag dul i méid** (3,820 in 2018 to 4,672 in 2023). *(CSO)*
- Sa suirbhé poiblí, léirítear **mhíshástacht le rochtain agus saoráidí sláinte fisicí**, le 78.6% á rangú meánach nó bocht. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Sa suirbhé poiblí, nochtadh sna sonraí gur rangaigh 35.4% freagróirí **bocht iad na spásanna áineasa agus glasa**. Léiríonn sé seo, chomh maith leis an **éileamh mór a tuairiscíodh ar ghníomhaíochtaí fisiciúla**, an fonn atá ann do spásanna glasa a dhéantar cothabháil níos fearr orthu agus a fhéadfaidh tacú le nósanna maireachtála gníomhacha. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- **Rátáil 54.1% d'fhreagróirí tacaíochtaí meabhairshláinte agus folláine go dona, an ráta bocht is airde thar gach téama**. Léiríonn sé sin an ganntanas i seirbhísí speisialta maidir le meabhairshláinte agus folláine i gcoiteanna. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Léirigh **Comhairliúchán rochtain teoranta ar chúram leanaí pobail agus saoráide tacaíochtaí teaghlach, a chruthaíonn bacanna roimh rannpháirtíocht sa lucht oibre**. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Léirigh Comhairliúchán imní maidir le **sábháilteacht ar bhóithre, go háirithe d'úsáideoirí bóithre atá leochailleadh**. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Tá daonra Chontae na Gaillimhe ag fás. Tá próifíl aoise an Chontae beagán níos sine ná meán an Stáit, rud a thugann le fios go bhféadfadh riachtanas ag teacht chun tosaigh do thacaíochtaí agus seirbhísí do dhaoine fásta níos sine sna blianta beaga amach romhainn. Tá sláinte mhaith go comparáideach sa Chontae, cé go raibh laghdú beag (-3%) i líon na ndaoine a thuiriscigh go raibh sláinte mhaith nó an-mhaith acu idir 2016 agus 2022.

Cé go bhfuil cion níos ísle daoine atá faoi mhíchumas sa Chontae ná an Stát, thuiriscigh cúigiú amháin (20%) den daonra go raibh míchumas orthu i 2022. Thairis sin, bhí cion níos airde cúramóirí i gContae na Gaillimhe (6.5%) i gcomparáid leis an Stát (5.8%).

Tugann na figiúirí seo le fios go bhféadfaí tógáil ar an tsláinte measartha maith sa Chontae. É sin ráite, seans go léiríonn an meathlú beag sa tsláinte agus an chion ard cúramóirí an gá a bheidh le hidirghabhálacha agus tacaíochtaí dírithe sna blianta amach romhainn.

Tá ráta coireachta measartha íseal ag Contae na Gaillimhe i gcomparáid leis an Stát. Thit líon na gcoireanna go suntasach idir 2008 agus 2022, ach léiríodh méadú beag i gcoireacht i 2022 ó 2018.

Tá réimse pleananna, beartas, cláir agus eagraíochta ag Contae na Gaillimhe a bhfuil sé mar aidhm acu tacú le sláinte agus folláine do chónaitheoirí trasna an Chontae. Tá na nithe seo a leanas san áireamh (ach ní teoranta dóibh): Gaillimh Shláintiúil, Comhpháirtíocht Spóirt na Gaillimhe, tionscadal Gluaiseacht Lucht Siúil na Gaillimhe maidir leis an gCeart chun Sláinte, Comhchoiste Póilíneachta na Gaillimhe.

Thug comhairliúchán poiblí le fios gur cuireadh an-luach ar shaoráidí, tacaíochtaí agus seirbhísí a bhain leis an meabhairshláinte agus gníomhaíocht fhisiciúil ar fud Chontae na Gaillimhe. Bhí éileamh ar rochtain níos fearr orthu siúd, go háirithe i gceantair thuaithe, agus i measc pobail nach bhfuil freastal ceart á dhéanamh orthu. I measc na bpríomhthéamaí a thiocfadh as an gcomhairliúchán poiblí a bhain leis an sprioc seo bhí: Sábháilteacht Pobail, Sláinte agus Folláine, Bonneagar Sláinte agus Tacaíochtaí agus Seirbhísí.

Tá sé mar aidhm ag an Sprioc Ardleibhéil seo leanúint de bheith ag tógáil ar na tionscadail thuasluaite chun sláinte ag folláine do gach duine a Chontae a chur chun cinn, trí réimse tacaíochtaí agus seirbhísí atá dírithe agus uilíoch ar fáil a fheabhsú.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- SCO 1.1** Tacú le rochtain mhéadaithe ar sheirbhísí agus tionscnaimh sláinte agus folláine coirp agus meabhrach.
- SCO 1.2** Leanúint de ghníomhaíochtaí agus de thionscnaimh sábháilteachta pobail, idir chinn nua agus chinn atá ann cheana, a chur chun cinn agus a éascú.
- SCO 1.3** Rannpháirtíocht i ngníomhaíocht spóirt agus áineasa a mhéadú.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; RPO 5.19, RPO 6.50, RPO 7.8, RPO 7.9, RPO 7.10, RPO 7.11, RPO 7.13 agus RPO 7.15.

Sprioc 1: Pobail ghníomhacha, shláintiúla agus shábháilte

Cuspóirí	SCO 1.1 Tacú le rochtain mhéadaithe ar sheirbhísí agus tionscnaimh sláinte agus folláine coirp agus meabhrach					
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
1.1.1	Seirbhísí agus tacaíochtaí sláinte agus folláine a sholáthar trí phleananna agus straitéisí reatha agus nua a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm agus straitéisí amhail 'Gaillimh Shláintiúil, Creat Sláinte na hÉireann maidir le Sláinte agus Folláine a Fheabhsú (2013-2025), Straitéis Chúram Sláinte, Dochar a Laghdú-Ag Tacú le Téarnamh 2017-2025, Ag Nascadh FDD, Plean CYPSC agus cosúil leis, chomh maith le tacaíocht a thabhairt d'obair na ngrúpaí agus eagraíochtaí.	Sláinte agus folláine a mhéadú	CFPÁ	GCC, LRP, FSS, Éire Shláintiúil, FRCs, Alone, RLP, Meabhairshláinte na hÉireann, CAMHS, Jigsaw, Túsla, GTM	ST-MT-LT	Líon na dtacaíochtaí agus seirbhísí
1.1.2	Forbairt leanúnach atá treoirithe ag riachtanais ar lárionaid Cúraim Phríomhúil, saoráidí cúraim shláinte, agus seirbhísí satailíte a dheimhniú i suíomhanna cuí trasna Chontae na Gaillimhe.	Bonneagar sláinte a mhéadú	FSS	GCC, LRP, Éire Shláintiúil, FRCs, Alone, RSP, CAMHS, Jigsaw, Túsla	ST-MT-LT	Líon na saoráidí agus ionad
1.1.3	Cláir agus seirbhísí dírithe a fhorbairt a laghdaíonn neamhionannais shláinte trí phleananna agus tionscadail a chur i bhfeidhm amhail Plean Gníomhach Náisiúnta um Sláinte an Lucht Siúil 2022-2027, Straitéis Tithíochta Náisiúnta do Dhaoine faoi Mhíchumas 2022-2027, Cláir Shláinte Idirchultúrtha FSS, Aois-Bhách Éireann agus eile mar sin.	Neamhionannais shláinte a laghdú	FSS	GCC, FRCs, CYPSC, Meabhairshláinte Éireann, Grúpaí Míchumais	ST-MT-LT	Líon na dtacaíochtaí shláinte agus folláine atá dírithe á soláthar i gcomhréir le straitéisí sláinte náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla
1.1.4	Leas a bhaint as feachtais mheabhairshláinte náisiúnta agus laghdaithe stigma agus cláir bunaithe ar fhianaise trí tacaíocht a thabhairt do ghrúpaí pobail agus deonacha le heolas a dhéanamh do rannpháirtíocht ar leibhéal áitiúil agus a spreagadh.	Feasacht ar mheabhairshláinte a mhéadú agus stigma a laghdú	FSS	FSS, Fochoiste H&W, Pobal, LCDC, Grúpaí Deonacha	ST-MT-LT	Líon na bhfeachtas agus clár tacaíthe
1.1.5	Comhoibriú lena gcumasaítear daoine aonair agus pobail glacadh le saolta níos sláintiúla trí feachtais agus cláir oideachais a chuireann béim ar nósanna ítheacháin níos sláintiúla, tuismitheoireacht dearfach agus oideachas gnéasúil, agus aidhm acu úsáid alcóil, drugaí agus tobaic a laghdú d'fhonn dochar a sheachaint.	Roghanna nóis mhaireachtála agus iompair a mhéadú	FSS	GCC, GLS, HG, LCDC, HIF, Tusla, Planet Youth, CNN,	ST-MT-LT	Líon na gclár, tionscadal agus saoráidí

Cuspóirí	SCO 1.2 Leanúint de ghníomhaíochtaí agus de thionscnaimh sábháilteachta pobail, idir chinn nua agus chinn atá ann cheana, a chur chun cinn agus a éascú					
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
1.2.1	Braistint agus éispéireas shábháilteacht an phobail i gContae na Gaillimhe a mhéadú trí thionscadail maidir le sábháilteacht pobail a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear cainteanna sábháilteachta agus oiliúna, iniúchta sábháilteachta, SICAP, Sláintecare, suirbhéanna Planet Youth, Tionscadal Píolóta 'Ag Lorg Sábháilteacht', seiceálacha folláine agus cuir chuige a chuireann an pobal i lár an aonaigh maidir le braistint shábháilteachta a thógáil.	Tionscadail shábháilteachta dhírithe a mhéadú	AGS (An Garda Síochána)	GCC, LRP, HSE, Éire Shláintiúil, FRCs, Alone, RLP, Meabhairshláinte na hÉireann, PPN, RSP, CAMHS, WRDATF, Safe Link, MCRI, Jigsaw, Túsla	ST-MT-LT	Uimh. na dtionscadal atá treoirithe ag riachtanais a sholáthraíodh
1.2.2	Comhpháirtíocht Sábháilteachta Pobail Áitiúil a bhunú i gContae na Gaillimhe, i gcomhréir le treoirlínte náisiúnta.	Comhpháirtíocht Sábháilteachta Pobail	CCG	AGS, FSS, TUSLA, LRP	ST	Comhpháirtíocht Sábháilteachta Pobail Bhunaithe
1.2.3	Plean Sábháilteachta Áitiúil Chontae na Gaillimhe a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, i gcomhréir le treo an bheartais náisiúnta.	Cur chuige ilghníomhaire maidir le sábháilteacht pobail	CCG	CCG, LRP, FSS, Éire Shláintiúil, FRCs, Alone, RLP, Meabhairshláinte na hÉireann, PPN, RSP, CAMHS, WRDATF, Safe Link, MCRI, Jigsaw, Tusla	ST	Plean Sábháilteachta Pobail Seolta
1.2.4	Sábháilteacht níos fearr ar bhóithre a chur chun cinn do gach úsáideoir trí tacú le príomh-phleananna iompair agus a chur i bhfeidhm, amhail Straitéis Rialtas na hÉireann um Shábháilteacht ar Bhóithre 2021-2030, An Plean Iompair Náisiúnta agus Straitéis Iompair na Gaillimhe, agus oideachas ar shábháilteacht bóithre agus tionscadail chunfeasacht a ardú a sholáthar ag an am céanna.	Sábháilteacht ar bhóithre a mhéadú	CCG	CCG, AGS	ST-MT-LT	Líon tionscadal agus spásanna áineasa soláthraithe
Cuspóirí	SCO 1.3 Rannpháirtíocht i ngníomhaíocht spóirt agus áineasa a mhéadú					
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
1.3.1	Tacaíocht a thabhairt do bhonneagar, sochair agus deiseanna spóirt agus áineasa ar fud Chontae na Gaillimhe i suíomhanna cuí, lena n-áirítear ionaid trealamh spóirt, limistéir shúgartha sábháilte, iompar gníomhach, agus saoráidí spóirt agus áineasa eile.	Leibhéil in aclaíocht coirp agusfeasacht ar na buntáistí ina leith a mhéadú i measc an phobail iomlán	GSP	GCC, PPN, HSE, Éire Shláintiúil, LDCs, Cláir Maoinithe ag Spórt Éireann, Clubanna Spóirt, Grúpaí Pobail	ST-MT-LT	Líon na spásanna áineasa Líon tionscadal agus spásanna áineasa soláthraithe
1.3.2	Tacaíocht a thabhairt do thionscadail agus cláir dírithe a bhfuil sé mar aidhm acu aclaíocht coirp a normalú trí chur chun cinn, rochtain agus deiseanna a bhfeabhsú do gach aois agus cumas le go bhféadfaidh siad a bheith rannpháirteach ar leibhéal pobail, lena n-áirítear daoine níos sine, dóibh siúd a bhfuil riachtanais bhreise acu agus/nó grúpaí eile a bhfuil tearcionadaíocht acu.	Rannpháirtíocht i spórt agus aclaíocht coirp agus cláir ina leith a mhéadú do spriocghrúpaí	GSP	GCC, PPN, HSE, Éire Shláintiúil, CYPSC, GCC, CSG, PPN, Eagraíochtaí Míchumais-DPAF, OPC – HIF, GTM, CI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh maidir le spóirt agus aclaíocht áineasa fisiceach a chuirtear ar fáil
1.3.3	Cáil shaoráidí spóirt a thógáil chun saoráidí ilúsáide a fheabhsú agus a roinnt ar mhaithe le leas an phobail áitiúil	Rochtain ar shaoráidí a fheabhsú agus saoráidí a roinnt	GSP	FSS, HIF, PPN, Clubanna Spóirt, Grúpaí Pobail, CI	ST-MT-LT	Líon na dtograí agus na dtionscadal

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 2: POBAIL CHOMHIONANNAIS, UILEGHABHÁLACHA AGUS RANNPHÁIRTÍOCHTA

LÁIDREACHTAÍ

- Aithníodh líon ard tacaíochtaí agus seirbhísí airgeadais phobail**, le 69.9% d'fhreagróirí an tsuirbhé á rátáil go dearfach, (16.3% á rátáil go hiontach agus 53.6% á rátáil go maith). *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Tá **ard-mheas ar shaoráidí oideachais agus oiliúna** sa Chontae, le 81.9% d'fhreagróirí Shuirbhé Poiblí GLECP á rátáil go dearfach. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Rangaíodh Contae na Gaillimhe **os cionn an mheáin de bheagán** ar Innéacs Díothachta HP Pobal 2022. Idir 2016 agus 2022, **feabhsaíodh an rangú díothachta ina iomláine** (1.84 i 2016 go dtí 2.34 i 2022). *(Pobal)*
- Bhí **ráta measartha ard saorálaíochais** i gContae na Gaillimhe (16.2%) i gcomparáid leis an Stáit (13.8), rud a thugann leibhéil ard chaipitil shóisialta, aontacht pobail agus rannpháirtíocht pobail le fios. *(Daonáireamh 2022)*
- Chuir comhairliúcháin béim ar an **meas a bhí ann ar fhéilte agus imeachta pobail reatha**, le 79.6% d'fhreagróirí an tsuirbhé poiblí á rátáil os cionn an mheáin, 37% acu siúd á rátáil go maith nó go hiontach. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léirigh an comhairliúchán **rannpháirtíocht láidir in imeachtaí agus gníomhaíochtaí spóirt**, le réimse clubanna spóirt, siúláin, cláir áineasa agus gníomhaíochtaí spóirt eile a bhfreastalaítear orthu go han-mhaith ar fud an Chontae. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Chuir an Contae fáilte roimh os cionn **3,700 Náisiúnach na hÚcráine, teifeach agus iarrthóir tearmainn**, a bhí in os cionn 20 suíomh éagsúlta ar fud Chontae na Gaillimhe. *(CSO)*
- Cion is airde Lucht Siúil sa Stát** (13.1 duine as gach 1,000 den daonra iomlán), rud a léiríonn an gá le tacaíochtaí agus seirbhísí dírithe. *(Daonáireamh 2022)*

DÚSHLÁIN

- Dúshláin a bhaineann le hiompair agus nascacht tuaithe ag teacht chun tosaigh**, le 61.6% d'fhreagróirí suirbhé poiblí á rátáil go dona. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Gá méadaithe le tacaíochtaí agus seirbhísí atá dírithe ar dhaoine óga**, i bhfianaise gur rátáil 44.5% d'fhreagróirí an tsuirbhé go dona iad. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léirigh comhairliúchán imní maidir le **heaspa roghanna tithíochta inacmhainne**, go háirithe i gceantair thuaithe, le 93.9% d'fhreagróirí an tsuirbhé á rátáil go meánach nó níos measa. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Pócaí a bhfuil díothacht measartha ard iontu** aitheanta ar fud Chontae na Gaillimhe, lena n-áirítear (ach gan a bheith teoranta do) limistéir ar chósta Chonamara, Tuaim agus Béal Átha na Sluaighe. Léiríonn sé seo éileamh ar idirghabhálacha agus acmhainní dírithe. *(Pobal)*
- Tá **daonra ag dul in aois** i gContae na Gaillimhe, le 35.7% den daonra 50 bliana aois ná níos sine, méid **atá níos airde ná an meán naisiúnta** ar 32.9%. Mar thoradh ar sin, tá éileamh ard ar thionscadail atá Aois-Bhách agus ar thacaíochtaí agus sheirbhísí atá dírithe ar dhaoine fásta níos sine. *(Daonáireamh 2022)*
- D'aithin comhairliúchán poiblí **éileamh láidir ar rochtain níos fearr** do daoine a bhfuil soghluaisteacht laghdaithe agus riachtanais bhreise acu. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Léirigh comhairliúchán **an gá chun tacaíochtaí agus seirbhísí a fheabhsú**, go háirithe i gceantair thuaithe, **do dhaoine a bhogann isteach sa cheantar don chéad uair**. Thuairiscigh go leor gurb iad **rochtain theoranta ar chúram sláinte, oideachas, fostaíocht, agus cúnamh teanga** na dúshláin is mó roimh lánpháirtiú pobail. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Tá **cóimheas aoise is cleithiúnais measartha ard** ag Gaillimh (36.8% i gcomparáid leis an Stát ar 27.3%, faoi sheach). Tagraíonn sé sin dóibh siúd atá laistigh agus lasmuigh den aois oibre. Cuireann ceantair a bhfuil cóimheas aoise is cleithiúnais ard ar an iomlán brú agus **éileamh níos mó ar bhonneagar sóisialta**. *(Daonáireamh 2022)*

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Tá an ráta dífhostaíochta is ísle sa Réigiún ag Contae na Gaillimhe ar 7.2%, atá níos ísle ná ráta an Stáit. É sin ráite, áfach, tá ceantair atá buailte le rátaí díothachta atá measartha ard. Nuair a chuirtear é sin i gcomhar leis an mbearna atá ag fás idir NWR agus an Stát maidir le hioncam indiúscartha, rud a thugann an gá le tacaíochtaí airgeadais agus fostaíochta le fios.

Is láidreachtaí shoiléir í na ardleibhéil oideachais i gContae na Gaillimhe, a chabhraíonn le lucht oibre an-oilte a choinneáil. Baineann Contae na Gaillimhe leas as rochtain éasca ar Chathair na Gaillimhe agus institiúidí tríú leibhéal freisin, amhail OÉ Gaillimh agus OTA Chathair na Gaillimhe. Tacaíocht a thabhairt d'obair reatha chun daoine a choinneáil san oideachas níos faide agus líon ard céimithe a shaothrú go leanúnach, rud a d'fhéadfadh cabhrú le deiseanna fostaíochta agus an bearna maidir le hioncam indiúscartha a laghdú. Arís, trí dhíriú ar sheirbhísí amhail tionscadail fhillte ar oideachais agus institiúidí FET i gceantair le fostaíocht níos ísle, féadfar cabhrú le leibhéil dhíothachta a laghdú i gceantair áirithe.

Cé go bhfuil éagsúlachta beagán níos ísle ó thaobh eitneachas agus náisiúntachta ag Contae na Gaillimhe i gcomparáid le leibhéil an Stáit, tá an daonra Lucht Siúl is airde sa Stát aige. Bhí daonra Lucht Siúil go háirithe ard i mBéal Átha na Sluaighe agus i dTuaim, rud a thugann le fios go bhféadfar buntáiste a bhain le seirbhísí lánpháirtithe sna ceantair sin, d'fhonn leibhéil níos airde ionadaíochta a bhaint amach maidir le teagmháil le cónaitheoirí agus rannpháirtíocht an phobail a spreagadh agus a chumasú.

Tá leibhéil beagán níos ísle ó thaobh na hoibre dheonaí de i gContae na Gaillimhe ná an Stát. Cé go bhfuil roinnt grúpaí gníomhacha i gContae na Gaillimhe (1,298 dar le Líonra

Rannpháirtíochta Poiblí Chontae na Gaillimhe) d'fhéadfaí go mbeadh rochtain níos éasca agus eolas a scaipeadh maidir le deiseanna deonacha a bheith fabhrach dóibh siúd a sholáthraíonn seirbhísí deonacha agus dóibh siúd a mbaineann leas astu araon.

Tá réimse beartas, pleananna agus eagraíochtaí i gContae na Gaillimhe cheana féin a bhfuil sé mar aidhm ag an LECP tacú agus cur leo. Tá Plean Oibre Chomhaontas Aois-Bhách na Gaillimhe, Clár Cóiríochta do Thaistealaithe, Straitéis Cultúir agus Cruthaitheachta Chontae na Gaillimhe agus Clár Forbartha Leabharlanna na Gaillimhe.

Tá sé mar aidhm ag an sprioc seo tógáil ar obair thionscadal reatha agus seantionscadal chun leibhéil dhíothachta a laghdú i gContae na Gaillimhe lena leantar pobal cothrom agus cuimsitheach a fhorbairt, pobal ina n-airíonn a mhuintir mar chuid de agus in ann a bheith rannpháirteach ann.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- SCO 2.1** Leanúint ar aghaidh ag tacú le forbairt pobail, ag ceiliúradh na héagsúlachta agus ag cur cuimsiú gníomhach chun cinn do chách.
- SEDO 2.2** Feabhas a chur ar cháilíocht agus ar infhaighteacht tacaíochtaí agus seirbhísí a bhfuil sé mar aidhm leo bochtaineacht agus míbhuntáiste a laghdú.
- SCO 2.3** Daoine aonair agus pobail a chur ar a gcumas agus tacaíocht a thabhairt dóibh páirt ghníomhach a ghlacadh i bpróisis chinnteoireachta áitiúla.
- SCO 2.4** Rochtain chothrom a fheabhsú agus bacainní ar rannpháirtíocht a laghdú.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; CBR 6.58, CBR 7.2, CBR 7.12 agus CBR 7.13.

Sprioc 2 Pobail atá cothrom, cuimsitheach agus rannpháirteach

Cuspóirí SCO 2.1: Leanúint de thacaíocht a thabhairt i dtaca le forbairt pobail, d'éagsúlacht a cheiliúradh agus de chuimsiú gníomhach a chur chun cinn do chách

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
2.1.1	Forbairt pobail atá uilíoch, saoránacht ghníomhach, caipiteal sóisialta, agus cuimsiú pobail nua agus imeallaithe i gContae na Gaillimhe a neartú trí thionscnaimh agus straitéisí spriocdhírithe.	Caipiteal sóisialta agus cuimsiú a mhéadú	CFPÁ	HSE, CCG, PPN, CYPSC, LDCanna, GRETB, GLS, GTM, CI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh maidir le forbartha pobail, tógáil acmhainne agus cuimsiú sóisialta atá curtha i bhfeidhm
2.1.2	Tacú le soláthar áiseanna agus seirbhísí sóisialta agus pobail laistigh den Chontae a fhreastalaíonn ar riachtanais reatha an daonra ar fad, chomh maith le riachtanais amach anseo, trí áiseanna pobail ilúsáide a chothabháil, a ghníomhachtú agus a chruthú ar fud Chontae na Gaillimhe (de réir Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe).	Rochtain mhéadaithe ar áiseanna pobail	CCG	PPN, HSE, HI, CYPSC, GLS, GTM, CI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh maidir le spóirt agus aclaíocht áineasa fisiceach a chuirtear ar fáil
2.1.3	Tacú le grúpaí, le pleananna agus le tionscnaimh nua, agus iad siúd atá ann cheana, a chuireann pobail imeallaithe chun cinn agus a thacaíonn leo go gníomhach trí thionscnaimh ar nós Fóram Idirchultúrtha Chontae na Gaillimhe, FRCanna, SICAP, LCDC, PPN, Grúpa Idirghníomhaireachta don Lucht Siúil do Chontae na Gaillimhe 2025-2029, an Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Shláinte an Lucht Siúil 2022-2027 etc.	Méadú ar thacaíocht spriocdhírithe ar an phobal	LCDCanna	CCG, PPN, LDCs, HSE, GRETB, TUSLA, FRCs, GLS, GTM, GSP, CI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh a bhaineann le cuimsiú sóisialta spriocdhírithe a sholáthraítear Líon ball an spriocghrúpa atá ag glacadh páirt gníomhach

Cuspóirí SEDO 2.2: Feabhas a chur ar chaighdeán agus ar infhaighteacht tacaíochtaí agus seirbhísí a bhfuil sé mar aidhm acu bochtaineacht agus míbhuntáiste a laghdú.

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
2.2.1	Tionscnaimh fostaíochta spriocdhírithe do ghrúpaí ar leith a aithnítear a bheith faoi mhíbhuntáiste nó atá i mbaol míbhuntáiste a chur chun cinn	Méadú ar infhaighteacht agus ar úsáid tacaíochtaí fostaíochta	LCDCanna	CCG, PPN, LDCanna GTM,	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh fostaíochta spriocdhírithe ar tugadh tacaíocht dóibh
2.2.2	Soláthar seirbhísí agus tarchuir chucu, cosúil le MABS a thacaíonn le daoine le comhairle airgid, bainistíocht airgid, buiséadú agus fadhbanna le fiachas.	Laghdú ar bhochtaineacht	MABS	CCG, PPN, LDCanna, HSE, GRETB, TUSLA, FRCs, GLS, CCGLS, PPN, GSP	ST-MT-LT	Méadú taifeadta ar na daoine a atreoraítear chuig seirbhísí agus a fhaigheann rochtain ar sheirbhísí

2.2.3	Aghaidh a thabhairt ar mhíbhuntáiste oideachasúil trí thionscnaimh bunaithe ar riachtanais ar nós cláir chríochnaithe scolaíochta, cláir litearthachta agus teanga, oiliúint i scileanna digiteacha, agus a leithéid.	Laghdú ar mhíbhuntáiste oideachasúil	BOOGR	TUSLA, LCDC, PPN, CCG, Youth Work Galway, CYPSC	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh spriocdhírithe ar tugadh tacaíocht dóibh
2.2.4	Leanúint ar aghaidh le tacaíochtaí teaghlaigh agus seirbhísí do cheantair faoi mhíbhuntáiste a chur ar fáil trí áiseanna agus cláir a sholáthar ar nós Ionaid Acmhainní Teaghlaigh, roghanna cúram leanaí poiblí, seirbhísí buail isteach tacaíochta teaghlaigh, agus a leithéid.	Laghdú ar phobail faoi mhíbhuntáiste	TUSLA	FRC, Obair Óige na Gaillimhe, CYPSC, HSE, CI	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na seirbhísí a curtha i bhfeidhm

Cuspóirí

SCO 2.3 Daoine aonair agus pobail a chur ar a gcumas agus tacaíocht a thabhairt dóibh páirt ghníomhach a ghlacadh i bpróisis chinnteoireachta áitiúla.

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
2.3.1	Teagmháil ghníomhach a dhéanamh le PPN Chontae na Gaillimhe in ullmhú agus i gcur i bhfeidhm beartais chlár na n-údarás áitiúil chun tacaíocht a mhéadú don earnáil phobail agus dheonach agus ag freagairt ar riachtanais chónaitheoirí Chontae na Gaillimhe.	Grúpaí deonacha agus grúpaí pobail cumhachtaithe	LRP	CCG, CI	ST-MT-LT	Méadú ar rannpháirtíocht le PPN ar bheartais agus ar chláir
2.3.2	Úsáid a bhaint as ardáin dhigiteacha chun cumarsáid agus rannpháirtíocht fheabhsaithe a chumasú idir saoranaigh agus údaráis áitiúla lena n-áirítear cumas an phobail a chothú maidir le tionchar a imirt ar chinnteoireacht.	Rannpháirtíocht níos mó pobail	CCG	CI	ST-MT-LT	Méadú ar úsáid ardáin dhigiteacha chun cumarsáid agus rannpháirtíocht a fheabhsú
2.3.3	Oiliúint, feasacht ghinearálta agus eolas a chur ar fáil i measc an phobail faoi conas a bheith páirteach i bpróisis agus nósanna imeachta na cinnteoireachta áitiúla lena n-áirítear Comhairle Chontae na Gaillimhe, Foirne Baile, PPN, CBSanna, LCDC, LEN etc.	Rannpháirtíocht níos mó i bpróisis na cinnteoireachta áitiúla	LCDC/CBS	CCG, PPN, CBS, LCDC, LEN	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh um ardú feasachta

Cuspóirí

SCO 2.4 Rochtain chothrom a fheabhsú agus bacainní ar rannpháirtíocht a laghdú.

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
2.4.1	Contae na Gaillimhe a fhorbairt mar chontae a chinntíonn inrochtaineacht agus soláthar do chách lena n-áirítear daoine scothaosta, daoine le riachtanais bhreise, iad siúd a bhfuil leanaí óga acu agus daoine eile trí thionscnaimh ar nós 'Age Friendly', CYPSC, NCPD	Éagsúlacht	CFPÁ	NCPD, CCG, PPN, CBS, LCDC, CYPSC, LDCanna,	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh
2.4.2	Tacaíocht a thabhairt do thionscnaimh agus do chláir a thacaíonn le cur chuige ilghníomhaireachta maidir leis na seirbhísí sláinte, le cúram sóisialta, le hoideachais agus le pobail a theastaíonn ó phobail tuaithe, ó phobail atá ag fás, atá éagsúil nó iargúlta a sheachadadh.	Tíreolaíoch agus Promhadh Leas na Tuaithe	CFPÁ	CCG, HSE, GRETB, CYPSC, CI	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 3: CONTAE A DHÉANANN CEILIÚRADH AR A FHÉINIÚLACHT CHULTÚRTHA UATHÚIL

LÁIDREACHTAÍ

- Tá **an Ghaeltacht is mó in Éirinn** i gContae na Gaillimhe, ina bhfuil Gaeilge á labhairt ag 50.3% dá pobal. *(Daonáireamh 2022)*
- Pobal éagsúil, ilteangach** le breis agus 18,700 duine a rá go bhfuil teanga iasachta á labhairt acu sa bhaile, a thugann le fios gur Chontae atá saibhir ó thaobh an chultúir de. *(Daonáireamh 2022)*
- Tá 35 de na 148 Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (NHAnna) sa tír i gContae na Gaillimhe, rud a léiríonn a tírdhreach saibhir agus éagsúil. *NPWS*
- Tá **293 grúpa pobail éagsúil cláraithe ag PPN na Gaillimhe** a ghlacann páirt go gníomhach i réimsí ar nós **oidhreacht, caomhnú, na healaíona agus cultúr**. *PPN Chontae na Gaillimhe*
- Is **spreagadh luachmhar don gheilleagar san earnáil turasóireachta** é an méid cultúr agus oidhreacht atá ar fáil i nGaillimh (Cathair agus Contae) le 2,684,000 cuairteoir ar an gcontae in 2022(thar lear agus intíre curtha le chéile) ag caitheamh os cionn €750m. *(Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe 23-31)*
- Leagadh béim sa chomhairliúchán ar **an luach a chuireann freagróirí ar an oidhreacht nádúrtha** le 81.6% de na freagróirí a rá gur acmhainn dhearfach é. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léiríodh sa chomhairliúchán go raibh **bród láidir ann as oidhreacht agus as traidisiúin áitiúla** lena n-áirítear ceol agus an Ghaeilge, lena n-áirítear 42.1% de na freagróirí suirbhé a dúirt go raibh an Ghaeilge go hiontach nó go raibh sí go maith. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)*
- Tá **pobal d'ealaíontóirí spleodracha agus gníomhacha** sa Chontae agus rinneadh 365 iarratas ar mhaoiniú chuig an gComhairle Ealaíon in 2022, agus bronnadh breis agus €1.1m. *(Sonraí Comhionannais agus Dámhachtainí na Comhairle Ealaíon)*

DÚSHLÁIN

- Thuairiscigh níos mó ná 2,300 cainteoir teanga iasachta ar fud Chontae na Gaillimhe **cumas teoranta labhartha Béarla**, rud a léirigh bacainn ar rannpháirtíocht shóisialta agus eacnamaíoch. *(Daonáireamh 2022)*
- Dúirt 28.7% suntasach de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí go raibh **caomhnú agus cur chun cinn na Gaeltachta agus na Gaeilge 'Go dona'**. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Leag an comhairliúchán béim ar **imní faoi mheath ar theanga Kanta agus ar thraidisiúin eile an Lucht Siúil**, chomh maith le **héileamh ar aitheantas níos fearr** do riachtanais, cultúr agus oidhreacht a bhaineann go sonrach leis an Lucht Siúil. *(Grúpaí Gócais GLECP)*
- Tearcsholáthair lóistín do thurasóirí**, le 42.1 spás leapa cláraithe ag Fáilte Ireland in aghaidh 1,000 den daonra, i gcomparáid le 45.0 ar fud an Stáit. *(Fáilte Ireland)*
- Leag an comhairliúchán béim ar **imní maidir le cosaint agus cothabháil 14,581 suíomh séadchomhartha na Gaillimhe (Cathair agus Contae)**. *(Tuarascáil Chomhairliúcháin & Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta LECP)*
- Dúirt 61.1% de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí go raibh **rochtain measartha nó lag ar leabharlanna agus ar shaoráidí cultúir**, rud a léirigh go raibh ganntanas spásanna cultúrtha a bhraitear a bheith ann agus go raibh éileamh ar ionaid ealaíon, ionaid chruthaitheacha agus spásanna taibhithe. *(GLECP Suirbhé Poiblí)*
- Tháinig méadú 9.28% ó 2016 go 2022 ar dhaonra na gceithre oileán amach ón gcósta is mó daonra i nGaillimh, **Oileáin Árann agus Inis Bó Finne**, rud atá tábhachtach maidir le hoidhreacht agus traidisiúin uathúla na nOileán a chaomhnú. Mar sin féin, tháinig méadú ar an ngá le bonneagar sóisialta mar thoradh air. *(Daonáireamh 2022)*

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Tá nasc dlúth ag an nGaeilge le cultúr agus oidhreacht Chontae na Gaillimhe. Tá an pobal Gaeltachta is mó sa Stát i nGaillimh (Contae & Cathair). D'fhéadfadh go mbeadh sé ina chuidiú le bheith ag leanúint le tacaíocht a thabhairt do thionscnaimh a chuireann chun cinn, a chosnaíonn agus a leathnaíonn úsáid na Gaeilge i gContae na Gaillimhe lena chinntiú go bhfuil an ghné seo d'fhéiniúlacht an Chontae soiléir agus chun tosaigh.

Tá nasc dlúth ag an nGaeilge le cultúr agus oidhreacht Chontae na Gaillimhe. Tá an pobal Gaeltachta is mó sa Stát i nGaillimh (Contae & Cathair). D'fhéadfadh go mbeadh sé ina chuidiú le bheith ag leanúint le tacaíocht a thabhairt do thionscnaimh a chuireann chun cinn, a chosnaíonn agus a leathnaíonn úsáid na Gaeilge i gContae na Gaillimhe lena chinntiú go bhfuil an ghné seo d'fhéiniúlacht an Chontae soiléir agus chun tosaigh.

Tá neart suíomhanna agus ceantar oidhreachta i gContae na Gaillimhe. Tá 14 Limistéar Chaomhantais Ailtireachta (ACA) ainmnithe i mbailte i gContae na Gaillimhe atá aitheanta as a sainspéis ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíonta, cultúrtha, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil, nó atá aitheanta as an méid a chuireann siad le léirithuisint ar struchtúr cosanta, agus a bhfuil sé mar chuspóir phlean forbartha a charachtar a chaomhnú. Chomh maith leis sin, tá bunachar sonraí curtha le chéile ag Oifig Oidhreachta Chontae na Gaillimhe a dhéanann 429 suíomh oidhreachta nádúrtha agus stairiúla ar fud an Chontae a thaifeadadh. I gCaibidil 12 den Phlean Forbartha Contae ar glacadh leis, tugtar aghaidh ar oidhreacht ailtireachta, seandálaíochta agus cultúrtha i gContae na Gaillimhe. Ba cheart tacaíocht a thabhairt do na cuspóirí beartais a bhaineann leis seo agus é mar aidhm cultúr agus féiniúlacht uathúil oidhreachta na Gaillimhe a chaomhnú agus a chosaint.

Chomh maith leis an bPlean Forbartha Contae, tá go leor pleananna, beartas, agus tionscnamh eile a mbeidh sé mar aidhm ag an LECP tacaíocht a thabhairt dóibh agus iad a chomhlánú. Áirítear orthu sin Straitéis Turasóireachta Chontae na

Gaillimhe, Straitéis Chultúir agus Cruthaitheachta Chontae na Gaillimhe, Oidhreacht agus Bithéagsúlacht Chontae na Gaillimhe, Clár Forbartha Leabharlann na Gaillimhe.

Léiríodh sa chomhairliúchán poiblí go raibh bród láidir ann as oidhreacht agus cultúr Chontae na Gaillimhe, lena n-áirítear cultúr oileánach uathúil an Chontae. Chuir rannpháirtithe in iúl go raibh siad buíoch as áilleacht nádúrtha agus as acmhainní stairiúla an Chontae, agus is mór dóibh an oidhreacht áitiúil teanga, ealaíon agus ceoil. B'fhearr le daoine na healaíona agus an cultúr a chosaint, a fheabhsú agus a chur chun cinn trí áiseanna agus tionscnaimh a fhorbairt do chónaitheoirí agus do thurasóirí araon. I measc na bpríomhthéamaí a thiocthadh as an gcomhairliúchán poiblí a bhain leis an sprioc seo bhí: Cultúr agus Teanga, Turasóireacht, Ealaíona agus Oidhreacht.

Is í aidhm na sprice seo ná tacaíocht a thabhairt d'obair bheartais, d'obair thionscnaimh agus d'obair eagraíochtaí eile, agus le tógáil orthu, chun a chinntiú go bhfuil Contae na Gaillimhe fós ina áit a bhfuil tuiscint mhaith ar a féiniúlacht féin, atá bunaithe ar fhéiniúlacht a hoidhreacht, a teanga agus a cultúr.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- SCO 3.1** Leanúint ar aghaidh le húsáid agus léirithuisint na Gaeilge a chur chun cinn ar fud an Chontae.
- SCO 3.2** Tacú le húsáid agus le forbairt bhonneagar, clár agus tionscnamh cultúrtha Chontae na Gaillimhe
- SCO 3.3** Tionscnaimh thurasóireachta, sócmhainní agus tionscail tacaíochta tánaisteacha a fhorbairt agus tacaíocht a thabhairt dóibh.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; RPO 4.3, RPO 4.4, RPO 4.5, RPO 5.8 agus RPO 5.13.

Sprioc 3 Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil

Cuspóirí SCO 3.1 Leanúint ar aghaidh le húsáid agus léirthuisctint na Gaeilge a chur chun cinn ar fud an Chontae

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
3.1.1	Leanúint de thacaíocht a thabhairt do thionscnaimh chun an Ghaeilge a chur chun cinn trí chur i bhfeidhm na Scéime Náisiúnta Teanga 2023-2026, agus pleananna agus straitéisí atá cosúil leis.	Beartais agus straitéisí a chur chun cinn	CCG	EnG, ÚnG	ST-MT-LT	Líon na bpleananna agus na dtionscnamh ar tugadh tacaíocht dóibh
3.1.2	Tacú le léirthuisctint na Gaeilge trí imeachtaí áitiúla, féilte, leabharlanna, na healaíona, agus foilseacháin a dhéanann ceiliúradh ar an nGaeilge.	Léirthuisctint níos mó ar an nGaeilge	CCG	CCG, PPN, HSE, Healthy Ireland, CYPSC, CI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh maidir le spóirt agus aclaíocht áineasa fisiceach a chuirtear ar fáil
3.1.3	Líonraí áitiúla a chruthú, ag obair trí mheán na Gaeilge, thar earnálacha éagsúla sa chontae chun comhoibriú, forbairt tionscadail agus foghlaim idir piaraí a spreagadh.	Fás ar líonraí atá ag feidhmiú i nGaeilge	CCG	EnG, ÚnG	ST-MT-LT	Líon na n-imeachtaí agus na dtionscnamh

Cuspóirí SCO 3.2 SCO 3.2 Tacú le húsáid agus le forbairt bhonneagar, chlár agus thionscnamh cultúrtha Chontae na Gaillimhe

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
3.2.1	Tacú go héifeachtach le hearnáil na n-ealaíon ar fud Chontae na Gaillimhe, an Straitéis Chultúir agus Cruthaitheachta agus Plean Ealaíon Chomhairle Chontae na Gaillimhe 2020-2024 a chur i bhfeidhm mar aon le pleananna atá cosúil leis. Ina theannta sin, is féidir ró ríthábhachtach a bheith ag imeachtaí ealaíon áitiúla maidir le buanna cultúrtha an cheantair a chothú agus a chur in iúl, rud a chuireann le tírdhreach ealaíne an phobail.	Tírdhreach ealaíne feabhsaithe faoi stiúir an phobail	CCG	MnT, CCGA, CCGLS, CI	ST-MT-LT	Cur i bhfeidhm Phlean Ealaíon Chomhairle Chontae na Gaillimhe Líon na n-imeachtaí agus na dtionscnamh
3.2.2	Tacú le cur chuige comhoibríoch ilghníomhaireachta agus páirtithe leasmhara chun cláir ealaíon agus cultúir a sholáthar atá dírithe ar leanaí agus ar dhaoine óga trí na bunscoileanna agus na meánscoileanna, trí thionscnaimh áitiúla le páirtithe leasmhara éagsúla, trí cheol a dhéanamh, trí cheardlanna leabharlainne agus trí thionscadail faoi stiúir ealaíontóirí.	Méadú ar líon na leanaí a ghlacann páirt i dtionscnaimh ealaíon, oidhreachta agus cultúir	CCGAO	CCGLS, CI, Creative Schools, GRETB, HCG	ST-MT-LT	Líon na n-imeachtaí agus na dtionscnamh

3.2.3	Déanfaimid cruthaitheacht agus rannchuidiú daoine scothaosta i gContae na Gaillimhe a ghabháil trí thionscnaimh ealaíon, oidhreacht agus cultúir. Rachaimid i dteagmháil le heagraíochtaí áitiúla agus náisiúnta ar nós Aostacht agus Deiseanna, Aoisghníomhaíocht Éireann agus Comhairle Daoine Scothaosta na Gaillimhe.	Méadú ar líon na ndaoine fásta níos sine a ghlacann páirt i dtionscnaimh ealaíon, oidhreacht agus cultúir	CCGAO/CCGLS	CCGAO, GRETB, LCDL, GRA, HCG	ST-MT-LT	Líon na n-imeachtaí agus na dtionscnamh
3.2.4	Tacaíocht a thabhairt do bhonneagar ealaíon, oidhreacht agus cultúrtha, ar nós amharclanna, músaeim áitiúla agus ionaid oidhreacht, ionaid cheoil, spásanna taibhithe, ealaíon agus taispeántais, gailearaithe agus ceardlanna, agus iad a chosaint agus a chur chun cinn. Tá go leor d'úinéireacht phríobháideach nó phobail.	Méadú ar chun cinn na n-ealaíon agus na hoidhreacht agus an chultúir	CCG	CCGAO, GRETB, LCDL, GRA, HCG	ST-MT-LT	Líon na n-imeachtaí agus na dtionscnamh
Cuspóirí SCO 3.2 Tionscnaimh thurasóireachta, sócmhainní agus tionscail tacaíochta tánaisteacha a fhorbairt agus tacaíocht a thabhairt dóibh						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
3.2.5	Tacú le Contae na Gaillimhe a fhorbairt mar phríomhcheann scríbe turasóireachta agus acmhainneacht turasóireachta inbhuanaithe an bhonneagair chultúir agus oidhreacht atá ann cheana a fhorbairt agus bonneagar áineasa faoin aer agus oidhreacht nádúrtha na Gaillimhe a fheabhsú.	Méadú ar líon na dturasóirí	CCG	Seirbhís Leabharlainne, CI, Scoileanna Cruthaitheacha, GRETB,	ST-MT-LT	Méadú ar líon na dturasóirí
3.2.6	Tacú le Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe 2023-2031 agus í a chur chun cinn trí mheitheal thiomnaithe le comhpháirtithe straitéiseacha a dhéanfaidh maoirseacht ar obair chomhoibríoch ar fud an Chontae, lena n-áirítear an Straitéis Turasóireachta.	Cur chuige spriocdhírthe ilghníomhaireachta i leith na turasóireachta	CCG	FI, WI, ÚG, Coillte, NPWS, OPW, LEO	ST-MT-LT	Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe 2023-2031 a chur i bhfeidhm agus monatóireacht a dhéanamh air
3.2.7	Na hacmhainní agus an cultúr uathúil agus na deiseanna uathúla turasóireachta laistigh den Chontae a aithint, a chur chun cinn, a mhargú agus a chur in iúl go soiléir.	Méadú ar thurasóireacht	CCG	FI, WI, ÚG, Coillte, NPWS, OPW, LEO	ST-MT-LT	Líon na gclár margaíochta agus cumarsáide

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 4: CONTAE INROCHTANA LE LONNAÍOCHTAÍ SPLEODRACHA UIRBEACHA AGUS TUAITHE

LÁIDREACHTAÍ

- Tá fás daonra ag teacht ar bheagnach gach baile, leis na rátaí méadaithe is mó i mBaile Chláir (32.5%) Maigh Cuilinn (28.0%). (Daonáireamh 2022)
- Fás atá ag teacht ar an stoc tithíochta ar aon dul le fás daonra, le méadú ag teacht ar dhaonra (7.8%) agus ar stoc tithíochta (7.9%) ag na rátaí céanna, le 264 teach cónaithe críochnaithe in 2024Q2 agus 963 críochnaithe in 2023. (Daonáireamh 2022, an Phríomh-Oifig Staidrimh)
- Tá acmhainneacht cóireála fuíolluisce ag tabhairt tacaíocht d'fhorbairt, agus tuairiscítear go bhfuil acmhainneacht ar fáil in 88.6% de na háiseanna cóireála fuíolluisce. (Uisce Éireann, 2022)
- Rannpháirtíocht láidir áitiúil i dtionscadail maidir leis an gcomhshaoil a bhreáthú agus a fheabhsú, le 30 grúpa 'Bailte Slachtmhara' gníomhach sa Chontae. (PPN na Gaillimhe)
- Tá an-mheas ar spásanna glasa atá ann cheana féin, agus thug 72% de fhreagróirí an tsuirbhé rátáil dhearfach orthu. (Suirbhé Poiblí GLECP)
- Rátaí réasúnta ard úinéireachta tí (78.8% a bhfuil morgáiste acu nó arna gceannach go hiomlán) a thugann le tuiscint go bhfuil rátaí níos airde de chobhsaíocht tithíochta ann i gcomparáid leis an meán náisiúnta (68.9%) (Daonáireamh 2022)
- Tá ceithre cinn de na cúig oileán amach ón gcósta is mó daonra in Éirinn —Inis Mór, Inis Óirr, Inis Meáin, agus Inis Bó Finne - suite i gContae na Gaillimhe. Cuireann sé seo béim ar an tábhacht a bhaineann le sainchláir a chur i bhfeidhm chun pobail bhríomhar na n-oileán seo a chosaint agus a fhorbairt. (Daonáireamh 2022)

DÚSHLÁIN

- Ráta folúntais chónaithe réasúnta ard (10.7%) agus ráta ard folúntais tráchtála (13.7%). Aithníodh sa chomhairliúchán poiblí tionchair dhiúltacha amhairc agus shóisialta. (Daonáireamh 2022, Suirbhé Poiblí & Gnó GLECP)
- Úsáid íseal iompair phoiblí (2%) agus iompair ghníomhaigh (5.3%) do thurais chuig an obair, rud a fhágann spleáchas mór ar fheithiclí pearsanta. Cuireadh é seo i dteannta le hiarratas ar mhinicíocht fheabhsaithe agus ar raon níos leithne modhanna iompair phoiblí. (Daonáireamh 2022, Suirbhé Poiblí GLECP)
- Thuairiscigh 73.0% de fhreagróirí an tsuirbhé gur dúshlán suntasach é rochtain ar an tithíocht d'athbheochan Bailte agus Sráidbhailte. (Suirbhé Poiblí GLECP)
- Comharthaí nascachta agus éagothroime/míbhuntáiste digiteach le nascacht idirlín teaghlaigh (87.8%) i bhfad níos ísle ná meán an Stáit (90.5%). (Daonáireamh 2022)
- Dúirt 44.8% de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí go raibh 'Áit Phoiblí agus Spásanna Comhroinnte' go holc agus go raibh siad ag iarraidh infheistíocht níos cothroime a fheiceáil i bhfeabhsuithe na háiteanna poiblí ar fud limistéir uirbeacha agus tuaithe (Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)
- D'aithin 43.6% de fhreagróirí an tsuirbhé gnó go raibh rátaí na bhfolúntas tráchtála agus infhaighteacht spáis mar dhúshlán do ghnólachtaí reatha. (Suirbhé Gnó GLECP)
- An dúil i níos mó siopaí áitiúla, seirbhísí pearsanta agus gnólachtaí fáilteachais le 72.8% de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí a rá go raibh an soláthar reatha go holc nó measartha. (Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)
- Léiríodh sa chomhairliúchán go bhfuil éileamh ar infheistíocht agus ar thacaíochtaí méadaithe atá spriocdhírithe ar oileáin amach ón gcósta. (Tuarascáil Chomhairliúcháin GLECP)

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Tá timpeall trí cheathrú (75.6%) de mhuintir Chontae na Gaillimhe ina gcónaí i lonnaíochtaí tuaithe, ráta atá níos airde ná an meán sa NWR agus sa Stát. De réir mar a thagann méadú ar an daonra, leanann d'fhás teacht ar an éileamh ar thithíocht i gcomharsanachtaí agus i mbailte ardchaighdeán. De réir an Daonáirimh 2022, bhí céatadán níos airde de thithe folmha i gContae na Gaillimhe, agus dheimhnigh NWRA go raibh ráta níos airde tithe tréigthe i naoi mbaile i gContae na Gaillimhe ná mar a bhí sa Stát. Fuarthas amach i suirbhé 2022 NOAC go raibh 20% den Chontae neamhthruaillithe agus saor ó bhruscar, ag teacht le comhréir an Stáit.

Tá roinnt tionscnamh agus eagraíochtaí mar chuid de Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe a bhfuil sé mar aidhm acu tacaíocht a thabhairt do bhailte bríomhara, lena n-áirítear an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte, Sráidbhailte Cliste, agus an Clár LEADER, i measc nithe eile. Cuidíonn na tionscnaimh seo ar leibhéal áitiúil le tacaíocht a thabhairt d'aidhmeanna náisiúnta atá san áireamh i mbeartais ar nós 'Our Rural Future' agus 'Town Centres First Policy'.

Léiríodh sa chomhairliúchán poiblí go raibh meas ar lár na mbailte agus na sráidbhailte, go háirithe ar an réimse poiblí agus ar spásanna glasa poiblí. Bhí dúil ann feabhas a chur ar na háiteanna seo, le hiarrachtaí dul i ngleic le tréigean agus tacaíocht a thabhairt lena mbreáthnú. Chuir na rannpháirtithe in iúl go láidir go raibh inrochtaineacht ina ardtosaíocht, ó thaobh iompair agus dearadh spásanna poiblí de. D'aithin rannpháirtithe na dúshlán a bhaineann leis an ngéarchéim leanúnach tithíochta agus costais mhaireachtála agus léirigh siad an gá atá le forbairt chothromaithe inbhuanaithe chun cóiríocht chuí a chur ar fáil do dhaonra an Chontae atá ag dul i méid.

I measc na bpríomhthéamaí a thiocfadh as an gcomhairliúchán poiblí a bhain leis an sprioc seo bhí: Iompar/Inrochtaineacht, Athnuachan agus Athbheochan Bailte, Sráidbhailte agus Oileán, Forbairt Chothrom Inbhuanaithe, Turasóireacht, Spás Poiblí/Spásanna Glasa, Tithíocht agus Mórtas Ceantair.

Tá sé mar aidhm ag an Sprioc Ardleibhéil seo sráidbhailte, bailte agus lonnaíochtaí bríomhara a chinntiú a sholáthraíonn áiteanna poiblí tarraingteacha inrochtana agus a chuireann le hardchaighdeán beatha do mhuintir na háite agus do chuairoteoirí araon.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- SCO 4.1** Tacú le bailte agus sráidbhailte Chontae na Gaillimhe chun feidhmiú mar mhoil shóisialta, chultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.
- SEDO 4.2** Tacú le forbairt inbhuanaithe agus athghiniúint bailte, sráidbhailte agus oileáin Chontae na Gaillimhe.
- SEDO 4.3** Feabhas a chur ar rochtain chothrom ar theicneolaíocht dhigiteach, fhaisnéise agus chumarsáide agus ar úsáid na teicneolaíochta sin.
- SEDO 4.4** Iompar agus gluaiseacht chuig, ó agus laistigh de Ghaillimh a fheabhsú agus a leathnú.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; RPO3.1, RPO 3.2, RPO 3.3, RPO 4.6, RPO 4.7 agus RPO 6.60.

Sprioc 4: Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe

CuspóiríSCO 4.1 Tacú le bailte agus sráidbhailte Chontae na Gaillimhe chun feidhmiú mar mhoil shóisialta, chultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
4.1.1	Creatlach shóisialta na mbailte níos lú a neartú trí thionscnaimh faoi cheannas páirtithe leasmhara (údarás áitiúil, gnólachtaí, tiarnaí talún, grúpaí pobail etc.) ar nós na Foirne Baile, Comhlachais Tráchtála, Grúpaí Forbartha Áitiúla, PPN agus grúpaí pobail eile.	Méadú ar rannpháirtíocht na saoránach	LCDC/CBS	CCG, PPN, GSP, grúpaí pobail áitiúla	ST-MT-LT	Líon na bpáirtithe leasmhara a ghlacann páirt ghníomhach
4.1.2	Oibriú le pobail áitiúla chun tacú le hobair dheonach agus é a spreagadh, agus chun acmhainneacht a fhothú trí mheantóireacht, oiliúint, soláthar faisnéise agus forbairt líonra.	Méadú ar shaorálaíochas	CFPÁ	CCG, GCLS, LDCanna, OPC, Líonra na mBailte Slachtmhara, SICAP	ST-MT-LT	Méadú ar rátaí saorálaíochais de réir na Príomh-Oifige Staidrimh
4.1.3	Cur le líonraí áitiúla atá ann cheana féin agus líonraí áitiúla nua a chruthú laistigh den chontae d'ealaíontóirí, d'fhéilte agus do ghrúpaí deonacha chun cultúr comhoibríoch tacúil a chruthú maidir le hacmhainn a roinnt, agus malartú eolais agus scileanna.	Méadú ar líon agus ar acmhainneacht na ngréasán	CFPÁ	CCGA, GCLS, LCCanna, SICAP, LEO,	ST-MT-LT	Líon na líonraí pobail
4.1.4	A chinntiú gur féidir le Leabharlanna leanúint lena ról mar mhoil phobail chuimsitheacha a sholáthraíonn rochtain ar fhaisnéis, chomh maith lena bheith ina n-ionaid le haghaidh gníomhaíochtaí sóisialta agus cultúrtha.	Méadú ar líon agus rannpháirtíocht na Leabharlainne	CFPÁ	GCLS	ST-MT-LT	Méadú ar chuaipteanna leabharlainne

CuspóiríSEDO 4.2 Tacú le forbairt inbhuanaithe agus athghiniúint bailte, sráidbhailte agus oileáin Chontae na Gaillimhe						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
4.2.1	Tosaíocht a thabhairt do thionscadail agus do thograí as a dtiocfaidh athbheochan agus athnuachan sóisialta agus eacnamaíoch laistigh de bhailte agus sráidbhailte. Déanfaidh an tÚdarás Pleanála gearáil ar éagsúlacht na gcistí atá ar fáil lena n-áirítear LIHAF, Cistí Athghiniúna agus Forbartha Uirbí agus Tuaithe, Ciste Gníomhachtais Aeráide agus Ciste Teicneolaíochtaí Bunathraitheaca de bhun an chuspóra seo.	Athbheochan bailte agus sráidbhailte	CCG	CCG, GCLS, LDCanna, OPC, Líonra na mBailte Slachtmhara, TT	ST-MT-LT	Líon na dtionscadal agus na dtograí ina ndírítear ar athbheochan agus athnuachan sóisialta agus eacnamaíoch

4.2.2	Tosaíocht a thabhairt do thionscadail agus do thograí a chinnteoidh gur féidir le páirtithe leasmhara gearáil éifeachtach a dhéanamh ar éagsúlacht na gcistí atá ar fáil lena n-áirítear LIHAF, Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbeach agus Tuaithe, LEADER, Ciste Gníomhachtaithe Aeráide agus Ciste Teicneolaíochtaí Bunathraitheacha i measc cistí eile.	Méadú ar rochtain ar mhaoiniú d'athghiniúint uirbeach agus tuaithe	LDC	LCDC, PPN, CCG	ST-MT-LT	Líon na dtionscadal athghiniúna ar cuireadh tús leo a rianú
4.2.3	Scéimeanna agus tionscnaimh um Athnuachan Bailte agus Sráidbhailte a chur chun cinn go gníomhach ar fud Chontae na Gaillimhe lena n-áirítear an Beartas um Thús Áite a thabhairt do Lár an Bhaile agus Seiceálacha Sláinte Comhoibritheacha Lár an Bhaile de réir phleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe.	Méadú ar Phleananna Athghiniúna agus Seiceálacha Sláinte	CBS	CCG, ÚnG, LCDC, PPN	ST-MT-LT	Líon na Seiceálacha Sláinte curtha i gcrích agus líon na bpleananna athghiniúna
4.2.4	Tacú le forbairt inbhuanaithe agus báuil na n-oileán chun tairbhe do phobail na n-oileán i gcoitinne agus chun spreagadh a thabhairt d'fhorbairt a chuireann le forbairt eacnamaíoch agus shóisialta na n-oileán san fhadtéarma.	Méadú ar bhonneagar sóisialta agus eacnamaíoch ar na hOileáin	LDCanna	CCG, ÚnG, LCDC, PPN	ST-MT-LT	Líon na dtionscadal agus tionscnamh bonneagair shóisialta agus eacnamaíoch ar na hOileáin

Cuspóirí

SEDO 4.3 Feabhas a chur ar rochtain chothrom ar theicneolaíocht dhigiteach, fairsnéise agus chumarsáide agus ar úsáid na teicneolaíochta sin

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
4.3.1	Leanfaidh leabharlanna le feabhas a chur ar rannpháirtíocht an phobail trí cheardlanna litearthachta digité a óstáil, rochtain TF a chur ar fáil, agus iad féin a bhunú mar ionaid iontaofa le haghaidh fairsnéise cruinn.	Feabhas a chur ar rochtain dhigiteach trí na Leabharlanna	CCGLS	LDS, PPN, LDS,	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh digiteach arna seachadadh
4.3.2	Iarrachtaí straitéiseacha na Gaillimhe a chothú chun claochlú digiteach, nascacht agus infreastruchtúr a chur chun cinn agus a chumasú trí leas a bhaint as cláir agus tionscnaimh lena n-áirítear na Scéimeanna Leathanbhanda Náisiúnta, Straitéis Dhigiteach Chontae na Gaillimhe, LEADER agus cláir eile chun clúdach leathanbhanda a mhéadú agus bonneagar TFC sa Chontae a fheabhsú.	Feabhas a chur ar bhonneagar digiteach agus nascacht	CCG	GRETB, ÚnG, NBI	ST-MT-LT	
4.3.3	Spreagadh a thabhairt d'úsáid éifeachtach na n-acmhainní atá ar fáil i moil dhigiteacha atá ann cheana féin agus i moil dhigiteacha nua, i spásanna cianoibre, in áiseanna comhoibrithe chun tacú le digitiú na bpobal áitiúil.	Feabhas a chur ar úsáid mhoil dhigiteacha agus áiseanna comhoibrithe	CCG	LCDC, LDS, PPN,	ST-MT-LT	

4.3.4	Cuirfidh LEOanna deontais dhigiteacha agus comhairleoireacht ar fáil chun a chinntiú go bhfuil tacaíocht maidir le digiteáil á tabhairt do ghnólachtaí beaga agus rannchuideoidh siad leis an sprioc de 90% d'fhiontraíocht bhunúsach dhigiteach a bhaint amach faoi 2030.	Méadú ar dheine digití na bhfiontar	LEO	LCDC, EI, PPN	ST-MT-LT	Líon na ngnólachtaí a fhaigheann tacaíochtaí gnó
4.3.5	Cláir agus tionscnaimh oiliúna a chur chun feidhme atá dírithe ar an deighilt dhigiteach a laghdú trí litearthacht dhigiteach a fheabhsú agus trí thacaíocht a thabhairt do gach sciar den phobal a bheith rannpháirteach agus an leas is fearr a bhaint as deiseanna digiteacha.	Feabhas a chur ar scileanna digiteacha agus rannpháirtíocht ar líne	CCG	LCDC, LDS, PPN	ST-MT-LT	Líon na ndaoine a fhaigheann cláir agus tionscnaimh oiliúna
Cuspóirí SEDO 4.4 Iompar agus gluaiseacht chuig, ó agus laistigh de Gaillimh a fheabhsú agus a leathnú						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
4.4.1	Úsáid iompair phoiblí a chur chun cinn agus athrú múnla ó úsáid an ghluaisteáin phríobháidigh go dtí úsáid modhanna iompair níos inbhuanaithe a spreagadh trí iompar poiblí, iompar gníomhach agus réitigh iompair inbhuanaithe eile a chur chun cinn agus a éascú.	Laghdú ar spleáchas ar charranna príobháideacha	CBS	TFI, NTA, IR, ESB, CCG	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh
4.4.2	Tacú le hinfheistíocht agus le feabhsuithe thar gach earnáil iompair a thacóidh le pobal a dhírítear air, le fás eacnamaíoch agus le modhanna taistil níos inbhuanaithe lena n-áirítear siúl, rothaíocht agus iompar poiblí.	Méadú ar rochtain agus nascacht ar fud Chontae na Gaillimhe	CBS	TFI, NTA, IR, ESB, CCG	ST-MT-LT	Líon tacaíochtaí infheistíochta agus feabhsúcháin
4.4.3	Tacú leis an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus le 'Local Link' agus le páirtithe leasmhara agus grúpaí pobail eile chun bonneagar iompair a fheabhsú agus seirbhísí a nuashonrú.	Feabhas a chur ar bhonneagar iompair agus nascacht	CBS	TFI, NTA, IR, ESB, CCG	ST-MT-LT	Líon tacaíochtaí infheistíochta agus feabhsúcháin

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 5: CONTAE INBHUANAITHE AGUS SEASMHACH Ó THAOBH NA HAERÁIDE

LÁIDREACHTAÍ

- Is é Gaillimh an **dara contae is mó in Éirinn**, ag clúdach achar 6,149km² agus **cósta a shíneann go 2,000km²**. Aithníodh sa chomhairliúchán **an dúil i limistéir chósta a chosaint agus a fheabhsú** agus deiseanna a ghíaráil sa gheilleagar gorm. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léiríonn comhairliúchán poiblí go bhfuil meas agus luach an bpobal ar **thimpeallachtaí nádúrtha fairsinge** an Chontae, le 72.2% ag rátáil na timpeallachta nádúrtha go dearfach. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Aithníodh sa chomhairliúchán poiblí go raibh meas áitiúil ar iarrachtaí reatha i dtreo **caomhnú na bithéagsúlachta agus na hoidhreachtá nádúrtha**, le haitheantas dearfach, le 61.1% a rá go raibh sé dearfach. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Aithníodh sa chomhairliúchán **dúil suntasach inár dtimpeallacht nádúrtha a chaomhnú agus a fheabhsú trí chleachtais úsáid talún inbhuanaithe a chur i bhfeidhm agus a chur chun cinn**. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- D'aithin 39.6% de fhreagróirí an tsuirbhé gnó na **dreasachtaí reatha chun astuithe carbóin a laghdú agus cleachtais atá neamhdhióbhálach don chomhshaoil a chur chun cinn**, agus thacaigh siad leo. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Aithníodh sa chomhairliúchán **suim mhór phoiblí i nglacadh fuinnimh in-athnuaite**. Mar sin féin, níor luaigh ach 15% de fhreagróirí an tsuirbhé go bhfuil na leibhéil reatha go maith. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Tá **46 eagraíocht dheonach ghníomhach ann atá dírithe ar iarrachtaí comhshaoil**, rud a léiríonn rannpháirtíocht láidir áitiúil i ngníomhú aeráide agus inbhuanaitheacht. *PPN Chontae na Gaillimhe*
- Éilítear leis an **Sainordú na hEarnála Poiblí um Ghníomhú ar son na hAeráide 2024** ar chomhlachtaí poiblí na hÉireann astaíochtaí **gás ceaptha teasa a bhaineann le fuinneamh a laghdú** 51% agus éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú 50% faoi 2030, lena gcuirtear béim ar an ngá atá le tosaíocht a thabhairt do spriocanna maidir gníomhaíochta aeráide. *(Sainordú na hEarnála Poiblí um Ghníomhú ar son na hAeráide 2024)*

DÚSHLÁIN

- Dúirt 46.3% de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí go raibh an **bainistiú dramhaíola go holl** sa Chontae. Luaigh go leor acu saincheisteanna a chuireann bac ar ghlacadh **cleachtais dramhaíola inbhuanaithe**, cosúil leis an easpa boscaí bruscair poiblí, an easpa ionaid athchúrsála saor in aisce, agus forchur na dtáillí athchúrsála. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Aithníodh sa phróiseas comhairliúcháin go bhfuil **dúil ann le haghaidh breis trédhearcachta agus idirphlé méadaithe idir an rialtas, an earnáil phríobháideach agus pobail áitiúla**. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léirigh an comhairliúchán go raibh imní ann maidir leis an **gcostas ard a bhaineann le cleachtais ghnó glasa/inbhuanaithe a chur i bhfeidhm**, agus mheas 49.5% de fhreagróirí an tsuirbhé gnó gur dúshlán measartha nó suntasach é **infhaghteacht tacaíochtaí chun cleachtais ghnó inbhuanaithe a ghlacadh**. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Le linn an chomhairliúcháin, aithníodh **easpa bealaí nó bealaí sábháilte rothaíochta agus siúil, glasbhealaí agus siúlbealaí cósta nach bhfuil sách maith** mar fhachtóirí a chuir leis an **spleáchas ard ar fheithiclí pearsanta**. Le 80.9% ag déanamh turas chun na hoibre le feithicil phearsanta, 12.7% níos airde ná an meán náisiúnta. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Léirigh 91.5% de fhreagróirí an tsuirbhé um ghníomhú ar son na haeráide le déanaí **gur mhian leo feabhas a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh a dtithe nó a ngnólachtaí**, agus aithníodh costas mar an chonstaic is mó. *Suirbhé um Ghníomhú ar son na hAeráide*
- D'aithin 90% de fhreagróirí an tsuirbhé phoiblí **dúshlán agus srianta maidir le roghanna iompair inbhuanaithe**. *(Suirbhé Poiblí GLECP)*
- Thuairiscigh 49.5% de na freagróirí sa Suirbhé Gnó GLECP **dúshlán maidir le rochtain a fháil ar thacaíocht chun cleachtais tráchtála inbhuanaithe a ghlacadh**. Leagadh béim sa chomhairliúchán ar an ngá atá le tacaíochtaí agus seirbhísí airgeadais agus oideachais níos fearr. *(Suirbhé Gnó GLECP)*

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Is ceantar tuaithe é Contae na Gaillimhe le timpeallachtaí nádúrtha fairsinge. Tá leibhéil truaillithe bruscair cosúil leis an Stát, agus meastar go bhfuil 20% de Chontae na Gaillimhe neamhthruaillithe. Mar sin féin, ciallaíonn sé seo fós go bhfuil 80% de Chontae na Gaillimhe truaillithe go páirteach ar a laghad. Tá dea-bhail ar uiscebhealaí Chontae na Gaillimhe agus tá líon na n-aibhneacha agus na lochanna a bhfuil stádas éiceolaíochta sásúil acu níos airde ná an Stát. Tá bearta coillteoireachta suntasacha glactha i gContae na Gaillimhe ach tá moilliú beag tagtha ar an ráta seo le tamall anuas. Tugann sonraí le fios go bhféadfadh iompar ar fud Chontae na Gaillimhe a bheith níos inbhuanaithe, le carr amháin ar a laghad ag 92.1% de na teaghlaigh agus 80.9% de dhaoine ag dul chun na hoibre le feithicil phríobháideach, an dá cheann níos airde ná meán an Stáit. Chomh maith leis seo bhí líon na ndaoine ag úsáid feithicil leictreacha i gContae na Gaillimhe ag méadú go mall ach tá méadú tagtha air. Chomh maith le neamhéifeachtúlachtaí féideartha san iompar, tá neamhéifeachtúlachtaí ann freisin i dtithe cónaithe ar fud Chontae na Gaillimhe, agus ní bhfuair ach 23% de na líonta tí a ndéantar iniúchadh orthu Rátáil Fuinnimh Foirgnimh A nó B. Mar sin féin, tá acmhainneacht shuiteáilte suntasach ag Contae na Gaillimhe maidir le táirgthe fuinnimh gaoithe, rud a ghin os cionn €2 mhilliún i rátaí tráchtála a bhí iníoctha le Comhairle Chontae na Gaillimhe.

Leis an Acht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021, bunaíodh creat le spriocanna agus gealltanais shoiléire, ar nós laghdú 7% ar an meán in aghaidh na bliana a bhaint amach ar astaíochtaí foriomlána gáis cheaptha teasa ó 2021 go 2030 agus a bheith neodrach ó thaobh aeráide de faoi 2050. Leagtar amach leis an Sprioc Ardleibhéil seo creat leathan le haghaidh aistriú go sochaí ísealcharbóin a bheidh seasmhach ó thaobh na haeráide trí gháis cheaptha teasa a laghdú, trí éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú, agus trí fhuinneamh in-athnuaite a mhéadú. Teastaíonn agus ní mór do phobail cur le gníomhaíocht áitiúil ar son na haeráide. Mar sin

de, beidh cúnamh chun cumas a neartú & feasacht agus tionscnaimh áitiúla um ghníomhaíocht aeráide ina ngnéithe tábhachtacha chun bheith ina chontae atá aeráid-díonach ó thaobh na haeráide de.

Léirigh comhairliúchán poiblí go raibh an tóir ann ar dheiseanna méadaithe chun páirt a ghlacadh i ngníomh aeráide. Leagadh béim ar an mbithéagsúlacht a chosaint agus a fheabhsú mar thosaíocht. Ina theannta sin, léirigh na rannpháirtithe tuiscint agus díograis maidir le fuinneamh inathnuaite a tháirgeadh agus a úsáid. Chuir rannpháirtithe in iúl freisin gurbh fhearr leo méadú ar roghanna iompair inbhuanaithe. I measc na bpríomhthéamaí a thiocfadh as an gcomhairliúchán poiblí a bhain leis an sprioc seo bhí: An Comhshaoil Nádúrtha, an Geilleagar Glas, Leas a bhaint as Acmhainní Nádúrtha, Iompar Inbhuanaithe/Glas, an tAistriú Cóir, Oideachas Aeráide, agus an Geilleagar Ciorclach.

Tá sé mar aidhm ag an Sprioc Ardleibhéil seo timpeallacht nádúrtha Chontae na Gaillimhe a chaomhnú agus limistéir shláintiúla éiceolaíochta an Chontae a leathnú. Ina theannta sin, féachann an sprioc le Contae na Gaillimhe a bhogadh i dtreo neodracht aeráide trí fhuinneamh in-athnuaite, éifeachtúlacht fuinnimh agus inbhuanaitheacht.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- SCO 5.1** Rannpháirtíocht an phobail agus an ghnó i ngníomhaíocht chomhshaoil a mhéadú agus lorg carbóin Chontae na Gaillimhe a laghdú.
- SEDO 5.2** Aistriú Cóir a chinntiú i gContae na Gaillimhe.
- SEDO 5.3** Tacú le cosaint, caomhnú agus feabhsú na hoidhreachtá nádúrtha agus na bithéagsúlachta ar fud an Chontae.
- SEDO 5.4** Geilleagar glas, geilleagar ciorclach agus todhchaí fuinnimh inbhuanaithe na Gaillimhe a fhorbairt.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; RPO 3.5, RPO 5.1, RPO 5.2, RPO 5.4, RPO 5.18, RPO 5.22, RPO 6.41 agus RPO 6.42.

Sprioc 5: Contae Inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide de

CuspóiríSCO 5.1 Rannpháirtíocht an phobail agus an ghnó i ngníomhaíocht chomhshaoil a mhéadú agus lorg carbóin Chontae na Gaillimhe a laghdú

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
5.1.1	Rannpháirtíocht an phobail áitiúil agus an ghnó áitiúil sa ghníomhú ar son na haeráide a éascú trí thionscnaimh oideachais agus oiliúna, trí scaipeadh faisnéise agus trí acmhainní lena bhfeabhsaítear rochtain ar an eolas ábhartha is gá chun tacú leis an gcomhshaol agus leis an athrú aeráide.	Dlús a chur le gníomhú ar son na haeráide faoi stiúir an phobail	CCG	CCG, PPN, GSP, grúpaí pobail áitiúla, CCG-Ealaíon, GCLS, TLFanna, OPC, agus líonraí pobail	ST-MT-LT	Líon na bpobal agus na ngnólachtaí atá ag gabháil d’oiliúint, do chláir oideachais agus do thionscnaimh eile
5.1.2	Tacú le húsáid sruthanna cistiúcháin náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla chun tacú le hoiriúnú don athrú aeráide, le héifeachtúlacht fuinnimh agus le húsáid fuinnimh in-athnuaite.	Caipiteal maidir leis an gcistiú atá ar fáil don ghníomhú ar son na haeráide	CBS	Comhshaol CCG, SEAI, LDCamma	ST-MT-LT	Méadú ar rátaí saorálaíochta sa Phríomh-Oifig Staidrimh (CSO)
5.1.3	A chinntiú gur féidir bonneagar sóisialta, lena n-áirítear leabharlanna agus foirgnimh phobail, a athbhreithniú agus a uasghrádú chun a chinntiú go bhfuil siad tíosach ar fhuinneamh. Is féidir leis na huasghráduithe sin nó le foirgnimh nua a bheith ina samhail phoiblí inbhuanaitheachta d’fhoirgnimh eile.	An timpeallacht thógtha a dhícharbónú	CCG	LCDC, CBS, CCGA, GCLS, SICAP, CCGRCD, CnO, CCGAO,	ST-MT-LT	Líon na líonraí pobail
5.1.4	Plean Gníomhaíochta Aeráide Chomhairle Chontae na Gaillimhe 2024-2029 a chur i bhfeidhm agus ciníochas inbhuanaithe a mhéadú ar fud an Chontae chun cur le spriocanna réigiúnacha agus náisiúnta a bhaint amach.	Cur chuige straitéiseach chun spriocanna a bhaint amach	CCG	CCG, PPN, GSP, grúpaí pobail áitiúla, CCG-Ealaíon, GCLS, TLFanna, OPC, agus líonraí pobail	ST-MT-LT	Monatóireacht agus athbhreithniú ar Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide Chomhairle Chontae na Gaillimhe 2024-2029

CuspóiríSEDO 5.2 Aistriú Cóir a Chinntiú i gContae na Gaillimhe

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
5.2.1	Tacaíocht um Aistriú Cóir a chinntiú dóibh siúd atá ag obair in earnálacha traidisiúnta (feirmeoireacht, talmhaíocht, tionscail eastóscacha) agus dul i dteagmháil le Ciste um Aistriú Cóir an Aontais le haghaidh éagsúlú geilleagair, athchóiriú tailte portaigh agus tionscnaimh soghluaisteachta inbhuanaithe i limistéir cháilitheacha i gContae na Gaillimhe.	Rannpháirtíocht réamhghníomhach sa Phlean agus sa Chiste um Aistriú Cóir	CFPÁ	CCG, PPN, GSP, grúpaí pobail áitiúla,	ST-MT-LT	Líon na dtionscadal a fhaigheann Maoiniú AE um Aistriú Cóir

Cuspóirí SEDO 5.3 Tacú le cosaint, caomhnú agus feabhsú na hoidhreachtá nádúrtha agus na bithéagsúlachta ar fud an Chontae						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
5.3.1	Oidhreacht nádúrtha agus bithéagsúlacht Chontae na Gaillimhe a chosaint agus a fheabhsú trí phleananna ábhartha amhail Plean Pailneora Uile-Éireann, Plean Oidhreachtá agus Bithéagsúlachta Chontae na Gaillimhe 2024-2030, Plean Gníomhaíochta Aeráide Chomhairle Chontae na Gaillimhe 2024-2029, agus Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 a chur i bhfeidhm, agus raon oiliúna agus tionscnamh gaolmhar á gcur ar fáil ag an am céanna.	Tionscnaimh mhéadaithe maidir le cosaint agus caomhnú na bithéagsúlachta	CCG	LCDC, PPN	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh agus na straitéisí caomhnaithe bithéagsúlachta a cuireadh chun feidhme
5.3.1	Oidhreacht ailtireachta, seandálaíochta agus chultúrtha a chaomhnú, a fheabhsú, a bhainistiú agus a chosaint mar phríomhshócmhainní sóisialta, eacnamaíocha agus cultúrtha atá mar chuid lárnach den Chontae agus na hacmhainní luachmhara seo a chosaint trí bhainistíocht chuí, feabhsú íogair agus forbairt chuí.	Iarrachtaí caomhnaithe méadaithe	CCG	OPW, PPN	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh
Cuspóirí SEDO 5.4 Geilleagar glas, geilleagar ciorclach agus todhchaí fhuinneamh inbhuanaithe na Gaillimhe						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
5.4.1	Tacú le forbairt agus úsáid teicneolaíochtaí ísealcharbóin amhail feithiclí leictreacha agus breoslaí ísealcharbóin.	Táirgeadh agus úsáid fuinnimh in-athnuaite a mhéadú	Comhshaol CCG	CCG, SEAI,	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh atá dírithe ar tháirgeadh fuinnimh in-athnuaite
5.4.2	Leabharlanna a chur chun cinn mar cheannairí sa gheilleagar ciorclach trí acmhainní amhail leabhair, DVDanna, cluichí boird, bréagáin, uirlisí ceoil, míreanna ar íasacht, amhail uirlisí gairdín, etc. a thabhairt ar íasacht agus a chomhroinnt.	Rannpháirtíocht mhéadaithe leis an ngeilleagar ciorclach trí Leabharlanna	GCLS	LCDC, PPN	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh lena gcuirtear an geilleagar ciorclach chun cinn
5.4.3	Leanúint de rannpháirtíocht níos mó sa gheilleagar ciorclach a chur chun cinn trí cheardlanna, siopaí deisiúcháin, babhtálacha éadaí agus earraí eile a óstáil, agus spás a chur ar fáil do dhaoine chun earraí amhail éadaí a mhalartú.	Rannpháirtíocht mhéadaithe leis an ngeilleagar ciorclach	CFPÁ	PPN, CCG, GCLS	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh lena gcuirtear an geilleagar ciorclach chun cinn
5.4.4	Bainistíocht agus tionscadail fuinnimh éifeachtacha a chur chun feidhme ar fud gníomhaireachtaí pobail agus stáit atá ailínithe le spriocanna 2030 agus conair ghlan-nialasach.	Spriocanna laghdaithe carbóin a bhaint amach	CFPÁ	CCG, LDCS, PPN	ST-MT-LT	Laghdú carbóin
5.4.5	Gníomhú ar son na haeráide a éascú ar fud an Chontae, trí dhul i dteagmháil agus comhoibriú le páirtithe leasmhara agus le saoránaigh i bhforbairt, i gcur i bhfeidhm agus in athbhreithniú Phlean Gníomhaíochta an Údaráis Áitiúil ar son na hAeráide, agus trí fhaisnéis agus tacaíocht a chur ar fáil dóibh.	Méadú ar ghníomhú ar son na haeráide	CCG	LCDC, PPN, LDCs	ST-MT-LT	Líon na gclár agus na dtionscnamh maidir le gníomhú ar son na haeráide

SPRIOC ARDLEIBHÉIL 6: CONTAE A THUGANN TÚS ÁITE D'FHORBAIRT EACNAMAÍOCH AGUS D'OIDEACHAS

LÁIDREACHTAÍ

- **A Lucht saothair ardoilte**, agus céim tríú leibhéal (os cionn an mheáin náisiúnta) ag os cionn 55 % den daonra idir 25-64 bliana d'aois, arna spreagadh ag rochtain mhaith ar institiúidí oideachais amhail Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, agus Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo. *(Daonáireamh, 2022)*
- Tá **earnáil láidir déantúsaíochta**, i nGaillimh, ina bhfostaítear 15.6 % den lucht saothair atá níos airde ná an meán náisiúnta de 13.2 %. *(Daonáireamh, 2022)*
- Bíonn **rátaí láidre fostaíochta ar taispeáint** go seasta i nGaillimh. Tá ráta fostaíochta 56.6 % ag Contae na Gaillimhe, atá ar aon dul leis an meán náisiúnta, rud a léiríonn **margadh saothair láidir**. Rátaí fostaíochta a mhéadú agus an ráta difhostaíochta is ísle (7.2 %) sa Réigiún. *(Daonáireamh 2022)*
- D'aithin 55.9 % de fhreagróirí an tsuirbhé gnó go raibh **buntáiste straitéiseach** ag baint le **suíomh geografach** Chontae na Gaillimhe chun gnó a dhéanamh. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- **Fás ar líon na bhfontar** in aghaidh gach 1,000 den daonra (49.2 in 2016 go 77.4 in 2022). *(Daonáireamh 2022)*
- Mheas 70.4 % de fhreagróirí gnólachtaí go raibh **braisliú tionscail dearfach**, rud a léirigh an acmhainneacht bhunúsach chun líonraí earnála a chruthú. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Bhí dearcadh **dearfach** ag 75.9 % de fhreagróirí an tsuirbhé gnó ar **Infheistíocht Dhíreach (FDI)**. B'ionann líon iomlán na gcliantchomhlachtaí IDA Ireland atá lonnaithe i nGaillimh agus 94 in 2021, arb ionann é agus 5.6 % de chliantchomhlachtaí náisiúnta IDA Ireland. *(Suirbhé Gnó IDA Ireland/GLECP)*
- D'aithin an tsuirbhé gnó neart i **nasc idirlín ardluais**, agus d'aithin 43.3 % de na freagróirí gur buntáiste suntasach nó measartha é, rud a léiríonn bonneagar digiteach láidir na Gaillimhe a thacaíonn le gnólachtaí. *(Suirbhé Gnó GLECP)*

DÚSHLÁIN

- Bhí **soláthar** agus **inacmhainneacht tithíochta** ina saincheist, agus mheas 67.5% de fhreagróirí an tsuirbhé gnó gur dúshlán é (41.9% suntasach, 25.6% measartha), rud a léiríonn an tionchar a bhí ag an ngéarchéim tithíochta náisiúnta ar earcaíocht, ar choinneáil agus ar cháilíocht fhoriomlán na beatha. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Tá **an-spleáchas ar thionscail thraidisiúnta cosúil le talmhaíocht, foraoiseacht, iascaireacht agus tógáil**, le talmhaíocht ag fostú 6 % agus tógáil 6.3 % den lucht saothair, an dá cheann os cionn na meán náisiúnta. Cruthaíonn an spleáchas sin leochaileachtaí d'athruithe eacnamaíocha. *(Daonáireamh, 2022)*
- Cion ard de **luathfhágálaithe scoile**, agus 6.3 % de dhaoine aonair ag scor den oideachas roimh 15 bliana d'aois, i gcomparáid le 6.1 % ar an leibhéal náisiúnta. *(Daonáireamh, 2022)*
- Ba é **an costas a bhaineann le gnó a dhéanamh an t-ábhar imní** ba shuntasáí a sainaithníodh sa chomhairliúchán, agus shainaithin 91.4 % de na freagróirí gur dúshlán é (53.3 % suntasach, 38.1 % measartha), rud a léiríonn costais oibriúcháin arda, a bhfuil tionchar aige go háirithe ar fhiontair bheaga. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Dúshlán práinneach a bhí i gceist le **saincheisteanna soláthair saothair** agus shainaithin 75.0 % de fhreagróirí an tsuirbhé gnó gur ábhar imní é (40.4 % suntasach, 34.6 % measartha), rud a léiríonn **deacrachtaí maidir le foireann oilte a earcú agus a choinneáil agus an gá atá le hoiliúint/uas-sciliú earnáil-sonrach**. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Measadh go raibh **minicíocht imeachtaí agus tionscnamh gnó áitiúil** ina saincheist ag 56.9% (25.0% suntasach, 31.9% measartha), rud a thugann le fios go raibh gá le deiseanna rannpháirtíochta níos comhsheasmhaí. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Fuarthas amach sa tsuirbhé gnó go measann 69.8% de ghnólachtaí gur dúshlán iad **seirbhísí iompair phoiblí**, agus tugadh faoi deara go mbíonn tionchar acu ar oibríochtaí gnó, ar shoghluaisteacht agus ar choinneáil an lucht saothair. *(Suirbhé Gnó GLECP)*
- Tá **éagothromaíocht eacnamaíoch ann idir ceantair uirbeacha agus ceantair thuaithe** agus baineann ceantar cathrach na Gaillimhe tairbhe as fostaíocht éagsúil, agus tá ceantair thuaithe ag brath ar earnálacha traidisiúnta amhail talmhaíocht, rud a fhágann go bhfuil forbairt éagothrom agus rannpháirtíocht theoranta i rathúnas réigiúnach. *(Suirbhé Gnó GLECP)*

Réasúnaíocht don Sprioc Ardleibhéil seo

Tá sé mar aidhm ag an Sprioc seo tacú le Fás Daonra RSES agus NPF go Cóimheas Fáis Fostaíochta de 3:2 (Daonra/Poist). Faoi láthair, tá réimse leathan earnálacha fostaíochta i gContae na Gaillimhe, lena n-áirítear turasóireacht, fuinneamh in-athnuaite, mara, TFC agus eolaíochtaí beatha, talmhaíocht, miondíol agus arddéantúsaíocht agus ardinnealtóireacht. Tá sé rithábachtach na príomhearnálacha fáis sin a chothabháil agus a leathnú chun geilleagar athléimneach agus inoiriúnaithe a chruthú. Fostaíonn FB Manna 74.3 % den lucht saothair, rud a chinntíonn go bhfuil na tacaíochtaí ag na gnólachtaí seo, chomh maith le haon ghnólachtaí nua nó féideartha, a theastaíonn uathu chun leanúint ag trádáil sa Chontae agus d'fhéadfadh tromlach mór den daonra a fhostú cabhrú le rátaí ísle difhostaíochta Chontae na Gaillimhe a choinneáil agus a laghdú tuilleadh.

Tá 30 fostóir mór i gContae na Gaillimhe, arb ionann iad agus níos mó ná an ceathrú cuid d'fhórsa saothair an Chontae. D'fhéadfadh sé go gcabhródh a chinntiú go spreagtar na cuideachtaí seo chun fanacht sa cheantar lena chinntiú go bhfuil Gaillimh fós ina háit tharraingteach chun gnó a dhéanamh agus go bhfuil a geilleagar seasmhach i gcónaí.

Tá rochtain mhaith ag Contae na Gaillimhe ar institiúidí tríú leibhéal, lena n-áirítear Ollscoil na Gaillimhe agus ATU Chathair na Gaillimhe. I Contae na Gaillimhe bhí céatadán measartha ard de mhic léinn (43.5 %) ag críochnú a gcuid oideachais fhoirmiúil ag 21 bliain d'aois nó níos sine, rud a léiríonn treocht i dtreo daoine atá ag freastal ar oideachas tríú leibhéal, agus sháraigh sé na NWRanna (39.7 %) agus an meán náisiúnta (42.4 %). Idir 2016 agus 2022, tháinig méadú ar líon na ndaoine a bhfuil cáilíochtaí oideachais theasaigh acu sa Chontae, ó 50.4 % go 56.1 %. Cuireann GRETB deiseanna leanúnacha oideachais ar fáil freisin i roinnt ionad agus mol ar fud an Chontae.

Tá roinnt pleananna, beartas agus tionscnamh ann cheana féin lena soláthraítear cuid mhór den mhéid a leagtar amach thuas. Féachfaidh an LECP le tacaíocht a thabhairt dóibh agus cur leo. I measc na bpleananna, na mbeartas agus na dtionscnamh sin tá: Plean Corparáideach Chontae na Gaillimhe, Plean Fiontraíochta

Réigiúnach an Iarthair go dtí 2024, Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch, An Straitéis Náisiúnta Ardoideachais go dtí 2030, agus Straitéis Dhigiteach Chontae na Gaillimhe.

Fuarthas amach sa chomhairliúchán poiblí go raibh na rannpháirtithe an-sásta le saoráidí oideachais, ach aithníodh go raibh gá le fostaíocht bhreise agus uas-sciliú agus oiliúint earnáil-sonrach. I measc na bpríomhthéamaí a thiocfadh as an gcomhairliúchán poiblí a bhain leis an sprioc seo bhí: Fostaíocht, Forbairt Fiontraíochta, Infheistíocht Dhíreach Eachtrach, Oideachas agus Oiliúint, Foghlaim ar Feadh an tSaoil, Teicneolaíocht, agus Taighde agus Nuálaíocht.

Is é is aidhm don Sprioc Ardleibhéil seo tógáil ar na tionscnaimh thuasluaite chun a chinntiú go bhfuil geilleagar athléimneach agus inbhuanaithe ag Contae na Gaillimhe agus gur áit é a leanann sé de bheith ag spreagadh agus ag cothú fiontraíochta, nuálaíochta agus oideachais.

Cuspóirí Inbhuanaithe:

- **SCO 6.1** Tacú leis na nithe seo a leanas agus iad a chur chun cinn: rochtain mhéadaithe chothrom ar dheiseanna oideachais, oiliúna agus foghlaim ar feadh an tsaoil, chomh maith leis rannpháirtíocht mhéadaithe iontu uile.
- **SEDO 6.2** Príomhearnálacha agus frontair nua a mhealladh agus príomhearnálacha agus frontair atá ann cheana a bhfuil acmhainneacht shuntasach fostaíochta, ioncaim agus fáis acu a leathnú.
- **SEDO 6.3** Tacaíocht forbartha a chur ar fáil do mhicrifhiontair agus do FB Manna.
- **SEDO 6.4** Bonneagar agus seirbhísí a fhorbraíonn lucht saothair ag a bhfuil na scileanna is gá chun an geilleagar atá ag teacht chun cinn a chothú agus éileamh a bheith air.
- **SEDO 6.5** Timpeallacht a fhorbairt agus a chothú atá fabhrach don nuálaíocht, don fhiontraíocht agus don fhiontraíocht, lena n-áirítear tionscnaimh phobail agus frontair shóisialta.

Tacaíonn na cuspóirí inbhuanaithe seo leis na cuspóirí tosaíochta réigiúnacha (RPO) de chuid an NWRA RSES; RPO 6.45, RPO 6.46, RPO 6.47, RPO 6.56, RPO 6.57, RPO 7.1, RPO 7.2, RPO 7.3 and RPO 7.5.

Sprioc 6: Contae a thugann tús áite d’fhorbairt eacnamaíoch agus d’oideachas

Cuspóirí SCO 6.1 Rochtain mhéadaithe chothrom ar oideachas, ar oiliúint agus ar dheiseanna foghlama ar feadh an tsaoil agus rannpháirtíocht leo a chur chun cinn agus tacú leo

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
6.1.1	Leanúint de shaoráidí oideachais agus den leabharlann atá ann cheana a chur chun cinn mar ionaid oideachais, oiliúna agus foghlama ar feadh an tsaoil, agus tacaíocht agus acmhainní á gcur ar fáil ag an am céanna do gach aois.	Méadú ar líon na ndaoine atá ag gabháil don fhoghlaím ar feadh an tsaoil	BOOGR	CCGL, OÉG, CCGAO, CCGHO, CCG	ST-MT-LT	An líon daoine atá ag gabháil d’fhoghlaím ar feadh an tsaoil
6.1.2	Leanúint le rochtain a sholáthar ar shaintacaíochtaí oideachais do leanaí agus do dhaoine óga amhail ceadúnais TTRS agus Nessy agus C-Pens. Déan iniúchadh ar thacaíochtaí.	Méadú ar thacaíochtaí oideachais speisialaithe do leanaí	DoE	CCGC, CYPSC, TUSLA, DoE, HSE, CCGLS, NAPD, CnN, MnT	ST-MT-LT	Iad siúd atá ag gabháil do thacaíochtaí oideachais amhantraithe

Cuspóirí SEDO 6.2 Príomhearnálacha agus fiontair nua a mhealladh agus príomhearnálacha agus fiontair atá ann cheana a bhfuil acmhainneacht shuntasach fostaíochta, ioncaim agus fáis acu a leathnú

Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
6.2.1	A chinntiú go gcoinnítear agus go bhforbraítear tarraingteacht na Gaillimhe mar shuíomh d’infheistíocht dhíreach intíre agus eachtrach agus d’fhorbairt réigiúnach trí líonraí straitéiseacha atá ann cheana féin lena n-áirítear an Chonair Eacnamaíoch Straitéiseach, tionscadail AEC, cur chun cinn na bpríomhshuíomhanna fostaíochta atá aitheanta sa GCDP.	Infheistíocht dhíreach intíre agus choigríche a mhealladh agus a choinneáil	EI	LEO, CCG, ÚnG, NEH, CnO, LDCs, DEASP	ST-MT-LT	Líon na straitéisí agus na gclár lena ndírítear ar infheistíocht dhíreach intíre agus fhíochmhar
6.2.2	Tacaíocht spriocdhírithe a chur ar fáil d’earnálacha agus do bhraislí atá ag teacht chun cinn, lena n-áirítear; Turasóireacht; Fuinneamh in-athnuaite agus todhchaí ísealcharbóin; An Geilleagar Muirí agus Gorm; TFC agus Fiontraíocht Dhigiteach; Eolaíocht Bheatha (Teicneolaíocht Leighis, Cógaisíocht, Biteicneolaíocht, Cúram Sláinte); Ard-déantúsaíocht agus Ardinnealtóireacht; Agra-theicneolaíocht agus Agraibhia; agus Miondíol.	Fás in earnálacha agus i mbraislí eacnamaíocha atá ag teacht chun cinn	CBS	LEO, EI, LDCs, CCG	ST-MT-LT	Líon na bhfiontar sna hearnálacha agus sna braislí eacnamaíocha atá ag teacht chun cinn
6.2.3	Bunófar Fóram Eacnamaíoch, ina mbeidh ionadaithe ó gach soláthraí tacaíochta sa Chontae a bhfuil baint acu le tacaíocht agus seirbhís gnólachtaí nuathionscanta agus FBManna, d’fhonn comhar agus comhoibriú a uasmhéadú ar fud an Chontae.	Fóram Eacnamaíoch Bunaithe	CBS	LEO, EI, CCG	ST-MT-LT	Fóram Eacnamaíoch Bunaithe

6.2.4	Dul chun cinn cuideachtaí ó LEOanna go EI a spreagadh i gcomhréir lena gcéim forbartha, agus cistiú, comhairle agus tacaíocht forbartha á dtairiscint ag an am céanna d'fhiontair ardacmhainneachta a bhfuil rath idirnáisiúnta inbhuanaithe agus fás suntasach fostaíochta á lorg acu.	Fás i bhfiontair easpórtála agus i bpoist	EI	LEO, EI, CCGRCD, LDCanna, FC,	ST-MT-LT	Líon na bhfiontar agus iad siúd atá fostaithe
Cuspóirí	SEDO 6.3 Tacaíocht forbartha a chur ar fáil do mhicrifhiontair agus do FBManna					
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
6.3.1	An comhoibriú leis na hionaid fiontraíochta pobail a uasmhéadú chun cabhrú le gnólachtaí nuathionscanta agus le gnólachtaí atá ann cheana fás agus forbairt. Tacú le micrifhiontair agus FBManna trí líonraí láidre gnó agus fóraim nuathionscanta a bhunú.	Tacaíocht agus líonraí feabhsaithe forbartha gnó	LEO	GRETB, ÚnG	ST-MT-LT	An líon gnólachtaí a fhaigheann tacaíocht agus líonraí forbartha fiontair
6.3.2	Leanúint le gnólachtaí áitiúla a nascadh le gníomhaireachtaí forbartha fiontair áitiúla, le comhlachtaí san earnáil phríobháideach agus le gníomhaireachtaí reachtúla chun caidrimh a chothú agus chun riachtanais ghnó a chur chun cinn.	Conairí atreoraithe gnó neartaithe	LEO	EI, CCG, ÚnG, NEH,	ST-MT-LT	Líon na dtacaíochtaí forbartha gnó agus fiontair áitiúil
6.3.3	Maoiniú atá ar fáil do FBManna a fhógairt agus a chur chun cinn, lena n-áirítear deontais indéantachta, príomhdheontais, deontais um leathnú, deontais dhigiteacha, glas do ghnó, tús glas, LEADER, oiriúnú fuinnimh, barainneach don ghnó agus barainneach don ghnó.	Feasacht mhéadaithe ar dheiseanna cistiúcháin agus úsáid mhéadaithe na ndeiseanna sin	LEO	LDCanna	ST-MT-LT	Líon na sruthanna cistiúcháin atá ar fáil

Cuspóirí SEDO 6.4 Bonneagar agus seirbhísí a fhorbraíonn lucht saothair ag a bhfuil na scileanna is gá chun an geilleagar atá ag teacht chun cinn a chothú agus éileamh a bheith air						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
6.4.1	Úsáid a bhaint as scéimeanna gníomhachtaithe mhargadh an tsaothair ar nós Fostaíocht Phobail, Scéim Shóisialta na Tuaithe, agus TUS chun seirbhísí pobail a sholáthar agus tacú le cláir agus imeachtaí a bhaineann le fostóirí ar fud an Chontae.	Rannpháirtíocht fheabhsaithe sa phobal agus tacaíocht fheabhsaithe d'fhostóirí	LEO	LDCanna, LCDC, CBS, EI, FRCanna	ST-MT-LT	Líon na ndaoine atá ag gabháil do scéimeanna mhargadh an tsaothair
6.4.2	Tacú go gníomhach le forbairt inbhuanaithe éiceachóras ardoideachais agus oiliúna na Gaillimhe, trí thacaíocht a thabhairt do mhaoiniú agus d'infheistíocht straitéiseach.	Éiceachóras ardoideachais agus oiliúna neartaithe	OÉG	NoG, GRETB, EI, CCG, GRETB	ST-MT-LT	Líon na gclár oideachais agus oiliúna
6.4.3	Measúnuithe spriocdhírthe ar riachtanais scileanna a dhéanamh chun cláir bunaithe ar riachtanais afhorbairt a thabharfaidh na scileanna don lucht saothair a theastaíonn ó fhostóirí nua agus ó fhostóirí atá ann cheana sa gheilleagar atá ag teacht chun cinn.	Forbairt an lucht saothair ailínithe le riachtanais an mhargaidh	LEO	NoG, GRETB, EI, CCG, GRETB	ST-MT-LT	Líon na ndaoine atá ag gabháil do thionscnaimh forbartha lucht saothair
Cuspóirí SEDO 6.5 Timpeallacht a fhorbairt agus a chothú atá fabhrach don nuálaíocht, don fhiontraíocht agus don fhiontraíocht, lena n-áirítear tionscnaimh phobail agus fiontair shóisialta						
Líon	Cur síos ar an nGníomh	Toradh Inmhianaithe	Ceannasaí an Ghnímh	Comhpháirtithe an Ghnímh	Fráma ama	PFT
6.5.1	Forbairt fiontraí atá ann cheana, fiontraí nua agus fiontraí ionchasach a spreagadh trí chomhairle ghinearálta agus faisnéis ghinearálta a chur ar fáil maidir le gnó a thosú, lena n-áirítear: teoracha do ghnólachtaí nuathionscanta, deiseanna oiliúna, pleanáil agus taighde gnó, foinsí maoinithe agus tacaíochta, acmhainní ar líne, LEADER, caipiteal, acmhainní LEO na Gaillimhe ar líne agus acmhainní priontála, tacaíochtaí meantóireachta i measc nithe eile.	Pobal fiontraíochta atá cumhachtaithe agus faoi bhláth	LEO	ÚnG, LCDC, CBS, EI	ST-MT-LT	Líon na ndaoine atá ag gabháil do thacaíochtaí fiontraíochta
6.5.2	Leanúint den chuimsiú agus den inrochtaineacht san fhiontraíocht a chur chun cinn, go háirithe i measc grúpaí faoi ghannionadaíocht, lena n-áirítear daoine faoi mhíchumas agus daoine a fhaigheann leas sóisialta i measc grúpaí eile. Bhainfí é sin amach trí fhor-rochtain agus rannpháirtíocht, comharthaíocht, comhairliúchán, oiliúint, meantóireacht, pleanáil ghnó agus meantóireacht.	Cuimsiú agus éagsúlacht níos fearr san fhiontraíocht	LEO	EI, GRETB, CCG, Microfinance Ireland, OÉG, MI	ST-MT-LT	Líon na dtionscnamh atá dírithe ar éagsúlacht san fhiontraíocht a mhéadú

9. MONATÓIREACHT AGUS MEASTÓIREACHT

9.1 Cé a dhéanfaidh monatóireacht agus athbhreithniú ar chur i bhfeidhm agus ar dhul chun cinn an LECP?

Déanfaidh grúpa oibre neamhspleách de pháirtithe leasmhara frontair, nuálaíochta agus pobail áitiúla monatóireacht rialta ar na Pleananna Forfheidhmithe seo.

9.2 Cé chomh minic a dhéanfar athbhreithniú ar an LECP?

Cuirfear an LECP ar fáil trí shraith Pleananna Cur Chun Feidhme Bliantúla a chomhaontófar ag tús gach bliana chun na spriocanna atá leagtha amach a bhaint amach. Déanfar monatóireacht ar na Pleananna Forfheidhmithe seo ar bhonn leanúnach, agus déanfar tuarascáil a ullmhú agus a chur faoi bhráid LCDC agus SPC Chontae na Gaillimhe gach dhá bhliain.

Mar thoradh air sin, déanfar athbhreithniú foirmiúil ar an dul chun cinn trí huaire thar shaolré LECP. Déanfar dhá athbhreithniú eatramhacha in 2026 agus 2028 chun meastóireacht a dhéanamh ar an dul chun cinn agus chun a áirithiú go léireofar aon riachtanas nua atá ag teacht chun cinn i gcuaspóirí agus i ngníomhaíochtaí na bPleananna Cur Chun Feidhme ina dhiaidh sin. Déanfar athbhreithniú deiridh ag deireadh LECP in 2030, mar ullmhúchán don chéad leagan eile den doiciméad.

9.3 Conas a dhéantar meastóireacht ar an LECP?

Áirítear Spriocanna Ardleibhéil in LECP, agus roinnt cuspóirí agus gníomhaíochtaí gaolmhara ag gach

ceann acu. Áirítear i ngach cuspóir táscaire ratha amháin nó níos mó chun dul chun cinn i dtreo bhaint amach na Sprioc Ardleibhéil a thomhas (féach na táblaí gníomhaíochta a ghabhann le gach sprioc). Déanfar monatóireacht leanúnach orthu sin bunaithe ar thosaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí agus ar aschur agus táscairí a chinneadh le haghaidh gach Plean Cur Chun Feidhme.

Chun tacú le meastóireacht chuimsitheach ar idirghabhálacha LECP, beidh forbairt cás-staidéar mar chuid den phróiseas faireacháin do na LECPanna freisin. Chun cur chuige comhtháite agus comhsheasmhach a léiriú ar fud na ndoiciméad beartais, leanfaidh tuarascálacha cás-staidéir LECP an teimpléad cás-staidéir a úsáideann an Clár Gníomhachtaishe Ionchuimsithe Shóisialta agus Pobail (SICAP).

An t-athbhreithniú deiridh agus an tacaíocht d'fhorbairt an chéad LECP eile a bheidh bunaithe ar na sonraí cainníochtúla agus cáilíochtúla a bhaileofar mar chuid den Phlean Cur Chun Feidhme agus den phróiseas leanúnach monatóireachta.

9.4 An féidir leis an bpobal rochtain a fháil ar an bpróiseas faireacháin agus meastóireachta?

Foilseofar na tuarascálacha bliantúla ar chur chun feidhme gach bliain, agus foilseofar na tuarascálacha eatramhacha gach dhá bhliain. Cuirfear achoimre ar na ceachtanna a foghlaimíodh/ábhair atá ag teacht chun cinn san áireamh.

AGUISÍNÍ

A. Comhthéacs Beartais

Le cur san áireamh sa leagan deiridh.

B. Ballraíocht LCDC

Le cur san áireamh sa leagan deiridh.

C. Ballraíocht CBS

Le cur san áireamh sa leagan deiridh.

D. Ailíniú ar Phlean Forbartha Contae LECP Chontae na Gaillimhe

SPRIOCANNA ARDLEIBHÉIL	CUSPÓIRÍ INBHUANAITHE LECP CHONTAE NA GAILLIMHE	CUSPÓIRÍ GAOLMHARA CDP CHONTAE NA GAILLIMHE
Sprioc 1	SCO 1.1 Tacú le rochtain mhéadaithe ar sheirbhísí agus tionscnaimh sláinte agus folláine coirp agus meabhrach.	H 1 Áiseanna Cúraim Sláinte Tacú le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus le gníomhaireachtaí reachtúla agus deonacha eile agus le soláthraithe cúraim sláinte príobháideacha chun saoráidí cúraim sláinte a sholáthar do gach cuid den phobal, ag láithreacha cuí, go háirithe in áiteanna ina bhfuil naisc mhaithe iompair phoiblí agus áiseanna maithe páirceála ar fáil. SC 1 Bonneagar Sóisialta agus Pobail Tacú le soláthar áiseanna agus seirbhísí sóisialta agus pobail laistigh den Chontae a fhreastalaíonn ar riachtanais reatha agus todhchaí an daonra ar fad. SC 2 Tailte a sholáthar le haghaidh Saoráidí Sóisialacha agus Pobail Tacú le tailte a sholáthar le haghaidh saoráidí sóisialta agus pobail agus soláthar saoráidí atá oiriúnach do gach duine den phobal a spreagadh. H 2 Tacaíocht a thabhairt don Roinn Sláinte chun cuspóirí na straitéise Cúram Sláinte a chur chun feidhme agus chun seirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta a sholáthar. H 3 Tacaíocht d'Ionaid Cúraim Sláinte Phríomhúil a sholáthar chun Saoráidí Cúraim Sláinte Phríomhúla a sholáthar in áiteanna cuí ar fud an chontae faoi réir riachtanas pleanála cuí agus forbartha inbhuanaithe. SCI 3 Cuimsiú Sóisialta a chur chun cinn mar a leagtar amach sa 'Treochlár um Chuimsiú Sóisialta 2020-2025' trí chomhionannas rochtana ar sheirbhísí agus ar shaoráidí agus chun cabhrú le bacainní ar rannpháirtíocht iomlán sa tsochaí a bhaint.
	SCO 1.2 Leanúint de ghníomhaíochtaí agus de thionscnaimh sábháilteachta pobail, idir chinn nua agus chinn atá ann cheana, a chur chun cinn agus a éascú.	CP 1 Cosc ar Choireacht agus an Comhchoiste Póilíneachta An Garda Síochána a spreagadh chun dul i ngleic le saincheisteanna póilíneachta agus coireachta tríd an gComhchoiste Póilíneachta. CP 2 Comhoibríonn Straitéis um Chosc na Coireachta agus Daoine Scothaosta CP 2 le Straitéis an Gharda Síochána do Dhaoine Scothaosta chun teagmháil agus sábháilteacht daoine scothaosta agus saoránaigh atá scoite amach ón tuath a chinntiú. CP 3 Cosc Coireachta trí Fhaireachas agus Dearadh Ní mór do gach forbairt nua breithniú a dhéanamh ar na prionsabail a bhaineann le coireacht a dhearadh amach amhail faireachas, rochtain agus gluaiseacht, cosaint fhisiciúil, bainistíocht agus cothabháil mar a leagtar amach i gCaibidil 15 Caighdeáin Bainistíochta Forbartha.
	SCO 1.3 Rannpháirtíocht i ngníomhaíocht spóirt agus áineasa a mhéadú.	SRA 1 Spórt, Conláiste agus Caitheamh Aimsire Tacú le grúpaí spóirt áitiúla agus le grúpaí pobail chun áiseanna údaraithe a fhorbairt, a fheabhsú agus a leathnú do riachtanais spóirt agus áineasa gach earnála agus aoise trí thalamh oiriúnach a chur in áirithe nuair atá sé ar fáil agus nuair is cuí. SRA 2 Rochtain Phoiblí ar Thaitneamhachtaí Nádúrtha a chur chun cinn Aitheantas a thabhairt don ról atá ag áiseanna nádúrtha mar acmhainn mhór do chuairoteoirí agus do dhaoine áitiúla agus tacú le rochtain an phobail ar thaitneamhachtaí nádúrtha a úsáideadh go traidisiúnta le haghaidh áineasa faoin aer (saoráidí uiscebhunaithe, gníomhaíochtaí áineasa agus muiríní), iad a chosaint agus a chur chun cinn. SRA 3 Lónra rothaíochta agus siúil ardchaighdeáin Lónra rothaíochta agus siúil straitéiseach, comhleanúnach agus ardchaighdeáin a aithint agus iarracht a dhéanamh é a chur i bhfeidhm ar fud an Chontae atá comhtháite le hiompar poiblí inrochtana nuair is féidir agus idirnasctha le rochtain chultúrtha, áineasa, miondíola, oideachais agus fostaíochta do gach áis agus díol spéise leithris. SRA 4 Spás Oscailte Gníomhach Éighníomhach Féachtar le spásanna oscailte ilfheidhmeacha a fhorbairt ar fud an Chontae a thacóidh le raon gníomhaíochtaí áineasa agus taitneamhachta a sholáthraíonn do riachtanais ghníomhacha agus éighníomhacha. SRA 5 Oibríonn Comhpháirtíocht Spóirt na Gaillimhe i gcomhar le Comhpháirtíocht Spóirt na Gaillimhe chun iniúchadh a dhéanamh ar an bhféidearthacht atá ann maidir le saoráidí braislithe.

Sprioc 2	SCO 2.1 Leanúint ar aghaidh ag tacú le forbairt pobail, ag ceiliúradh na héagsúlachta agus ag cur cuimsiú gníomhach chun cinn do chách.	SC 1 Bonneagar Sóisialta agus Pobail Tacú le soláthar áiseanna agus seirbhísí sóisialta agus pobail laistigh den Chontae a fhreastalaíonn ar riachtanais reatha agus todhchaí an daonra ar fad.
	SEDO 2.2 Feabhas a chur ar cháilíocht agus ar infhaighteacht tacaíochtaí agus seirbhísí a bhfuil sé mar aidhm leo bochtaineacht agus míbhuntáiste a laghdú.	SC 2 Tailte a sholáthar le haghaidh Saoráidí Sóisialacha agus Pobail Tacú le tailte a sholáthar le haghaidh saoráidí sóisialta agus pobail agus soláthar saoráidí atá oiriúnach do gach duine den phobal a spreagadh.
	SCO 2.3 Daoine aonair agus pobail a chur ar a gcumas agus tacaíocht a thabhairt dóibh páirt ghníomhach a ghlacadh i bpróisis chinnteoireachta áitiúla.	SCI 5 Grúpaí Deonacha agus Pobail Páirt ghníomhach a ghlacadh le Líonra Rannpháirtíochta Poiblí na Gaillimhe in ullmhú agus i gcur i bhfeidhm bheartais agus chláir na n-údarás áitiúil chun tacaíocht don phobal a mhéadú
	SCO 2.4 Rochtain chothrom a fheabhsú agus bacainní ar rannpháirtíocht a laghdú.	SCI 3 Cuimsiú Sóisialta a chur chun cinn mar a leagtar amach sa ‘Treochlár um Chuimsiú Sóisialta 2020-2025’ trí chomhionannas rochtana ar sheirbhísí agus ar shaoráidí agus chun cabhrú le bacainní ar rannpháirtíocht iomlán sa tsochaí a bhaint. PDU 1 Is cuspóir beartais de chuid Chomhairle an Údaráis Pleanála é Dearadh Uilíoch a chur chun cinn agus a chinntiú go bhfuil rochtain ag daoine faoi mhíchumas ar gach foirgneamh poiblí, spás oscailte poiblí, limistéar áineasa agus taitneamhachta. PDU 2 Riachtanais Speisialta Aitheanta a) Tá sé mar chuspóir beartais ag an Údarás Pleanála breithniú a dhéanamh ar gach leibhéal cumais, i suíomh, leagan amach agus dearadh forbairtí tithíochta, áiseanna pobail, spásanna poiblí agus seirbhísí iompair. D’fhéadfaí a áireamh sna tograí maolú iomchuí ar an timpeallacht thógtha, mar shampla, trí ábhair thógála a roghnú; seomraí ciúine agus gairdíní céadfacha a sholáthar i gcás inarb iomchuí; agus i ndearadh saoráidí do choisithe do dhaoine lagamhairc. b) Tacú le soláthar leithris atá neamhdhíobhálach don inrochtaineacht phoiblí, saoráidí uasspleáchais d’aosaigh atá ag athrú ag gach suíomh iomchuí inár mbailte agus sráidbhailte agus ag nóid nascachta iompair. c) Tacú le rochtain uilíoch ar shaoráidí uiscebhunaithe (e.g. muiríní) gníomhaíochtaí uiscebhunaithe áineasa a sholáthar do gach duine, go háirithe dóibh siúd a bhfuil riachtanais bhreise acu, daoine aonair a bhfuil cumas éagsúil acu, iad siúd a bhfuil lagú fisiciúil nó/agus céadfach orthu, deacrachtaí soghluaisteachta acu agus tacú le cur chun feidhme Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas ina leith sin ar an iomlán. PDU 3 Forbairtí Bonneagair Shóisialta agus Tithíocht Is cuspóir beartais de chuid an Údaráis Pleanála é a chinntiú go bhfuil forbairtí nua bonneagair shóisialta agus tithíocht inrochtana agus cuimsitheach do raon úsáideoirí trí chur chuige deartha uilíoch a chur chun cinn agus foráil a dhéanamh do shochaí a thacaíonn le haois inar féidir le daoine de gach aois saol iomlán gníomhach, luachmhar agus sláintiúil a chaitheamh.
Sprioc 3	SCO 3.1 Leanúint ar aghaidh le húsáid agus léirthuisct na Gaeilge a chur chun cinn ar fud an Chontae.	CA 1 Bonneagar Ealaíon agus Cultúir a Fhorbairt Foráil d’fhorbairt chothromaithe bonneagair ealaíon agus cultúir a fhreastalaíonn ar riachtanais chultúrtha agus ealaíonta pobal, a thacaíonn le gníomhaíocht chruthaitheach agus a fheabhsaíonn saol cultúrtha, eacnamaíoch agus sóisialta pobal agus atá inrochtana do gach duine sa phobal.
	SCO 3.2 Tionscnaimh thurasóireachta, sócmhainní agus tionscail tacaíochta tánaisteacha a fhorbairt agus tacaíocht a thabhairt dóibh.	CA 2 Saoráidí a fhorbairt Tacú le soláthar nó forbairt spásanna ealaíon, spásanna cultúrtha agus saoráidí siamsaíochta, agus an soláthar nó an fhorbairt sin a éascú, lena n-áirítear saoráidí taibhithe, taispeántais, stiúideo agus saoráidí eile a bhaineann leis na healaíona in áiteanna iomchuí, i gcás ina bhfuil tograí i gcomhréir le cuspóirí beartais eile an phlean seo. TOU 1 Earnáil Turasóireachta Comhoibriú leis na páirtithe leasmhara ábhartha go léir i dtionscnaimh a neartaíonn earnáil na turasóireachta sa chontae.

		TOU 2 Príomhcholúin Eacnamaíocha Chun an turasóireacht a chur chun cinn agus a éascú mar cholún eacnamaíoch de gheilleagar an Chontae agus chun tacú le díol spéise iomchuí do chuairteoirí a sholáthar agus feabhas a chur ar spásanna poiblí chun lár bailte tarraingteacha beoga a chur chun cinn mar phríomháiteanna do thurasóirí. GCTS 1 Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe Chun tacú le hullmhú agus cur i bhfeidhm Straitéis Turasóireachta Chontae na Gaillimhe. TI 1 Infreastruchtúr Turasóireachta Áiseanna agus cóiríocht a bhaineann le turasóireacht a spreagadh agus a chur chun cinn laistigh de na lonnaíochtaí atá ann cheana sa chontae. Tabharfar aird ar shaoráidí den sórt sin i gceantair thuaithe i gcás ina bhfuil ceanglas cuí-réasúnaithe ann maidir leis an togra ag an suíomh sin. Ceanglaítear ar na tograí sin cúinsí comhshaoil agus na Caighdeáin ábhartha DM a chomhlíonadh. TI 2 Áiseanna cóiríochta do chuairteoirí a spreagadh agus a éascú ag suíomhanna cuí laistigh den chontae ina bhfuil gá inchosanta le háiseanna den sórt sin. Ceanglaítear ar na tograí sin cúinsí comhshaoil agus na Caighdeáin ábhartha DM a chomhlíonadh. TI 3 Tacaíocht um Éifeachtúlacht Fuinnimh bainistíocht comhshaoil dea-chleachtais lena n-áirítear éifeachtúlacht fuinnimh, bainistíocht dramhaíola, soláthar agus athchúrsáil i soláthraithe cóiríochta agus fiontair turasóireachta sa Chontae. TI 4 Acmhainneacht Turasóireachta agus Bonneagair Déanfar na héifeachtaí comhshaoil a d’fhéadfadh a bheith ag méadú ar mhéideanna tráchta a bhaineann le turasóirí/turasóireacht i suíomhanna áirithe/ar feadh bealaí áirithe a mheas agus a mhaolú de réir mar is iomchuí. Ba cheart a áireamh sa bhreithniú sin na tionchair a d’fhéadfadh a bheith ag tograí turasóireachta ar an mbonneagar atá ann cheana (lena n-áirítear uisce óil, fuíolluisce, dramhaíl agus iompar). Tacóidh Comhairle Chontae na Gaillimhe le hUisce Éireann agus le Fáilte Éireann lena chinntiú go mbeidh bonneagar seirbhísí uisce atá leordhóthanach agus cuí ag freastal ar an turasóireacht. CT3 Forbairt Turasóireachta Tacú le tograí d’fhorbairt turasóireachta i gceantair chósta áit ar féidir a léiriú nach mbeidh aon tionchar diúltach ar thaitneamhachtaí an cheantair, ar shláine an dúlra, ar an gcomhshaol ná ar luach eacnamaíoch imeallbhord agus thránna an Chontae. Tionscal Turasóireachta Inbhuanaithe HT3 Tacú le tionscal turasóireachta níos inbhuanaithe a fhorbairt a íoslaghdaíonn an drochthionchar ar phobail áitiúla, ar an oidhreacht thógtha, ar thírdhreacha, ar ghnáthóga agus ar speicis; iad a fhágáil gan laghdú mar acmhainn do na glúine atá le teacht, agus tacú le rathúnas sóisialta agus eacnamaíoch ag an am céanna. VEDP 1 Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuariteoirí Chun tacú le hullmhú agus le cur i bhfeidhm Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuariteoirí (VEDPanna) sa chontae agus chun tacú leis na tairbhí uileghabhálacha turasóireachta agus chun sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha an chontae a chur chun cinn. Páirtithe Leasmhara HT 1 Oibriú leis na páirtithe leasmhara ábhartha lena n-áirítear an OPW, an Chomhairle Oidhreachta, Fáilte Éireann, Údarás na Gaeltachta, an Chomhairle Ealaíon, Uiscebhealaí Éireann, pobail áitiúla agus gnólachtaí chun tacú le forbairt na turasóireachta oidhreachta agus cultúrtha i nGaillimh. CTB 1 Brandáil Turasóireachta Tacú le Slí an Atlantaigh Fhiáin agus Croíthailte Ceilte na hÉireann a chur chun cinn ina ról chun rannchuidiú eacnamaíoch na turasóireachta ar a mbealaí a mhéadú.
Sprioc 4:	SCO 4.1 Tacú le bailte agus sráidbhailte Chontae na Gaillimhe chun feidhmiú mar mhoil shóisialta, chultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.	FC 1 Bia agus Ceardaíocht Tacú le forbairt agus margaíocht bhianna agus cheardaíocht an Chontae trí líonrú agus naisc thrádála a fhorbairt le réigiúin, go háitiúil, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta. EF 1 Tacú leis na féilte agus na himeachtaí cultúrtha atá ar siúl cheana féin sa chontae agus iad a chur chun cinn agus bunú imeachtaí nua a éascú nuair is cuí d’fhonn próifíl an chontae mar phríomhcheann scríbe turasóireachta a mhéadú.

		CTB 5 Bailte Cinn Scríbe (a) Tacú le cur chun cinn an Chlocháin mar an Chéad Bhaile Ceann Scríbe agus mar phríomhionad Seirbhísí do chuairteoirí agus mar mhol do Shlí an Atlantaigh Fhiáin de chuid Fáilte Ireland sa Chontae; (b) Tacú le ‘Bailte Cinn Scríbe’ breise a ainmniú laistigh den chontae má thagann deiseanna chun cinn.
	SEDO 4.2 Tacú le forbairt inbhuanaithe agus athghiniúint bailte, sráidbhailte agus oileáin Chontae na Gaillimhe.	PM 1 Forbairt inbhuanaithe timpeallachta tógtha ar ardchaighdeán a chur chun cinn agus a éascú, áit a bhfuil braistint áite ar leith i sráideanna, i spásanna agus i gcomharsanachtaí tarraingteacha atá ina n-áiteanna inrochtana agus sábháilte inar féidir le gach ball den phobal bualadh le chéile agus bualadh le chéile. PM 2 Athghiniúint Tosaíocht a thabhairt do thionscadail agus do thograí a mbeidh athnuachan agus athghiniúint shóisialta agus gheilleagrach i mbailte agus i sráidbhailte mar thoradh orthu. Déanfaidh an tÚdarás Pleanála gearáil ar éagsúlacht na gcistí atá ar fáil lena n-áirítear LIHAF, Cistí Athghiniúna agus Forbartha Uirbí agus Tuaithe, Ciste Gníomhachtaithe Aeráide agus Ciste Teicneolaíochtaí Bunathraitheaca de bhun an chuspóra seo. PM 3 Pleananna Bainistíochta d’Ionaid Bailte agus Sráidbhailte: Pleananna Bainistíochta d’Ionaid Bailte agus Sráidbhailte a chur chun cinn ar fud an chontae chun pleananna bainistíochta lár bailte agus sráidbhailte a ullmhú atá ag teacht le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. CGR 2 Athghiniúint Athfhorbairt agus athnuachan limistéar i mbailte agus sráidbhailte a bhfuil athghiniúint de dhíth orthu a chur chun cinn. CGR 8 Lárionad Bailte agus Sráidbhailte Raon úsáidí cuí a spreagadh agus tacú leo i lár bailte agus sráidbhailte a chabhróidh le foirgnimh agus talamh atá folamh agus tearcúsáidte a athnuachan agus a athúsáid agus a chuirfidh borradh arís faoi lár an bhaile agus an tsráidbhaile, faoi réir ardchaighdeán forbartha a bheith bainte amach. CGR 9 Réimse Poiblí Feabhsaithe a Sholáthar Soláthar do réimse poiblí agus spásanna poiblí ar ardchaighdeán. CT3 Forbairt Turasóireachta Tacú le tograí d’fhorbairt turasóireachta i gceantair chósta áit ar féidir a léiriú nach mbeidh aon tionchar diúltach ar thaitneamhachtaí an cheantair, ar shláine an dúlra, ar an gcomhshaol ná ar luach eacnamaíoch imeallbhord agus thránna an Chontae. HT3 Tionscal Turasóireachta Inbhuanaithe Tacú le tionscal turasóireachta níos inbhuanaithe a fhorbairt a íoslaghdaíonn an drochthionchar ar phobail áitiúla, ar an oidhreacht thógtha, ar thírdhreacha, ar ghnáthóga agus ar speicis; iad a fhágáil gan laghdú mar acmhainn do na glúine atá le teacht, agus tacú le rathúnas sóisialta agus eacnamaíoch ag an am céanna. VEDP 1 Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuariteoirí Chun tacú le hullmhú agus le cur i bhfeidhm Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuariteoirí (VEDPanna) sa chontae agus chun tacú leis na tairbhí uileghabhálacha turasóireachta agus chun sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha an chontae a chur chun cinn. Páirtithe Leasmhara HT 1 Oibriú leis na páirtithe leasmhara ábhartha lena n-áirítear an OPW, an Chomhairle Oidhreachta, Fáilte Éireann, Údarás na Gaeltachta, an Chomhairle Ealaíon, Uiscebhealaí Éireann, pobail áitiúla agus gnólachtaí chun tacú le forbairt na turasóireachta oidhreachta agus cultúrtha i nGaillimh. CTB 1 Brandáil Turasóireachta Tacú le Slí an Atlantaigh Fhiáin agus Croíthailte Ceilte na hÉireann a chur chun cinn ina ról chun rannchuidiú eacnamaíoch na turasóireachta ar a mbealaí a mhéadú.

		CGR 2 Athghiniúint Athfhorbairt agus athnuachan limistéar i mbailte agus sráidbhailte a bhfuil athghiniúint de dhíth orthu a chur chun cinn. CGR 8 Lárionad Bailte agus Sráidbhailte Raon úsáidí cuí a spreagadh agus tacú leo i lár bailte agus sráidbhailte a chabhróidh le foirgnimh agus talamh atá folamh agus tearcúsáidte a athnuachan agus a athúsáid agus a chuirfidh borradh arís faoi lár an bhaile agus an tsráidbhaile, faoi réir ardchaighdeán forbartha a bheith bainte amach. CGR 9 Soláthar a dhéanamh do réimse poiblí agus spásanna poiblí ar ardchaighdeán i mbailte agus i sráidbhailte trí dhearadh ardchaighdeán a chur chun cinn a fhreastalaíonn ar phatrúin chruthaitheacha úsáide ag féachaint d’fhéiniúlachtaí fisiciúla, cultúrtha agus sóisialta lonnaíochtaí aonair. CGR 10 Straitéis Réimse Poiblí Smaoinigh ar Straitéis Réimse Poiblí a ullmhú do Chontae na Gaillimhe laistigh de shaolré an Phlean Forbartha de réir mar a cheadaíonn na hacmhainní. CGR 13 Beidh sé ina Chuspóir Beartais ag Comhairle Chontae na Gaillimhe scéimeanna agus tionscnaimh athnuachana bailte agus sráidbhailte a chur chun cinn go gníomhach ar fud Chontae na Gaillimhe, lena n-áirítear an Beartas Tús Áite do Lár an Bhaile agus Seiceálacha Sláinte Comhoibríocha Lár an Bhaile de réir na pleanála cuí agus na forbartha inbhuanaithe CT3 Forbairt Turasóireachta Tacú le tograí d’fhorbairt turasóireachta i gceantair chósta áit ar féidir a léiriú nach mbeidh aon tionchar diúltach ar thaitneamhachtaí an cheantair, ar shláine an dúlra, ar an gcomhshaol ná ar luach eacnamaíoch imeallbhord agus thránna an Chontae. HT3 Tionscal Turasóireachta Inbhuanaithe Tacú le tionscal turasóireachta níos inbhuanaithe a fhorbairt a íoslaghdaíonn an drochthionchar ar phobail áitiúla, ar an oidhreacht thógtha, ar thírdhreacha, ar ghnáthóga agus ar speicis; iad a fhágáil gan laghdú mar acmhainn do na glúine atá le teacht, agus tacú le rathúnas sóisialta agus eacnamaíoch ag an am céanna. VEDP 1 Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuaríteoirí Chun tacú le hullmhú agus le cur i bhfeidhm Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuaríteoirí (VEDPanna) sa chontae agus chun tacú leis na tairbhí uileghabhálacha turasóireachta agus chun sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha an chontae a chur chun cinn. Páirtithe Leasmhara HT 1 Oibriú leis na páirtithe leasmhara ábhartha lena n-áirítear an OPW, an Chomhairle Oidhreachta, Fáilte Éireann, Údarás na Gaeltachta, an Chomhairle Ealaíon, Uiscebhealaí Éireann, pobail áitiúla agus gnóilachtaí chun tacú le forbairt na turasóireachta oidhreachta agus cultúrtha i nGaillimh. CTB 1 Brandáil Turasóireachta Tacú le Slí an Atlantaigh Fhiáin agus Croíthailte Ceilte na hÉireann a chur chun cinn ina ról chun rannchuidiú eacnamaíoch na turasóireachta ar a mbealaí a mhéadú.
	SEDO 4.3 Feabhas a chur ar rochtain chothrom ar theicneolaíocht dhigiteach, fhaisnéise agus chumarsáide agus ar úsáid na teicneolaíochta sin.	ICT 1 Tacú le bonneagar TFC d’ardtoilleadh a sholáthar do Bhonneagar Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide, nascacht leathanbhanda agus craolachán digiteach, ar fud an Chontae de réir Straitéis Dhigiteach Chontae na Gaillimhe 2020-2023, d’fhonn iomaíochas eacnamaíoch a chinntiú do na hearnálacha fiontraíochta agus tráchtála agus chun cleachtais oibre níos solúbtha a chumasú i.e. cianobair, moil chliste etc. ICT 2 Tacaíocht don Phlean Náisiúnta Leathanbhanda agus seachadadh an Phlean Náisiúnta Leathanbhanda a éascú.
	SEDO 4.4 Iompar agus gluaiseacht chuig, ó agus laistigh de Ghaillimh a fheabhsú agus a leathnú.	PM 1 Forbairt inbhuanaithe timpeallachta tógtha ar ardchaighdeán a chur chun cinn agus a éascú, áit a bhfuil braistint áite ar leith i sráideanna, i spásanna agus i gcomharsanachtaí tarraingteacha atá ina n-áiteanna inrochtana agus sábháilte inar féidir le gach ball den phobal bualadh le chéile agus bualadh le chéile. áiteanna atá i ngná athnuachana.

		PM 2 Athghiniúint Tosaíocht a thabhairt do thionscadail agus do thograí a mbeidh athnuachan agus athghiniúint shóisialta agus gheilleagrach i mbailte agus i sráidbhailte mar thoradh orthu. Déanfaidh an tÚdarás Pleanála gearáil ar éagsúlacht na gcistí atá ar fáil lena n-áirítear LIHAF, Cistí Athghiniúna agus Forbartha Uirbí agus Tuaithe, Ciste Gníomhachtaithe Aeráide agus Ciste Teicneolaíochtaí Bunathraitheaca de bhun an chuspóra seo. PM 3 Pleananna Bainistíochta d'Ionaid Bailte agus Sráidbhailte: Pleananna Bainistíochta d'Ionaid Bailte agus Sráidbhailte a chur chun cinn ar fud an chontae chun pleananna bainistíochta lár bailte agus sráidbhailte a ullmhú atá ag teacht le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. CGR 2 Athghiniúint Athfhorbairt agus athnuachan limistéar i mbailte agus sráidbhailte a chur chun cinn Ionad Bailte agus Sráidbhailte CGR 8 Raon úsáidí cuí a spreagadh agus tacú leo i lár bailte agus sráidbhailte a chabhróidh le foirgnimh agus talamh atá folamh agus tearcúsáidte a athghiniúint agus a athúsáid agus a athfhuinnmheoidh lár an bhaile agus an tsráidbhaile, faoi réir ardchaighdeán forbartha a bheith bainte amach. CGR 9 Soláthar a dhéanamh do réimse poiblí agus spásanna poiblí ar ardchaighdeán i mbailte agus i sráidbhailte trí dhearadh ardchaighdeán a chur chun cinn a fhreastalaíonn ar phatrúin chruthaitheacha úsáide ag féachaint d'fhéiniúlachtaí fisiciúla, cultúrtha agus sóisialta lonnaíochtaí aonair. CGR 10 Straitéis Réimse Poiblí Smaoinigh ar Straitéis Réimse Poiblí a ullmhú do Chontae na Gaillimhe laistigh de shaolré an Phlean Forbartha de réir mar a cheadaíonn na hacmhainní. CGR 13 Beidh sé ina Chuspóir Beartais ag Comhairle Chontae na Gaillimhe scéimeanna agus tionscnaimh athnuachana bailte agus sráidbhailte a chur chun cinn go gníomhach ar fud Chontae na Gaillimhe, lena n-áirítear an Beartas Tús Áite do Lár an Bhaile agus Seiceálacha Sláinte Comhoibríocha Lár an Bhaile de réir na pleanála cuí agus na forbartha inbhuanaithe
Sprioc 5	SCO 5.1 Rannpháirtíocht an phobail agus an ghnó i ngníomhaíocht chomhshaoil a mhéadú agus lorg carbóin Chontae na Gaillimhe a laghdú.	WM 8 Cleachtais Bainistíochta Dramhaíola Inbhuanaithe Pobail a chur chun cinn agus a éascú chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí feasachta comhshaoil agus i dtionscnaimh athchúrsála pobalbhunaithe nó i dtionscnaimh bainistíochta comhshaoil a mbeidh cleachtais áitiúla inbhuanaithe bainistithe dramhaíola mar thoradh orthu. AQ 4 Íonú Aeir Spreagfaidh Comhairle Chontae na Gaillimhe tírdhreachú agus plandáil dhuillsilteach crann ar bhealach atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de i mbailte agus i sráidbhailte mar bhealach chun aer a íonú, cáithníní ar fuaidreamh a scagadh agus a micrea-aeráid a fheabhsú. CC2 Aistriú chuig sochaí ísealcharbóin atá seasmhach ó thaobh na haeráide de Is cuspóir beartais de chuid an Údaráis Pleanála é tacú leis an aistriú chuig geilleagar iomaíoch, ísealcharbóin, athléimneach ó thaobh na haeráide de agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de faoi 2050, trí gháis cheaptha teasa a laghdú, fuinneamh in-athnuaite a mhéadú, agus éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú. CC3 Straitéis Oiriúnaithe Aeráide Chontae na Gaillimhe 2019-2024 Chun Straitéis Oiriúnaithe Aeráide Chontae na Gaillimhe 2019-2024 a chur i bhfeidhm de réir mar is cuí.
	SEDO 5.2 Aistriú Cóir a chinntiú i gContae na Gaillimhe.	P1 A áirithiú go gcaomhnaítear limistéir tailte portaigh atá ainmnithe (nó atá beartaithe lena n-ainmniú) mar Limistéir Oidhreachta Náisiúnta, Limistéir Chaomhantais Speisialta nó Limistéir faoi Chosaint Speisialta ar mhaithe lena rialáil éiceolaíoch, aeráide, lena n-oideachas agus lena gcultúr agus lena n-acmhainneacht seandálaíochta, lena n-áirítear aon chosáin ársa (i dteannta a chéile) trí phortaigh. P2 Oibriú i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara ábhartha ar gach láithreán tailte portaigh oiriúnach chun dea-chleachtas a léiriú i dteicnící inbhuanaithe caomhnaithe, bainistíochta agus athchóirithe tailte portaigh agus chun a luach oidhreachta agus oideachais a chur chun cinn faoi réir Measúnú Tionchair Éiceolaíoch agus Scagadh Measúnaithe Chuí, de réir mar is iomchuí.

		P3 Féachaint le tacú le gníomhaireachtaí ábhartha amhail Bord na Móna chun oibreacha athshlánaithe a chur chun cinn do na tailte portaigh agus don bhonneagar lena mbaineann, chun foráil a dhéanamh d’úsáid inbhuanaithe agus íogair ó thaobh an chomhshaoil de láithreáin tailte portaigh amach anseo, lena n-áirítear chun críocha taitneamhachta. CC7 Tacú le tionscadail forbartha inbhuanaithe a chur ar fáil faoin gComhaontú Glas don Eoraip agus úsáid a bhaint as an gCiste um Ghníomhú ar son na hAeráide/an Ciste um Aistriú Cóir a bunaíodh faoin bPlean Forbartha Náisiúnta chun tionscadail phoiblí agus phríobháideacha um maolú ar an athrú aeráide agus um oiriúnú don athrú aeráide a spreagadh i gcomhréir leis na critéir a leagtar amach sa Chiste ag an am sin.
	SEDO 5.3 Tacú le cosaint, caomhnú agus feabhsú na hoidhreachtá nádúrtha agus na bithéagsúlachta ar fud an Chontae	WS 2 Comhoibriú le hUisce Éireann agus le Grúpscéim na Cónaidhme Uisce chun na hacmhainní uisce reatha agus féideartha sa Chontae a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú chun comhlíonadh Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Uisce Óil) 2014 (arna leasú) agus comhlíonadh na soláthairtí uisce leis na paraiméadair aitheanta sna Rialacháin seo a chinntiú. CWS 1 A chinntiú go gcuimsíonn gach forbairt bearta caomhnaithe uisce amhail bailiú uisce báistí chun cur amú an tsoláthair uisce a íoslaghdú. NHB 1 Tacú le cosaint, caomhnú agus feabhsú na hoidhreachtá nádúrtha agus na bithéagsúlachta, lena n-áirítear sláine láithreáin Eorpacha a chosaint, ar cuid iad de líonra Natura 2000, Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha a chosaint, Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá beartaithe, Láithreáin Ramsar, Anaclanna Dúlra, Tearmann Éanlaithe Fiáine (agus láithreáin ainmnithe eile lena n-áirítear aon ainmniúcháin amach anseo) agus forbairt líonra ghlais/éiceolaíoch a chur chun cinn. NHB 5 Tacú le bithéagsúlacht agus nascacht éiceolaíoch a chosaint agus a fheabhsú i láithreáin neamhainmnithe, lena n-áirítear coillearnacha, crainn, fála scean, féarthailte leathnádúrtha, aibhneacha, sruthanna, fuaráin nádúrtha, bogaigh, ballaí cloiche, córais gheolaíocha agus gheomoirfeolaíocha, gnéithe tírdhreacha eile agus limistéir fiadhúlra ghaolmhara i gcás ina bhfuil siad sin mar chuid den ghréasán éiceolaíoch agus/nó ina bhféadfai iad a mheas mar chonairí éiceolaíocha i gcomhthéacs Airteagal 10 den Treoir maidir le Gnáthóga. NHB 6 Tacú le cur i bhfeidhm aon mholtaí ábhartha atá sa Phlean Oidhreachtá Náisiúnta 2030, sa Phlean Bithéagsúlachta Náisiúnta, sa Phlean Pailneora Uile-Éireann agus sa Straitéis Náisiúnta Tailte Móna agus aon phleananna agus straitéisí den sórt sin le linn shaolré an phlean seo. NHB 8 Feasacht mhéadaithe ar bhithéagsúlacht agus ar oidhreacht nádúrtha an Chontae a éascú trí fhaisnéis a sholáthar d’úinéirí talún agus don phobal i gcoitinne, i gcomhar le comhpháirtithe reachtúla agus comhpháirtithe eile. UGG 1 Leanúint ar aghaidh ag obair i gcomhpháirtíocht leis na páirtithe leasmhara ábhartha go léir chun éascú agus tacú le hobair leanúnach Gheopháirc ionchasach Thír Joyce agus Lochanna an Iarthair agus lena hiarratas ar stádas iomlán Geopháirce Domhanda UNESCO. Tacú le tionscnaimh maidir le hísealchríocha Bhoirne, Boirinn agus Aillte an Mhothair Geopháirce Dhomhanda UNESCO a bhaineann leis an gcontae.
	SEDO 5.4 Geilleagar glas, geilleagar ciorclach agus todhchaí fuinnimh inbhuanaithe na Gaillimhe a fhorbairt.	EDU 1 Soláthar áiseanna bunscoile, dara leibhéal, tríú leibhéal, gairme, for-rochtana, taighde, oideachais aosaigh agus breisoideachais, áiseanna foghlama ar feadh an tsaoil agus acmhainn dhigiteach don chianfhoghlaim a éascú chun freastal ar riachtanais an Chontae. Spreagtar saoráidí ilúsáide freisin ar féidir leo freastal ar shaoráidí oideachais agus cúraim leanaí araon. EDU 2 (b) A aithint gur féidir le pobail chónaithe nua éileamh ar áiteanna scoile breise a ghiniúint agus go bhfuil sé ríthábhachtach don phróiseas chun tacú le pobail inbhuanaithe, go dtacaítear leis an acmhainn mhéadaithe riachtanach i saoráidí scoile, i bhfoirm scoileanna nua, nó i leathnú scoileanna atá ann cheana. EDU 4 Tacú le forbairt Ollscoil Teicneolaíochta Chonnacht-Uladh chun raon leathan Ard-Oideachais agus oiliúna tiomnaithe ar ardchaighdeán a sheachadadh i ngach campas gaolmhar sa Réigiún.

Sprioc 6	SCO 6.1 Tacú leis na nithe seo a leanas agus iad a chur chun cinn:rochtain mhéadaithe chothrom ar dheiseanna oideachais, oiliúina agus foghlam ar feadh an tsaoil, chomh maith leis rannpháirtíocht mhéadaithe iontu uile.	SCO 1 Tacú le soláthar leanúnach infheistíochta fostaíochta ar fud Chontae na Gaillimhe de réir pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. SCO 2 Féachfaidh an Plean leis an gcaidreamh a cruthaíodh le FDIanna le blianta beaga anuas a choinneáil trí shuíomhanna agus coinníollacha cuí a shainaithint do na cuideachtaí idirnáisiúnta sin chun lonnú agus forbairt i nGaillimh. SCO 3 Tacú le forbairt an tionscail agraibhia agus le héagsúlú tuaithe ar bhealach inbhuanaithe ar fud Chontae na Gaillimhe, ag éascú taighde agus forbartha nuair is cuí. SCO 4 Tacú le forbairt braislí agra-nuálaíochta i gContae na Gaillimhe agus naisc fheabhsaithe a spreagadh idir feirm, taighde, teicneolaíocht agus tráchtálú i gcomhréir le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. SCO 5 Cosaint agus tacaíocht a thabhairt d’fhorbairt na hearnála gastranómachais mar chuid dár n-oidhreacht chultúrtha i gContae na Gaillimhe mar fhoinsé forbartha inbhuanaithe eacnamaíochta.
	SEDO 6.2 Príomhearnálacha agus fontair nua a mhealladh agus príomhearnálacha agus fontair atá ann cheana a bhfuil acmhainneacht shuntasach fostaíochta, ioncaim agus fáis acu a leathnú.	SCO 1 Tacú le soláthar leanúnach infheistíochta fostaíochta ar fud Chontae na Gaillimhe de réir pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. SCO 7 Cuidiú le taighde tosaigh, tionscadail cheannródaíochta, gnólachtaí/tionscail nuathionscanta agus cláir athoiliúna i gcomhar leis na gníomhaireachtaí forbartha agus forais oideachais/taighde.
	SEDO 6.3 Tacaíocht forbartha a chur ar fáil do mhicrifhiontair agus do FBManna.	SCO 7 Cuidiú le taighde tosaigh, tionscadail cheannródaíochta, gnólachtaí/tionscail nuathionscanta agus cláir athoiliúna i gcomhar leis na gníomhaireachtaí forbartha agus forais oideachais/taighde. SCO 8 Forbairt Bailte agus Sráidbhailte Cliste ar fud Chontae na Gaillimhe a chur chun cinn chun an geilleagar tuaithe a fhorbairt agus a éagsúlú agus tógáil ar shócmhainní fontair agus bonneagair áitiúla chun nuálaíochtaí a spreagadh maidir le teicneolaíochtaí cliste i bhfuinneamh, iompar, agraibhia, turasóireacht, ríomhsheirbhísí agus cianobair lena n-áirítear moil oibre.
	SEDO 6.4 Bonneagar agus seirbhísí a fhorbraíonn lucht saothair ag a bhfuil na scileanna is gá chun an geilleagar atá ag teacht chun cinn a chothú agus éileamh a bheith air.	EL 1 Is cuspóir de chuid an phlean é leanúint ar aghaidh ag seachadadh agus ag feabhsú príomhshuíomhanna fostaíochta agus bonneagar tacaíochta laistigh den chontae. Cuirfear forbairt eacnamaíoch chun cinn laistigh de na suíomhanna a liostaítear i dTábla 5.4 chun forbairt eacnamaíoch leanúnach an chontae a dhaingniú. SCO 8 Forbairt Bailte agus Sráidbhailte Cliste ar fud Chontae na Gaillimhe a chur chun cinn chun an geilleagar tuaithe a fhorbairt agus a éagsúlú agus tógáil ar shócmhainní fontair agus bonneagair áitiúla chun nuálaíochtaí a spreagadh maidir le teicneolaíochtaí cliste i bhfuinneamh, iompar, agraibhia, turasóireacht, ríomhsheirbhísí agus cianobair lena n-áirítear moil oibre.
	SEDO 6.5 Timpeallacht a fhorbairt agus a chothú atá fabhrach don nuálaíocht, don fhiontraíocht agus don fhiontraíocht, lena n-áirítear tionscnaimh phobail agus fontair shóisialta.	ES 1 Tacú le Straitéis Forbartha Eacnamaíochta a ullmhú do Chontae na Gaillimhe. SCO 7 Cuidiú le taighde tosaigh, tionscadail cheannródaíochta, gnólachtaí/tionscail nuathionscanta agus cláir athoiliúna i gcomhar leis na gníomhaireachtaí forbartha agus forais oideachais/taighde.

E. Ailíniú LECP Chontae na Gaillimhe leis an RSES don NWRA

SPRIOCANNA ARDLEIBHÉIL LECP	CUSPÓIRÍ BEARTAIS RÉIGIÚNAIGH (RPO) NWRA
Sprioc 1: Pobail ghníomhacha, shláintiúla agus shábháilte	- RPO 5.19: Tacaíonn an Tionól le forbairt bhreise na nGlasbhealaí mar chuid den Phlean Áineasa Faoin Aer do Thailte agus Uiscí Poiblí in Éirinn 2017-2021', mar chuid d'fheabhas foriomlán ar shaoráidí chun sláinte agus folláine a fheabhsú ar fud na sochaí. - RPO 6.50 Leanúint de thionscnaimh Taistil Ghníomhaigh a spreagadh agus, nuair is féidir, teicneolaíocht agus ardáin dhigiteacha a ghiaráil chun feabhas a chur ar sheachadadh bonneagair rotharbhealaigh agus siúil, go háirithe inár lárionaid uirbeacha. - RPO 7.8 Tacú le cur chun feidhme chuspóirí an Chúraim Sláinte, lena n-áirítear Seirbhís Sláinte Sraithe Aonair a fhorbairt, agus Ionaid Chúraim Phríomhúil a chur ar aghaidh inár nÁiteanna Uirbeacha. - RPO 7.9 Soláthar limistéar de spásanna oscailte poiblí atá ar ardchaighdeán, inrochtana agus comhréireach go cuí a chur chun cinn agus nasc le láithreáin agus foirgnimh shóisialta, chultúrtha agus oidhreachta a chur chun cinn. Sa phróiseas seo, tugtar tús áite do rochtain ar shiúlóid agus rothaíocht. - RPO 7.10 Tacú le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus le gníomhaireachtaí reachtúla agus deonacha eile agus le soláthraithe cúraim sláinte príobháideacha chun saoráidí cúraim sláinte a sholáthar do gach cuid den phobal, ag láithreacha cuí, go háirithe in áiteanna ina bhfuil nasc mhaith iompair phoiblí agus áiseanna maithe páirceála ar fáil. - RPO 7.11 Tacú le cuspóirí an bheartais sláinte poiblí, lena n-áirítear Éire Shláintiúil agus an Plean Náisiúnta um Ghníomhaíocht Fhisiciúil agus an Plean Náisiúnta Murtall trí chomhtháthú leis an mbeartas pleanála. - RPO 7.13 Féachaint leis an réigiún seo a dhéanamh Aoisbháúil trí oibriú le Comhúdaráis Phleanála agus aitheantas a thabhairt do na dúshláin dhéimeagrafacha atá os comhair an réigiúin agus a chinntiú go gcuirfear áiseanna agus seirbhísí oiriúnacha ar fáil ag láithreacha cuí. - RPO 7.15: Cineálacha cur chuige ilghníomhaireachta a spreagadh chun na seirbhísí sláinte, cúraim shóisialta, oideachais agus pobail a theastaíonn ó phobail atá ag fás, éagsúil nó scoite amach a sholáthar.
Sprioc 2: Pobail Chomhionannais, Uileghabhálacha agus Rannpháirtíochta	- RPO 6.58 Úsáid a bhaint as ardáin dhigiteacha chun cumarsáid agus rannpháirtíocht fheabhsaithe a chumasú idir saoranaigh agus údaráis áitiúla lena n-áirítear cumas an phobail a chothú maidir le tionchar a imirt ar chinnteoireacht. - RPO 7.2 Tacú le pobail faoi mhíbhuntáiste a bhfuil bacainní ar leith rompu maidir le fostaíocht, lena n-áirítear margáíocht ghníomhach a dhéanamh ar fholúntais atá ábhartha dóibh. - RPO 7.12 A chinntiú go bhforbraítear beartais áitiúla maidir le pleanáil, tithíocht, iompar/inrochtaineacht agus fóillíocht agus béim á leagan ar fhreastal ar riachtanais agus ar dheiseanna daonra atá ag dul in aois agus daoine faoi mhíchumas agus daoine óga. - RPO 7.13 Féachaint leis an réigiún seo a dhéanamh Aoisbháúil trí oibriú le Comhúdaráis Phleanála agus aitheantas a thabhairt do na dúshláin dhéimeagrafacha atá os comhair an réigiúin agus a chinntiú go gcuirfear áiseanna agus seirbhísí oiriúnacha ar fáil ag láithreacha cuí.
Sprioc 3: Contae a dhéanann ceiliúradh ar a fhéiniúlacht chultúrtha uathúil	- RPO 4.3 Tacú le hullmhú agus le cur i bhfeidhm Pleananna Forbartha Eispéireas na gCuairteoirí (VEDPanna) laistigh de Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair, chun taca a chur faoi na tairbhí uileghabhálacha turasóireachta réigiúnaí agus chun sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha an réigiúin a chur chun cinn. - RPO 4.4 Go ndéanfar líonra camchuairteanna Shlí an Atlantaigh Fhiáin (WAW) agus nithe is díol spéise do chuairteoirí laistigh den réigiún a uasghrádú agus a fheabhsú chun freastal ar an bhfás i ngluaisteáin cuairteoirí, i mbusanna agus i rothaithe a úsáideann an bealach. - RPO 4.5 Rochtain ar ár sócmhainní turasóireachta a fheabhsú, lena n-áirítear forbairt Bealach Siúlóide/ Rothaíochta Cósta feadh Chlár Farraige an Iarthair, a shíneann go ginearálta feadh Bhealach an WAW, agus a chuimsíonn acmhainní atá ann cheana féin, mar thránna, calafoirt, cuanta, píaraí agus muiríní. Beidh an bealach cósta seo faoi réir anailís rogha bealaigh, agus staidéar féidearthachta i gContaetha na Gaillimhe, Mhaigh Eo, Shligigh, Liatroma agus Dhún na nGall. I measc na bpáirtithe leasmhara beidh Fáilte Éireann, NWRA, na húdaráis áitiúla ábhartha agus an pobal. - RPO 5.8 Luach teanga, cultúir agus oidhreachta ár bPobal Gaeltachta a chur chun cinn, a fheabhsú agus a chosaint. Cuimseoidh sé seo forbairt agus feidhmiú Pleananna Teanga mar phríomhchreat pleanála agus forbairt bhranda na Gaeltachta mar uirlis chun buntáiste iomaíoch a chur ar fáil. - RPO 5.13 Acmhainneacht shócmhainní cultúrtha agus oidhreachta an réigiúin a chosaint, a fheabhsú agus leas a bhaint aisti.
Sprioc 4: Contae inrochtana le lonnaíochtaí spleodracha uirbeacha agus tuaithe	- RPO 3.1 Áiteanna uirbeacha ar scála réigiúnach a fhorbairt trí fhás dlúth suntasach a sholáthar i bPríomhbhailte; agus suíomhanna tréigthe agus tearcúsáidte a fhorbairt, le fócas tosaigh laistigh de chroíthe baile. (Tuaim agus Béal Átha na Sluaighe) - RPO 3.2 (a) 50 % ar a laghad de na tithe cathrach nua go léir a ndírítear orthu in MASP na Gaillimhe a sheachadadh, laistigh de lorg tógtha reatha Chathair agus bhruachbhailte na Gaillimhe. (b) 40% ar a laghad de na tithíocht nua go léir atá dírithe ar na hIonaid Fáis Réigiúnacha a sholáthar, laistigh den lorg foirgnithe atá ann cheana. (c) 30% ar a laghad de na tithe nua go léir go léir atá dírithe ar lonnaíochtaí le daonra de 1,500 ar a laghad (seachas MASP na Gaillimhe agus na hIonaid Fáis Réigiúnacha) a sholáthar, laistigh de na loirg thógtha atá ann cheana. - RPO 3.3 20% ar a laghad den tithíocht nua ar fad a sholáthar i gceantair thuaithe ar láithreáin athfhorbraíochta. - RPO 4.6 A chinntiú go ndéantar soláthar don mhéadú i gcóiríocht agus áiseanna laistigh de na Bailte Ceann Scríbe. Soláthrófar tacaíocht d'infheistíocht infreastruchtúir freisin, lena n-áirítear feabhsuithe ar an réimse poiblí, nasc iompair, cóiríocht, geilleagar oíche-ama agus forbairt inbhuanaithe ár n-oidhreacht nádúrtha agus thógtha. - RPO 4.7 Na nithe is díol spéise do thurasóirí agus do thaitneamhachtaí a d'fhéadfadh a bheith ann a bhunú i réigiún an Chabháin/Mhuineacháin, i gcomhpháirtíocht le Fáilte Éireann agus leis na húdaráis áitiúla ábhartha. - RPO 6.60 Chun cuidiú le 'Poil Teicneolaíochta agus Nuálaíochta' (TIPanna) nua a bhunú — arna spreagadh inár lárionaid fáis chathrach agus réigiúnaigh.

Sprioc 5: Contae Inbhuanaithe agus seasmhach ó thaobh na haeráide de	• RPO 3.5 Bonneagar glas ar ardchaighdeán a shainaithint agus a fhorbairt, laistigh de agus in aice le Cathracha, Lárionaid Fáis Réigiúnacha agus Príomhbhailte. • RPO 5.1 Tacóidh an Tionól trí CARO agus Údaráis Áitiúla le Straitéisí Aeráide Áitiúla a ullmhú agus a chur chun feidhme lena dtabharfar aghaidh, inter alia, ar leochaileacht i leith rioscaí aeráide agus lena gcuirfear gníomhaíochtaí tosaíochta ar fáil i gcomhréir le treoiphriionsabail an Chreata Náisiúnta Oiriúnaithe. • RPO 5.2 (a) Cáilíocht, carachtar agus saineúlacht ár dTírdhreach agus ár muirdhreach a bhainistiú agus a chaomhnú. (b) Tacaíonn an Tionól le comhoibriú agus comhordú idir Údaráis Áitiúla chun sainghné tírdhreacha feadh a dteorainneacha a chinneadh. Ba cheart athbhreithniú spriocdhírithe a dhéanamh chun comhsheasmhacht a áirithiú san aicmiú agus sa bheartas i réimsí tadhlaigh den chineál céanna. Cabróidh an NWRA le comhoibriú agus comhordú. (c) Tar éis an Measúnú Náisiúnta ar Charachtar Tírdhreacha, agus aon Treoirlínte reachtúla gaolmhara, a chur i gcrích, ullmhóidh an Tionól Réigiúnach Measúnú Réigiúnach ar Charachtar Tírdhreacha chun bainistíocht agus ainmniú tírdhreacha feabhsaithe a chur chun cinn. • RPO 5.4 4 Tosaíocht a thabhairt do Chuspóirí Caomhantais a bhaineann go sonrach leis an Suíomh (SSCO) le haghaidh na láithreán uile a bhfuil Luach Caomhantais ag baint leo, arna n-ainmniú i dTreoir AE (i.e. SACanna, SPAanna) chun iad a chomhtháthú le cuspóirí forbartha na Straitéise seo.	• RPO 5.18 Comhoibreoidh an Tionól Réigiúnach le hÚdaráis Áitiúla, Fáilte Éireann, Uiscebhealaí Éireann, DTAS, agus páirtithe leasmhara ábhartha eile chun líonra comhtháite Glasbhealaí a fhorbairt ar fud dhobharcheantair an réigiúin. Chun tacú le forbairt tionscadal Glasbhealaigh inbhuanaithe agus chun an fhorbairt sin a chumasú, déanfaidh NWRA na nithe seo a leanas a spreagadh agus a chur chun cinn: (a) Dul chun cinn agus fás na nGlasbhealaí trí roinnt Príomhthionscadal Glasbhealaí Náisiúnta agus Réigiúnacha, ar tionscadail ardacmhainneachta iad, agus ar féidir iad a leathnú agus a idirnascadh sa mheántearma/san fhadtéarma ar fud Theorainneacha Contae agus le Glasbhealaí Áitiúla, agus bonneagar rothaíochta/siúladóireachta eile. (b) Tosaíocht a thabhairt do Ghlasbhealaí scála agus do chaighdeáin iomchuí a bhfuil acmhainneacht shuntasach acu méadú ar thurasóireacht ghníomhaíochta a sheachadadh chuig an réigiún agus a úsáideann cuairteoirí thar lear agus cuairteoirí baile, agus muintir na háite go rialta, rud a chuireann le sochaí níos sláintiúla trí ghníomhaíocht choirp mhéadaithe. (c) Forbairt chuig gnólachtaí áitiúla, agus gnólachtaí nuathionscanta gar do Thionscadail Ghlasbhealaigh. (d) Glasbhealaí a fhorbairt de réir cód cleachtais comhaontaithe. (e) Forbairt chomhoibríoch ar Ghlasbhealaí agus ar Ghormbhealaí, lena n-áirítear staidéir féidearthachta agus roghnúcháin bealaí chun tionchair ar limistéir atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de a íoslaghdú. • RPO 5.22 Ár dtailte portaigh agus ár bportaigh ainmnithe a chosaint agus a chaomhnú ar chúiseanna bithéagsúlachta, seirbhísí éiceachórais, linnte carbóin, limistéir a bhfuil tábhacht ghnáthóige ag baint leo, taitneamhachtaí agus luach tírdhreacha. • RPO 6.41 Idirghabhálacha teicneolaíochta agus dea-chleachtas a chur chun cinn lena bhfeabhsaítear inbhuanaitheacht in áiteanna poiblí, i bpáirceanna, in uiscebhealaí agus i mbainistiú foirgneamh. • RPO 6.42 Beartais a spreagadh lena gcuirtear bainistiú éifeachtach acmhainní chun cinn trí theicneolaíochtaí nua, sonraí nua agus bainistiú comhshaoil nua a chur i bhfeidhm.
Sprioc 6: Contae a thugann tús áite d’fhorbairt eacnamaíoch agus d’oideachas	• RPO 6.45 Cur chuige an réigiúin Chliste a ghiairíl chun maoiniú AE agus príobháideach a dhaingniú chun dlús a chur le fás gnó agus le forbairt eacnamaíoch. • RPO 6.46 Acmhainneacht éiceachóras nuálaíochta réigiúnach a fhorbairt go gníomhach chun gnólachtaí, ealaíontóirí, daoine cruthaitheacha agus nuálaithe a chothú agus fás eacnamaíoch a ghiniúint i bpríomhearnálacha tionscail atá ailínithe le Cuspóirí Fiontraíochta 2025 agus le hinfheistíochtaí NDP. • RPO 6.47 Beartas ‘Sonraí Oscailte’ áitiúil agus réigiúnach a chur chun cinn agus ardán Réigiúnach um Bonneagar Sonraí a thógáil — tá sonraí mar bhonn leis an gcur chuige cliste. Is ardán teicneolaíochta comhroinnte é bonneagar sonraí inar féidir sonraí a bhailiú, a phróiseáil, a roinnt agus a anailísiú ó gach cearn den réigiún. • RPO 6.56 Rochtain agus úsáid sonraí poiblí a chumasú chun pleanáil a fheabhsú, forbairt eacnamaíoch a spreagadh, daoine a spreagadh chun gnó a dhéanamh. • RPO 6.57 Laistigh de 2 bhliain, déanfaidh an Tionól, in éineacht le WDC, GFT agus gníomhaireachtaí ábhartha eile, na prionsabail a thógáil chun Ardán Scileanna Digiteacha a chruthú. Leis an Ardán sin, beifear in ann sonraí poiblí a rochtain agus a úsáid chun feabhas a chur ar phleanáil, ar fhás eacnamaíoch agus chun fiontraíocht agus gnólachtaí nuathionscanta a spreagadh. • RPO 7.1 Tacú le comhordú scileanna agus tacaíochta fostaíochta sa réigiún trí riachtanais arna sainaithint ag na Fóraim Réigiúnacha Scileanna a ailíniú chun saoráidí agus deiseanna do cheantair agus do ghrúpaí faoi mhíbhuntáiste sa phobal a chur san áireamh.	• RPO 7.1 Tacú le comhordú scileanna agus tacaíochta fostaíochta sa réigiún trí riachtanais arna sainaithint ag na Fóraim Réigiúnacha Scileanna a ailíniú chun saoráidí agus deiseanna do cheantair agus do ghrúpaí faoi mhíbhuntáiste sa phobal a chur san áireamh. • RPO 7.2 Tacú le pobail faoi mhíbhuntáiste a bhfuil bacainní ar leith rompu maidir le fostaíocht, lena n-áirítear margaíocht ghníomhach a dhéanamh ar fholúntais atá ábhartha dóibh. • RPO 7.3 Trí LCDCanna comhpháirteacha, cuirtear cláir ghairme agus ghairme chun cinn mar aon le conairí chun dul ar aghaidh chuig gairm bheatha • RPO 7.5 A chinntiú go léirítear riachtanais na n-earnálacha atá ag teacht chun cinn sna riachtanais réigiúnacha scileanna agus san acmhainní a chuirtear ar fáil dóibh.

F. GLUAIS

AE	An tAontas Eorpach	EROC	Ionad Fáiltithe agus Treoshuímh
AGS	An Garda Síochána		Éigeandála
ATU	Ollscoil Teicneolaíochta an Atlantaigh Cathair na Gaillimhe	ESB	Bord Soláthair an Leictreachais
		EV	Feithicil Leictreach
BECCS	Bithfhuinneamh le Gabháil agus Stóráil Carbóin	EWSS	Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta
BOOGR	Gaillimh agus Ros Comáin	FBM	Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
CAMHS	Seirbhísí Meabhairshláinte Leanaí agus Ógánach	FRC	An tIonad Acmhainní Teaghlaigh
CAP	Beartas um Ghníomhú ar son na hAeráide	FSS	Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
CARO	An Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide	GCT	Gás Ceaptha Teasa
		GSP	Comhpháirtíocht Spóirt na Gaillimhe An Bord Oideachais agus Oiliúna
CBS	An Coiste um Beartas Straitéiseach	HEI	Institiúid Ardoideachais
CCG	An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	HIF	An Ciste Éire Shláintiúil
CCG	Comhairle Chontae na Gaillimhe	HLG	Sprioc Ardleibhéil
CDP	Plean Forbartha an Chontae	ICT	Teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide
CEANNAIRE	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale	IDA	An Ghníomhaireacht Forbartha Tionscail
CFPÁ	Coiste Forbartha Pobail Áitiúil	IDA	Infheistíocht Dhíreach Eachtrach
CHO	Eagraíochtaí Sláinte Pobail	IFA	Feirmeoirí Aontaithe na hÉireann
CIS	An tSeirbhís um Fhaisnéis do Shaoránaigh	IRBEA	Cumann Bithfhuinnimh na hÉireann
CNN	Comhairle na nÓg	JPC	Comhchoiste Póilíneachta
CSO	An Phríomh-Oifig Staidrimh	LA	Údarás Áitiúil
CYPSC	An Coiste um Sheirbhísí do Leanaí agus do Dhaoine Óga	LAP	Plean Ceantair Áitiúil
DECLG	An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil	LAWPRO	Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil
		LECP	Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail
DETE	An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta	LEO	Oifig Fiontair Áitiúil
DPAF	An Ciste um Rannpháirtíocht agus Feasacht maidir le Míchumas	LRP	Líonra Rannpháirtíochta Poiblí
		LTACC	Coiste Comhairleach Áitiúil um Chóiríocht don Lucht Siúil
DSP	An Roinn Coimirce Sóisialaí		Ionad na hÉireann um Chearta
ED	Toghroinn	MCRI	Imirceach
EI	Fiontraíocht Éireann		

AN CHÉAD DRÉACHT

MD	Ceantar Bardasach	SMART	Sainiúil, Intomhaiste, Indéanta, Ábhartha, agus faoi Theorainn Ama
MOL	Mo Leabharlann Oscailte		
NA	Na Náisiúin Aontaithe		
NALA	An Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh	SWOT	Láidreachtaí, Laigí, Deiseanna agus Bagairtí
NDP	Plean Forbartha Náisiúnta	TFI	Transport for Ireland
NEP	Plean Eacnamaíoch Náisiúnta	TII	Bonneagar Iompair Éireann
NOSP	Straitéis Náisiúnta um Fhéinmharú a Chosc	TUS	Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne
NPAS	Straitéis Náisiúnta um Aosú Dearfach	TWSS	Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta
NPF	An Creat Náisiúnta Pleanála	UNESCO	Eagraíocht Oideachais, Eolaíochta agus Chultúir na Náisiún Aontaithe
NPWS	An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra		
NTA	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	URDF	An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach
NWRA	Tionól Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair	VEDP	Plean Forbartha Eispéireas na gCuairteoirí
OPO	Comhairle na nDaoine Scothaosta	WDC	Coimisiún Forbartha an Iarthair
PC	Ríomhaire Pearsanta	WRDATF	Drugaí & Campa Réigiún an Iarthair; Tascfhórsa Alcóil
PFT	Príomhtháscaire Feidhmíochta		
PUP	Íocaíocht Dífhostaíochta na Paindéime	ZEVI	Feithiclí Astaíochtaí Nialasacha Éireann
PyCCS	Gabháil agus Stóráil Charbóin Phiriginigh		
RA	Údarás Réigiúnach		
RFF	Rátáil Fuinnimh Foirgnimh		
RPO	Cuspóir an Bheartais Réigiúnaigh		
RRDF	Ciste Athnuachana agus Forbartha Tuaithe		
RSES	Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch		
RSS	Scéim Shóisialta na Tuaithe		
SCO	Cuspóir Comhphobail Inbhuanaithe		
SDG	Sprioc Forbartha Inbhuanaithe		
SDZ	Crios Forbartha Straitéisí		
SEAI	Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann		
SEC	Pobal Fuinnimh Inmharthana		
SEDO	Cuspóir na Forbartha Eacnamaíche Inbhuanaithe		
SICAP	An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail		

